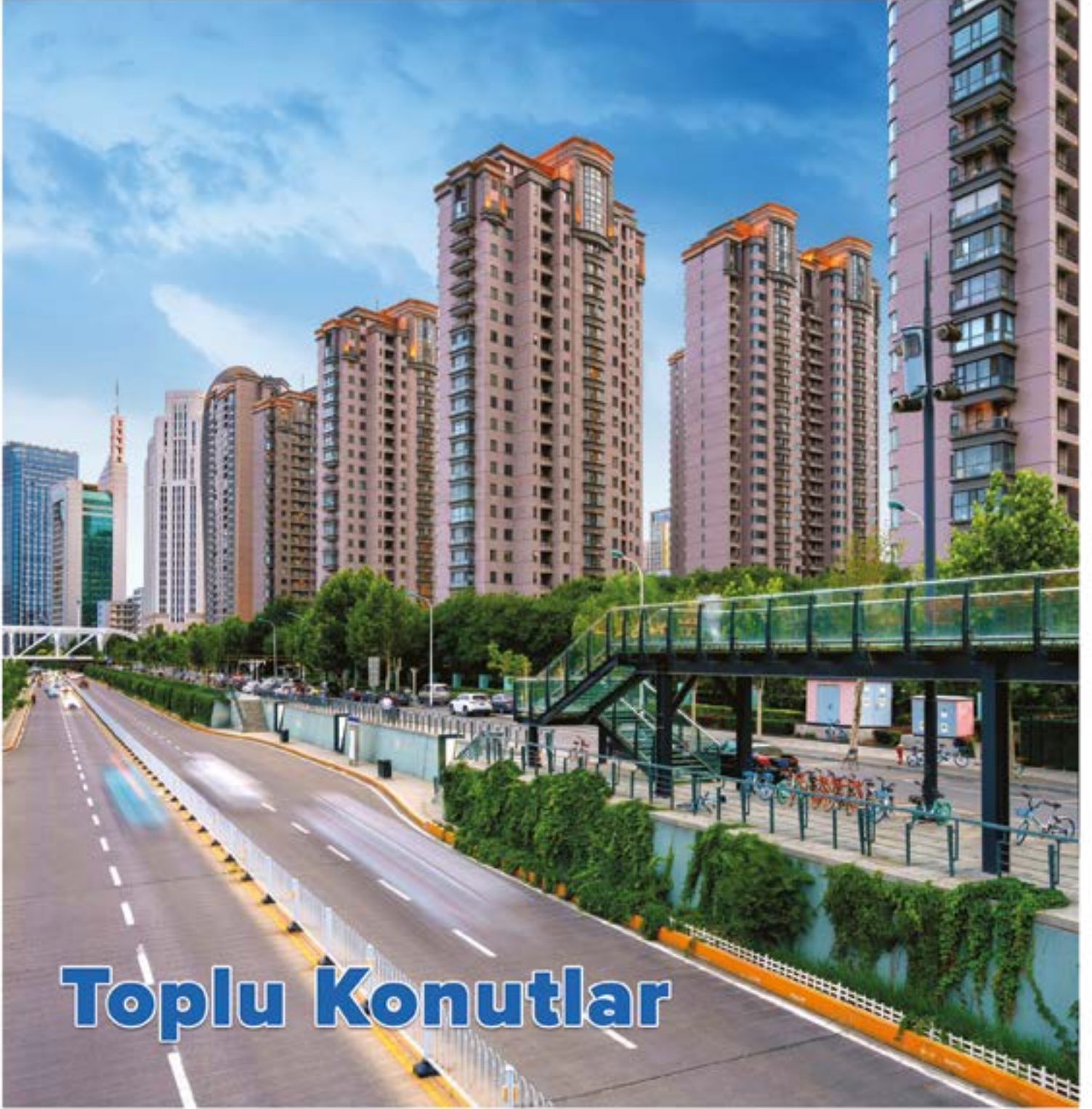

Toplu Konutlar

RÖPORTAJ

KOCAELİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE
BAŞKANI DOÇ. DR. TAHİR BÜYÜKAKIN
İLE COVID-19 SALGINI VE SAĞLIKLI
KENTLER ÜZERİNE SÖYLEŞİ

ÜYE HABERLERİ

METRO DURAKLARI ENERJİ
İSTASYONUNA DÖNÜYÖR

İNSAN ODAKLI YAKLAŞIM

HOLLANDA'NIN İLK
3B BASKILI BETON EVİ

MAKALE

TÜRKİYE'DE KONUT VE
TOPLU KONUT ÜRETİMİ

SAĞLIKLI KONUTLAR

SAĞLIKLI KENTLER

Şehirlere sağlıklı dokunuş

www.skb.gov.tr

BAŞKAN'DAN

Alinur Aktaş

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Başkanı
Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı

Değerli Üyelerimiz,

Birliğimiz tarafından üye belediyelere yönelik olarak gerçekleştirilen bilgilendirici, eğitici ve farkındalığın oluşturulmasını amaçlayan faaliyetlerimiz devam etmektedir.

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği üyesi 81 belediyenin Dünya Sağlık Örgütü Sağlıklı Şehirler Projesi kapsamında hazırlaması gereken çalışmalarından biri olan 'Şehir Sağlık Profili' eğitimi, üye belediye temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirildi.

2019 yılında başlayan DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı VII. Faz dönemine üyelik başvurusunda bulunan 28 şehrin onayı açıklandı. Türkiye Sağlıklı Kentler Birliğine üye olan İzmir Büyükşehir Belediyesi, Bursa Büyükşehir Belediyesi, Trabzon Büyükşehir Belediyesi, Burdur Belediyesi, Çankaya Belediyesi, Kadıköy Belediyesi ve Karşıyaka Belediyesinin başvuruları değerlendirilerek DSÖ Sağlıklı Şehirler Ağına katılımları uygun görüldü. Belediyelerimizi kutluyorum.

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliğinin de listede yer aldığı 8 Ulusal Ağı (Hırvatistan, Danimarka, Yunanistan, Almanya, Finlandiya, İsrail, Norveç ve Türkiye) başvurusu kabul edilerek DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı VII. Fazın resmî olarak üyesi oldukları bildirildi. Böylelikle kurulduğu 2005 yılından itibaren kriterleri yerine getirerek üyelik başvuruları kabul edilen Birliğin 7. Faz üyeliği de kabul edilmiş oldu.

Dergimizin bu sayısında özel dosya konusu olarak "Toplu Konutlar" konusunu ele aldık. Bireyden başlayarak ailenin ve toplumun her kesimini kapsayan, yaşama biçimlerini tasarlayan, sosyal bütünlüğü önemseyen özgün kentleşme modellerinin günümüzdeki örnekleri olarak tanımlanabilecek toplu konut modelinin toplumsal tabana yayılma süreci, başlı başına bir imar projesi değil, bir diğer yönüyle de önemli sosyolojik bir değişim sürecini kapsamaktadır. Bu açıdan bireysel ve toplumsal uyum süreçleri toplu konut projelerinin başarısını da belirlemektedir.

Günümüzde barınma ihtiyacı, İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nde kendine yer bulan temel haklar ve özgürlükler kapsamında tüm dünya medeniyetlerinin yurttaşlarına imkânları ölçüsünde sunması gereken hak olarak kabul edilmektedir. İnsanın biyolojik bir varlık olduğu ve temel birtakım insiyaki ihtiyaçlarının öncelikle yerine getirilmesi gerektiği herkesçe malumdur.

Bu kapsamda dergimizin bu sayısında "Toplu Konutlar" konusu farklı yönleri ile detaylı biçimde ele alınmıştır. Bu sayının editörlüğünü üstlenen Prof. Dr. Handan Türkoğlu başta olmak üzere emeği geçen herkese teşekkür ederim.

Saygılarımla.

İmtiyaz Sahibi

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği adına,
Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı ve SKB Başkanı
Alınur AKTAŞ

Yayın Direktörü (Sorumlu)

Murat AR

Genel Yayın Yönetmeni

S. Bahar ALBAN

Yayına Hazırlayanlar

Yunus İhsan ŞAHİN, Mustafa SEVİM,
Muhammed Furkan YURTSEVEN, Ercüment YILMAZ

Katkıda Bulunanlar

Antalya Büyükşehir Belediyesi,
Balıkesir Büyükşehir Belediyesi, Bayındır Belediyesi,
Beşiktaş Belediyesi, Bilecik Belediyesi,
Bursa Büyükşehir Belediyesi,
Denizli Büyükşehir Belediyesi, İnegöl Belediyesi,
İstanbul Büyükşehir Belediyesi,
İzmir Büyükşehir Belediyesi,
Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi,
Karşıyaka Belediyesi, Menteşe Belediyesi,
Merkezefendi Belediyesi, Mudanya Belediyesi,
Muğla Büyükşehir Belediyesi, Nilüfer Belediyesi,
Ordu Büyükşehir Belediyesi, Osmangazi Belediyesi,
Pamukkale Belediyesi, Pendik Belediyesi,
Samsun Büyükşehir Belediyesi, Sandıklı Belediyesi,
Toroslar Belediyesi

Dosya Editörü

Prof. Dr. Handan TÜRKÖĞLÜ

Editörler Kurulu

Erdem SAKER, Prof. Dr. Atilla AKKOYUNLU,
Prof. Dr. Mustafa SARI, Prof. Dr. Handan TÜRKÖĞLÜ,
Prof. Dr. Feza KARAER, Prof. Dr. Cengiz TÜRE,
Prof. Dr. Emine Didem EVCİ KIRAZ,
Prof. Dr. Tülin VURAL ARSLAN,
Prof. Dr. Bülent YILMAZ, Prof. Dr. Gül SAYAN ATANUR,
Doç. Dr. Emel İRGİL, Doç. Dr. Alpaslan TÜRKKAN,
Doç. Dr. İnci PARLAKTUNA,
Doç. Dr. Asım Mustafa AYTEN,
Doç. Dr. Koray VELİBEYOĞLU,
Dr. Öğretim Üyesi Şuay Nilhan AÇIKALIN

Yapım

www.albantanim.com.tr

Baskı

Hermes Ofset

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği

Orhanbey Mahallesi 6. Uçak Sokak No:3
Kat: Zemin, Osmangazi / BURSA
Tel: 0224 235 23 99 – Faks: 0224 235 34 70
www.skb.gov.tr • bilgi@skb.gov.tr

Yerel, süreli yayın.

ISSN 2146-0566

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği resmî yayın organı olan Kentli Dergisi basın meslek ilkelerine uymayı taahhüt eder. Dergimizde yer alan yazı ve makaleler kaynak gösterilerek yayımlanabilir. Makalelerin sorumluluğu yazarına aittir.

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliğinin ücretsiz yayınıdır.

Üç ayda bir yayımlanır.

İÇİNDEKİLER

04 YAYIN DİREKTÖRÜ

05 DOSYA EDITÖRÜ

06 BİRLİKTE HABERLER

- Başkan Alınur Aktaş, DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı Politik Kuruluna Seçildi
- Şehir Sağlık Profili Hazırlama Eğitimi Tamamlandı
- Sağlıklı Sokaklar Projesi
- Şehir, Çevre ve Sağlık Kongresi Düzenlendi
- Oyuncak Kütüphanesi
- DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağına Yedi Üye Belediye Kabul Edildi
- Birliğimizin DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağına Üyelik Başvurusu Kabul Edildi

14 RÖPORTAJ

Kocaeli Büyükşehir
Belediye Başkanı Doç. Dr.
Tahir Büyükakın ile COVID-19
Salgını ve Sağlıklı Kentler
Üzerine Röportaj

22 RÖPORTAJ

Bilecik Belediye Başkanı
Semih Şahin ile COVID-19
Salgını ve Sağlıklı Kentler
Üzerine Röportaj

26 ÜYE HABERLERİ

- Büyükşehirin Çiftçiye Enerji Desteği Sürüyor
- Sağlıkla Yaş Alacaklar
- Bayındır'da Orman Vafını Yitirmiş Alanlar Değer Kazanmaya Devam Ediyor
- Beşiktaşlılar Can Dostlarını Satın Almıyor, Sahipleniyor
- Her Ay 2 Bin Litre Günlük Taze Süt Çocuklara Ulaştırılıyor
- Metro Durakları Enerji İstasyonuna Dönüyor
- Denizli Büyükşehir, Çevreci Okulları Ödüllendiriyor
- Sahiplenilen Hayvanların Bir Yıllık Muayenesi Ücretsiz Yapılıyor
- KİPTAŞ Sosyal Konut Anlayışını Değiştiriyor
- İki Tesiste De Deneme Üretimi Başladı
- Tekstil Atıkları Geri Dönüşüme Kazandırılıyor
- Karşıyaka Belediyesinden Bir İlk: "Sokak Köpekleri Rehabilit Edilecek"
- Çevresel Atıklar Gübreye Dönüştürülüyor
- Pet Kafe ve Mama Üretim Tesisi Türkiye'ye Örnek Oluyor
- Mudanya'daki Parklar Güneş Enerjisiyle Aydınlatılıyor
- Yerel Tohumlar 2022 İçin Toprakla Buluştu
- Nilüfer'de Sağlıklı Gıdaya Erişim İçin "Gıda Topluluğu" Kuruldu
- Yağmur Suyu Hasat Sistemi Hayata Geçiyor
- Hayvan Barınağı Diğer Belediyelere Örnek Oldu
- Pamukkale Belediyesi Sokak Hayvanlarını Yalnız Bırakmıyor
- Sevimli Dostlarımız Evlerine Kavuşuyor
- Türkiye'nin Atık Isı ile Isıtılan İlk Çiçek Serası
- Bölgenin En Büyük Su Arıtma Tesisi Bitmek Üzere
- Toroslar Belediyesinin "Sıfır Atık" Seferberliği Sürüyor

50 İNSAN ODAKLI YAKLAŞIM

- Akıllı Yol Uygulamaları
- Hollanda'nın İlk 3B Baskılı Beton Evi

53 KAPAK KONUSU

Toplu Konutlar

58 MAKALE

- Türkiye'de Konut ve Toplu Konut Üretimi
Prof. Dr. Handan Türkoğlu
- Türkiye'de Sosyal Konut Olarak Üretilen Toplu Konutlar
Meriç Üğdül Katmerci
- Erken Cumhuriyet Dönemi Şehirciliğinde Bir Tasarım Deseni İncelemesi: Karabükşenşehir İşçi Yerleşmesi
S. Diğdem Arı
- Modern Türk Mimarlığında Dönemsel Bir Tasarım Deseni İncelemesi: Ankara İsrail Evleri (1955-1960)
Arş. Gör. Sevim Gülen Türker
- Christopher Alexander'ın Örüntüleri Işığında Bir Değerlendirme: Yeşilköy Toplu Konut Sitesi
İdil Akkuzu
- Kentsel Yenilemede Türkiye Çapında Bir Kırılma Noktası: Bursa Doğanbey TOKİ
Doç. Dr. Miray Gür

YAYIN DİREKTÖRÜ

Murat Ar

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Müdürü

Değerli Okurlar,

Kentli Dergimizin 42. sayısı ile karşınızdayız. Dergimizin bu sayısında öncelikle ‘Birlikten Haberler’ bölümünde Türkiye Sağlıklı Kentler Birliğinin yürüttüğü faaliyetlere değindik. Bu kapsamda, Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği tarafından sürdürülen faaliyetleri içeren haberleri okuyabilirsiniz.

Birlik Başkanı ve Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Alınur Aktaş, DSÖ Avrupa Bölgesi’nden 16 şehrin belediye başkanı, meclis üyesi ve ulusal ağ başkanlarından oluşan Politik Kurula seçildi.

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliğine üye olan İzmir Büyükşehir Belediyesi, Bursa Büyükşehir Belediyesi, Trabzon Büyükşehir Belediyesi, Burdur Belediyesi, Çankaya Belediyesi, Kadıköy Belediyesi ve Karşıyaka Belediyesinin başvurularının değerlendirilmesi ve DSÖ Sağlıklı Şehirler Ağına katılımlarına ilişkin haberlerin ayrıntılarına ulaşabilirsiniz.

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliğinin de listede yer aldığı 8 Ulusal Ağın (Hırvatistan, Danimarka, Yunanistan, Almanya, Finlandiya, İsrail, Norveç ve Türkiye) başvurusu kabul edilerek DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı VII. Fazın resmî üyesi oldukları bildirildi.

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği üyesi 81 belediyenin Dünya Sağlık Örgütü Sağlıklı Şehirler Projesi kapsamında hazırlaması gereken çalışmalardan biri olan ‘Şehir Sağlık Profili’ eğitimi, üye belediye temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirildi.

Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı Tahir Büyükakın ve Bilecik Belediye Başkanı Semih Şahin ile COVID-19 salgını ve sağlıklı kentler üzerine keyifli söyleşiler gerçekleştirdik. Belediye başkanlarının kent sağlığına bakışı ve sağlıklı bir kentin oluşturulmasında yerel yönetimlerin karşılaştığı zorlukları bu söyleşilerde okuyabilirsiniz.

Her sayıda olduğu gibi dergimizin bu sayısında da üye belediyelerimizin sağlıklı kent olmak amacıyla yürütmüş oldukları faaliyetlere yer verdik. Üye belediyelerimizin çalışmalarını ve projelerini içeren bu haber içerikleri, diğer belediyelere örnek olmakta ve ilgiyle okunmaktadır.

Dergimizin bu sayısında dünyadaki akıllı yol uygulamalarını sizlere tanıttık. Akıllı yol uygulamaları, gündelik yaşam standardını geliştirecek yeni nesil uygulamalar arasında yer alıyor. Akıllı sensörler sayesinde daha güvenli, konforlu ve ekonomik bir dünya yaratmanın mümkün olduğunu değerlendiriyoruz. İnsan Odaklı Yaklaşım dosyası, bu sayımızda Hollanda’nın Eindhoven şehrinde bulunan ve 3B (üç boyutlu) baskı yöntemiyle üretilen “3B Baskılı Beton Evi” konu alıyor. Modern mimari tarzı yansıtan bu projeyi sizler için inceledik.

Özel dosya konusu kapsamında, çok boyutlu ve detaylı bir yapı tasarımı olarak kabul edilen “Toplu Konutları” her yönüyle değerlendirdik. Günümüzde teknolojik gelişmeler sayesinde hızla kalkınan ülkeler, toplu konut anlayışının yanına sosyal konut modelini de ekleyebilmişlerdir. Konutlanma anlayışını, barınma ihtiyacının ötesine taşımış; bir tür kimlik, konfor ve sosyal olanaklar sağlayan, akıllı sistemlere doğru çağı yakalayabilmiş bir kapsama ulaştırmıştır. Günümüzde barınma sorununun çözümü noktasında toplu konutların geliştirilmesi, akıllı sistemler kullanılarak yeni yaşam alanlarının oluşturulması konularında belediyelerin görev ve sorumluluklarına dikkat çekmek istedik.

Özel dosya konumuz olan “Toplu Konutlar” konusunu ilgiyle okuyacağınızı düşünmekteyiz. Bu sayının editörlüğünü yapan Prof. Dr. Handan Türkoğlu başta olmak üzere içeriğe katkı sunan herkese ayrıca teşekkürlerimizi iletir, keyifli okumalar dileriz.

Gelecek sayımızda görüşmek üzere.

DOSYA EDITÖRÜ

Prof. Dr. Handan Türkoğlu

İTÜ Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü
SKB Danışma Kurulu Üyesi

Değerli Okurlar,

Konut, tarih boyunca günlük yaşamın en önemli unsuru olarak kabul edilmektedir. Tarih boyunca barınak olarak inşa edilen konut, endüstri devriminden sonra ortaya çıkan konut ihtiyacının giderilmesi için konutta endüstrileşme ve standartlaşma süreci başlamıştır. Bu süreç günümüzde de devam etmektedir. 20. yüzyıl boyunca konut açığının kapatılmasında kullanılan ve uluslararası tarz olarak adlandırılan bu mimari, toplu konuttur. Yıllar boyunca kendi isteklerini göz önüne alarak konut üretmiş toplumlar birdenbire kendileri için üretilen standart konutlarla karşı karşıya kalmışlardır. Bu süreç kimi zaman kendi yaşadıkları yere yabancı insanlar da ortaya çıkardı. Dolayısıyla toplu konut, konut üretiminin bir parçası olmakla beraber çözümün tek yolu olarak da görülmemeliydi. Toplu konut tasarımına alternatif yaklaşımlar getiren araştırmacılar da vardı. Bunlar kullanıcıların sürece katıldıkları esnek tasarımları ve erişilebilir, yaya odaklı, yeşil alanları olan maksimum dört katlı, sosyalleşmeyi ve kullanıcıların açık alan kullanımını teşvik eden, konut tipinde çeşitlilik sunan tasarımları desteklemekteydiler. Bugün geldiğimiz noktada bu yaklaşımın sağlıklı bir konut çevresi oluşturulmasında ne kadar önemli olduğunu kavramış bulunmaktayız.

Ülkemizde de konut açığını karşılamak için çeşitli dönemlerde farklı konut politikaları uygulanmıştır. Ülkemizde toplu konut üretimi, sınırlı sayıda üretilmiş toplu konut örnekleri hariç, genellikle kullanıcının ihtiyaçlarını göz ardı eden standart üretim olarak gerçekleştirilmiştir. Kentli Dergisi'nin bu sayısında ülkemizde uygulanan bazı toplu konut örneklerine yer verdik. Son dönemlerdeki uygulamalar, bir yandan yer seçimi ve yoğunluk açısından sağlıklı konut çevrelerinin oluşması, diğer yandan toplumun konut ihtiyacı olan yoksul kesimlerine yeterince konut sağlanamaması ve pandemi sürecindeki deneyimlerimiz, bize konut politikamızı gözden geçirmemiz gerektiğini hatırlatmıştır.

BAŞKAN ALINUR AKTAŞ, DSÖ AVRUPA SAĞLIKLI ŞEHİRLER AĞI POLİTİK KURULUNA SEÇİLDİ

Birlik Başkanı ve Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Alınur Aktaş, DSÖ Avrupa Bölgesinden 16 şehrin belediye başkanı, meclis üyesi ve ulusal ağ başkanlarından oluşan Politik Kurula seçildi.

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliğinin kuruluşundan itibaren üyesi olduğu DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı yönetimi, Sağlıklı Şehirler Ağı'nın DSÖ Avrupa Bölgesindeki çalışmalarında politik önemi olan ve yeni ortaya çıkan konularda danışmanlık ve liderlik sunacak bir "Politik Kurul" oluşturdu.

Birlik Başkanı ve Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Alınur Aktaş, DSÖ Avrupa Bölgesinden 16 şehrin belediye başkanı, meclis üyesi ve ulusal ağ başkanlarından oluşan Politik Kurula seçildi.

DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı'nın 7. Fazı sürecinde görev alacak Politik Kurul şu isimlerden oluştu:

- Alınur Aktaş, Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı, Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Başkanı
- İrim Ali, Meclis Üyesi, Newcastle, Birleşik Krallık, Birleşik Krallık Sağlıklı Şehirler Ağı'nı temsilen

- Lene W. Conradi, Norveç Asker Belediye Başkanı, Norveç Sağlıklı Şehirler Ağı'nı temsilen
- Daniel de la Rosa Villahoz, İspanya Burgos Belediye Başkanı, İspanya Sağlıklı Şehirler Ağı'nı temsilen
- Eelco Eerenberg, Hollanda Utrecht Belediye Başkan Yardımcısı
- Dagur B. Eggertsson, İzlanda Reykjavik Belediye Başkanı
- Tony Fitzgerald, İrlanda Cork Meclis Üyesi, İrlanda Sağlıklı Şehirler Ağı'nı temsilen
- Petr Hladik, Çekya Brno Birinci Belediye Başkan Yardımcısı
- Kristin Kaufmann, Almanya Dresden Belediye Başkanı
- Oleg Kuvshinnikov, Rusya Federasyonu Vologda Bölgesi Valisi, Rusya Sağlıklı Kentler Birliği Başkanı
- Andreas Leotsakos, Yunanistan Attica Bölgesi Vali Yardımcısı, Yunan Sağlıklı Şehirler Ağı'nı temsilen
- Yannick Nadesan, Fransa Rennes Meclis Üyesi, Fransız Sağlıklı Şehirler Ağı'nı temsilen
- Arturas Razbadauskas, Litvanya Klaipeda Meclis Üyesi
- Frida Trollmyr, İsveç Malmö Belediye Başkan Yardımcısı, İsveç Sağlıklı Şehirler Ağı'nı temsilen
- Sanna Vesikansa, Finlandiya Helsinki Belediye Başkan Yardımcısı
- Adam Wieczorek, Polonya Lodz Belediye Başkan Yardımcısı

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği yayımladığı bir mesajla, DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı Politik Kuruluna seçilen Başkanını kutladı.

ŞEHİR SAĞLIK PROFİLİ HAZIRLAMA EĞİTİMİ TAMAMLANDI

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği üyesi 81 belediyenin Dünya Sağlık Örgütü Sağlıklı Şehirler Projesi kapsamında hazırlaması gereken çalışmalardan biri olan ‘Şehir Sağlık Profili’ eğitimi üye belediye temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirildi.

Yerel ölçekte bir şehrin nüfusunu, nüfusun yaşa ve cinsiyete göre dağılımını, yaşa ve cinsiyete göre ölüm sayılarını, yaşlıların yerel düzeyde profilini, yaşlılara yönelik hizmetlerdeki boşlukları, kişi başına düşen eğitim, yeşil ve sosyal alanları tanımlayan halk sağlığı raporları olarak bilinen Şehir Sağlık Profilleri konusunda önemli bir eğitim tamamlandı.

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dalından Danışma Kurulu Üyesi Prof. Dr. E. Didem Evcı Kiraz, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dalından Arş. Gör. Dr. H. Çisem Akyıldız, Doğa Koruma Merkezi CBS ve Modelleme Uzmanı Dr. Tuba Bucak ve Birlik Müdürü Murat Ar rehberliklerinde 25-26 Mart 2021 tarihlerinde çevrimiçi platform üzerinden düzenlenen “Şehir Sağlık Profili Hazırlama” eğitimi üye belediye temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirildi.

Eğitimin birinci günü Murat Ar tarafından “Şehir Sağlık Profili Nedir ve Neden Hazırlanmalıdır?” ve “Kopenhag Belediye Başkanları Mutabakatı, DSÖ 13. Genel Çalışma Programı, 2019–2023 DSÖ VII. Faz Sağlıklı Şehirler Deklarasyonu, Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Deklarasyonu” başlıklı sunumları, Prof. Dr. E. Didem Evcı Kiraz tarafından “Şehir Sağlığı Kavramı ve Günümüzdeki Önemi” ve “VII. Faz Rehberi: Stratejik ve Genel Hedefler, Ana Temalar ve Öncelikler” başlıklı sunumları, Dr. Çisem Akyıldız tarafından “2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları” başlıklı sunumları gerçekleştirildi.

Eğitimin ikinci gününde Prof. Dr. E. Didem Evcı Kiraz tarafından “Şehir Sağlık Profili Nasıl Hazırlanmalı?” ve “Şehir Sağlık Profiline Şehir Sağlığı Gelişim Planına Geçiş” başlıklı sunumları, Dr. Çisem Akyıldız tarafından “Sağlık Riskleri ve Kırılganlıkların Ölçülmesi: Sağlık Göstergeleri” başlıklı sunumu, Dr. Tuba Bucak tarafından “Sağlık Riskleri ve Kırılganlıkların Analizi: Coğrafik Bilgi Sistemleri” sunumları gerçekleştirildi.

SAĞLIKLI SOKAKLAR PROJESİ

Çankaya Belediyesinin; Birleşik Krallık, Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı (UN-Habitat) ve ARUP iş birliği ile hazırladığı “Sağlıklı Sokaklar Projesi” Birlik üyelerine anlatıldı.

Çankaya Belediyesi ile Arup iş birliği içerisinde yürütülen “Sağlıklı Sokaklar Projesi”; Çankaya ilçesinde 65 yaş üstü gibi kırılgan grupların hareketini, aynı zamanda engelli bireylerin şehir hayatında kendilerini güvende hissetmelerini, çocukların güvenle oynayabileceği, gençlerin hareket özgürlüğüne sahip olabileceği, ticari olarak esnafın destekleneceği mekânlar olarak tasarlanmaktadır.

Çankaya Belediyesi’nin hazırladığı Sağlıklı Sokaklar Projesi yapılan bilgilendirme toplantısı ile Türkiye Sağlıkli Kentler Birliği üye belediyelerine anlatıldı.

Sağlıklı Sokaklar Projesi, Dünya Sağlık Örgütü’nün “Sağlık 2020” temel politikasını oluşturan “Herkes için sağlık, sağlık ve sosyal hizmet politikalarında eşitlik ve yaşam boyu sağlık” ilkesine dayanıyor. Projenin temel hedefi, topluluk duygusunun güçlendirilerek temiz, güvenli, yürünebilir sokaklar ve içinde yaşadığı herkesi düşünen sağlıklı bir kent tasarımının oluşması. Proje, toplu taşımaya erişilebilirliği kolaylaştırma, kullanımı artırma ve bisiklete binmeyi teşvik ile motorlu taşıt trafiğini en aza indirerek, hava kirliliği ve gürültüyü azaltma hedeflerini de içeriyor.

ŞEHİR, ÇEVRE VE SAĞLIK KONGRESİ DÜZENLENDİ

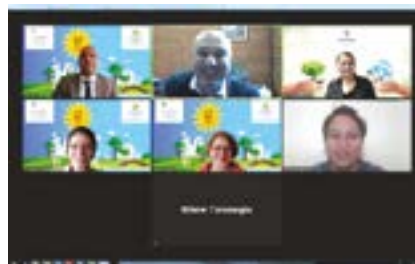
Birlik Danışma Kurulu Üyesi Prof. Dr. Didem Evci Kiraz'ın kongre başkanlığını yaptığı ve Türkiye Sağlıklı Kentler Birliğinin de desteklediği I. Uluslararası Sağlık ve İklim Değişikliği ve III. Uluslararası Şehir, Çevre ve Sağlık Kongrelerine katılım sağlandı.

16-21 Nisan 2021 tarihlerinde internet üzerinden gerçekleştirilen kongrenin "Yerel Yönetimler ve Sağlık" başlıklı oturumuna Birlik Başkanı ve Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Alınur Aktaş, "Sağlıklı Şehir Yaklaşımı Ortak Noktamız"; Encümen Üyesi Tepebaşı Belediye Başkanı Ahmet Ataş ise "Kimseyi Arkada Bırakmamak" başlıklı sunumları ile katıldılar. Oturumda diğer konuşmacılar Eski Pendik Belediye Başkanı Salih Kenan Şahin, "İnsana Yatırım Yapmak"; Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümünden Prof. Dr. Yeter Demir Uslu, "Dünyada Yerel Yönetimler Sağlığın Neresinde?"; Sağlık Bakanlığı Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürü Prof. Dr. Mustafa Taşdemir, "Sağlığın Geliştirilmesinde Sağlık Bakanlığı ile Belediyelerin

Birlikte Çalışma Alanları" sunumları ile yer aldılar. Birlik Danışma Kurulu üyelerinden Prof. Dr. Feza Karaer ve Prof. Dr. Cengiz Türe, "Sağlıklı Şehir Projeleri" başlıklı oturumda "İklim Değişikliği ve Kent Sağlığı ile Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Üyesi Kentlerin İklim Değişikliğine Uyum Kapasitelerinin Belirlenmesi" çalışmalarını paylaştılar. İklim değişikliği ile mücadele çalışmaları yapmış olan üye belediyeler çalışmalarını "Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Üye Belediyelerin Projeleri" başlıklı oturumda paylaştılar.

"Büyükşehir Belediyeleri" oturumunda İzmir Büyükşehir Belediyesinden Eylem Demircioğlu, "İzmir'in İklim Kriziyle Mücadelesi ve Kentsel Sürdürülebilirliğine Yönelik Çalışmaları"; Bursa Büyükşehir

Belediyesinden Yıldız Odaman Cindoruk, "Bursa Büyükşehir Belediyesi İklim Değişikliği ve Sürdürülebilir Enerji Çalışmaları"; Antalya Büyükşehir Belediyesinden Özlem Kılıçarslan, "Sera Gazlarının Antalya Etkileri ve Azaltım Uygulamaları" ve Muğla Büyükşehir Belediyesinden Aylin Giray, "Muğla'da İklim Değişikliğinin Azaltımı" çalışmalarını anlattılar. "İlçe Belediyeleri" oturumunda Çankaya Belediyesinden Nilay Oğultürk, "Minikler İklim Krizinin Farkında"; Tepebaşı Belediyesinden İnci Çalışkan, "Tepebaşı Neden Sürdürülebilir Bir Kent Ekosistemine Sahip?"; Karşıyaka Belediyesinden Saadet Çağlın, "Karşıyaka Belediyesi İklim Eylemi, Stratejisi ve Uygulamaları" ve Akçadağ Belediyesinden Eyüp Işık, "Akçadağ'da Sera Gazı Emisyonunun Azaltılması Projesi" başlıklı sunumlarını paylaştılar.

OYUNCAK KÜTÜPHANESİ

Tüm aile ve çocuklar için hizmet vermekle beraber, özellikle sosyoekonomik imkânları kısıtlı olan aileler ve çocukları için fırsat eşitliği yaratmayı hedefleyen Oyuncak Kütüphanesi, Gönüllü Hareketi Derneği Başkanı Sertaç Şipka tarafından üye belediyelerimize anlatıldı.

Gönüllü Hareketi Derneği 2009 yılında gönüllülüğü yaşam tarzı haline getirmiş kişiler tarafından toplumsal ihtiyaçlar ve sorunlar üzerine çalışmalar yapmak üzere kurulmuştur. Toplumda fırsat eşitliğini sağlayarak, paylaşım kültürünü yaygınlaştırabilmek ve bireylerin yaşam kalitesini artırmak amacıyla çalışmalar yürütmektedir. Düzenlediği eğitimler, gönüllülük programları ve sosyal girişimciliği artırıcı faaliyetleriyle ön plana çıkan Dernek, ayrıca aldığı desteklerle vatandaşların bir araya gelebileceği fiziksel mekânlar tasarlayarak hayata geçirmektedir.

Ailelerin çocuklarına aldıkları oyuncakların çocukların bir süre sonra sıkılmasıyla kenara atıldığı ve aile bütçesinde oyuncakın önemli bir yer tuttuğu düşünülerek tamamen ücretsiz hizmet verecek şekilde Derneğin ofisinin bulunduğu Bursa Karaman Dernekler Yerleşkesinde "Oyuncak Kütüphanesi" kurulmuştur. Kurulan bu kütüphane ile her çocuğun ödünç oyuncak alabilmesi, diğer çocuklarla birlikte oyun ortamı oluşturularak vakit geçirebilmesi, özellikle sosyo-ekonomik imkânı kısıtlı aileler ve çocuklar için fırsat eşitliği yaratması hedeflenmiştir.

Ulaşılabilen her çocuğu oyuncak ile tanıştırmak ve çocuklara oyun ve oyuncak kültürünü aşılama mottosu Oyuncak Kütüphanesinin ana hedefi olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda örnek bir proje olan "Oyuncak Kütüphanesi" projesi Gönüllü Hareketi Derneği Başkanı Sertaç Şipka ile yapılan bir söyleşi ile üye belediyelerimize anlatıldı.

DSÖ AVRUPA SAĞLIKLI ŞEHİRLER AĞINA YEDİ ÜYE BELEDİYE KABUL EDİLDİ

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliğine üye olan, İzmir Büyükşehir Belediyesi, Bursa Büyükşehir Belediyesi, Trabzon Büyükşehir Belediyesi, Burdur Belediyesi, Çankaya Belediyesi, Kadıköy Belediyesi ve Karşıyaka Belediyelerinin başvuruları değerlendirilerek DSÖ Sağlıklı Şehirler Ağına katılımları uygun görüldü.

Uzun dönemli bir kalkınma girişimi olan DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı, Dünya Sağlık Örgütü'nün belediyelerle birlikte yürüttüğü, şehirlerde yaşayan ve çalışan insanların fiziki, psikolojik ve çevresel refahlarını geliştirmeyi amaçlıyor.

1988 yılında Dünya Sağlık Örgütü tarafından kurulan ve kentlerin sağlık göstergelerini belirlemek ve bu göstergeleri olumsuz etkileyen faktörlere çözüm üretmek, organizasyonun temel hedefini oluşturuyor.

Her 5 yılda bir yenilenen kriterlere göre ulusal ağlar ve şehirler, Sağlıklı Şehirler Ağına üye olabilmek için başvuruda bulunmaktalar.

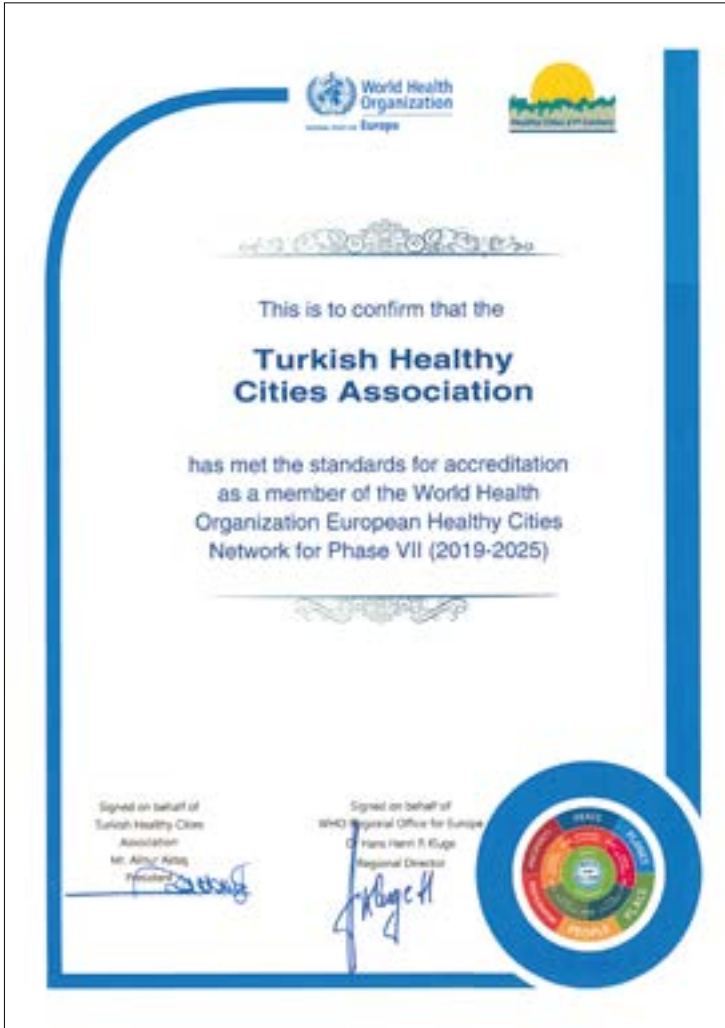
2014-2018 yıllarını kapsayan VI. Faz döneminde DSÖ Avrupa Bölgesinden 30

ulusal ağı ve 100 şehrin üyelikleri kabul edilmişti.

2019 yılında başlayan DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı VII. Faz dönemine üyelik başvurusunda bulunan 33 şehrin onayı açıklandı. Türkiye Sağlıklı Kentler Birliğine üye olan 7 belediyenin başvuruları değerlendirilerek Sağlıklı Şehirler Ağına katılımları uygun görüldü. Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği yayımladığı bir mesajla, başvuruları kabul edilen üye belediyelerinden İzmir Büyükşehir Belediyesi, Bursa Büyükşehir Belediyesi, Trabzon Büyükşehir Belediyesi, Burdur Belediyesi, Çankaya Belediyesi, Kadıköy Belediyesi ve Karşıyaka Belediyesini kutladı.

BİRLİĞİMİZİN DSÖ AVRUPA SAĞLIKLI ŞEHİRLER AĞINA ÜYELİK BAŞVURUSU KABUL EDİLDİ

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliğinin de listede yer aldığı 8 Ulusal Ağın (Hırvatistan, Danimarka, Yunanistan, Almanya, Finlandiya, İsrail, Norveç ve Türkiye) başvurusu kabul edilerek DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı VII. Fazın resmî olarak üyesi oldukları bildirildi.

DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı VII. Faza (2019–2025) üyelikleri kabul edilen Ulusal Ağlar açıklandı. Türkiye Sağlıklı Kentler Birliğinin de listede yer aldığı 8 Ulusal Ağın (Hırvatistan, Danimarka, Yunanistan, Almanya, Finlandiya, İsrail, Norveç ve Türkiye) başvurusu kabul edilerek DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı VII. Fazın resmi olarak üyesi oldular.

Kurulduğu 2005 yılından itibaren kriterleri yerine getirerek üyelik başvuruları kabul edilen Birliğimizin böylelikle VII. Faz üyeliği de kabul edilmiş oldu.

DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı VII. Fazı (2019-2025)

1988 yılında başlayan DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı çalışmaları belirlenen temalar çerçevesinde 5'er yıllık fazlarla yürütülmektedir. 2019 yılında başlatılan ve 2025'de tamamlanması planlanan VII. Faz uygulama çerçevesi için bir rehber hazırlandı ve üyelik başvurusunda bulunmak isteyen ulusal ağlar ile şehirlerin/ belediyelerin gerçekleştirmeleri gereken kriterler belirlenmiş oldu.

Ulusal ağların ve belediyelerin kurumsal kapasitelerini güçlendirmeyi hedefleyen, yapılan faaliyetlerin Birleşmiş Milletler tarafından yayınlanan ve üye ülkeler tarafından kabul edilen 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile uyumunu teşvik eden rehber, belediyelerden şehir sağlık profili, şehir sağlık gelişim planı, karbon ayakizi envanteri, iklim değişikliği uyum ve azaltım çalışmaları yapmalarını istemektedir.

DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı tarafından hazırlanan raporda Türkiye Sağlıklı Kentler Birliğinin, Faz VII için mükemmel bir başvuru sunduğu, Birliğin belediyelerin bir araya gelerek

oluşturduğu bir yapıya sahip olduğu, üye şehirler arasında bilgi paylaşımını, öğrenmeyi ve iş birliğini kolaylaştırdığı, hem şehir sağlık profillerinin geliştirilmesinde hem de Kopenhag Belediye Başkanları Mutabakatı temelinde önceliklerin geliştirilmesinde üye şehirleri desteklemekte önemli bir rol oynadığı belirtildi.

Birlik Başkanı Alınur Aktaş, yayınladığı mesajla "2019-2025 yıllarını kapsayan üyelik başvurmuzun kabulü ile üye belediyelerimizin sağlıklı şehirler ağında yer alan şehirlerle işbirliğinin artması için çalışmalarımızı sürdüreceğiz" dedi.

KOCAELİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI DOÇ. DR. TAHİR BÜYÜKAKIN İLE COVID-19 SALGINI VE SAĞLIKLI KENTLER ÜZERİNE RÖPORTAJ

**Kocaeli bizim
sevdamız, aşkımız.
İnsanın doğup
büyüdüğü şehre
hizmet etmesi;
o şehrin daha
yaşanabilir, daha
huzurlu ve daha mutlu
bir şehir olması için
politikalar üretmesi
ve bunları hayata
geçirmesi ayrı bir
mutluluk ve heyecan
benim için.**

Sayın Başkan sizi ve ilinizi tanıyabilir miyiz?

1969 yılında Kocaeli'nin Derince ilçesinde dünyaya geldim. Derince Turgut Reis İlkokulu, İzmit İmam Hatip Lisesi, İzmit Endüstri Meslek Lisesinin ardından İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünden 1992 yılında mezun oldum. 1993 yılında Kocaeli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümünde araştırma görevlisi olarak çalıştım. 1995 ve 2001 yılları arasında İstanbul Üniversitesinde yüksek lisans ve doktora çalışmalarımı tamamladım.

2002 yılında Kocaeli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü İktisat Politikası Anabilim Dalında Yardımcı Doçent kadrosuna atandım. 2007 yılında Bölüm Başkan Yardımcılığı görevine getirildim. 'Makro iktisat' alanındaki çalışmalarım ile 2013 yılında doçent unvanını aldım. Ekonomik krizler ve istikrar politikaları alanında projeler hazırladım.

2005-2007 yılları arasında Kocaeli Büyükşehir Belediyesinde danışman olarak görev aldım. Büyükşehir Belediyesi, Su ve Kanalizasyon İdaresinin Stratejik Planını

hazırladım. 2007 yılı sonunda Kocaeli Büyükşehir Belediyesinde Genel Sekreter Yardımcısı, 2014 yılında Genel Sekreter olarak görev aldım. 2017 yılının Haziran ayında Bakanlar Kurulu kararı ve Cumhurbaşkanımızın onayı ile atandığım Bilecik Valiliği görevini Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı adaylığına kadar sürdürdüm. 31 Mart Mahallî İdareler Seçimlerinde Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı oldum. İyi derecede İngilizce bilmekteyim. Evli ve 3 çocuk babasıyım.

Kocaeli'ne gelince... Elbette Kocaeli bizim sevdamız, aşkımız. İnsanın doğup büyüdüğü şehre hizmet etmesi; o şehrin daha yaşanabilir, daha huzurlu ve daha mutlu bir şehir olması için politikalar üretmesi ve bunları hayata geçirmesi ayrı bir mutluluk ve heyecan benim için. 2005 yılında Büyükşehir Belediyesinde çeşitli görevler almaya başladığım günden bu yana aynı heyecan ve mutlulukla çalışmaya devam ediyorum.

Doğal güzellikleri, zengin florası, denizi, dağları, ormanlarıyla Kocaeli her alanda büyük bir çeşitlilik sağlayan bir şehir. Aynı zamanda da Cumhuriyet'in kuruluşundan bu yana sanayinin başkentidir. Ancak Kocaeli'ni sadece bir sanayi şehri olarak nitelendirenlerin aynı zamanda turizm sektöründe parlayan bir yıldız olarak görmelerini istiyorum. Kentimizin turizm sektöründe gelecekte önemli bir pazar payına sahip olacağına inanıyorum. Deniz, kum ve güneşimizin yanı sıra tarihî ve kültürel değerlerimizi de insanlığın hizmetine sunmak ve turizm çeşitliliğini çoğaltarak özellikle kültür, doğa ve tarih alanlarında da bir atılım gerçekleştirmek hedefindeyiz.

Kocaeli; medeniyetlere başkentlik yapmış, tarihî ve kültürel değerleriyle öne çıkan bir şehir. Asya ve Avrupa'nın bulunduğu bir konuma sahip olmasıyla da cazibe ve çekim merkezi. Kocaeli aynı zamanda doğanın, çevrenin,

yeşilin, mavinin, ağacın, toprağın şehridir. Antik Çağlardan başlayarak Nikomedia, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı hâkimiyetinde kalan şehrimiz, kültür ve medeniyet eserleriyle dolu. Türkiye'nin en görkemli şehirlerinden olan Kocaeli; doğa, tarih, kültür, gastronomi gibi bütün çeşitlilikler için dört mevsim buluşma noktasıdır.

Kentli Dergisi için yaptığımız bu röportajda 'sağlıklı kent' kavramı ile ilgili düşüncelerinizi alabilir miyiz?

Sağlıklı kent kavramı, aslında çok geniş bir alana hitap ediyor. Bu anlamda Kocaeli'nin Türkiye Sağlıklı Kentler Birliğinin bir üyesi olması bizim için büyük önem taşıyor. Sağlıklı kent dediğiniz zaman, işin içine koruma ve korunma kavramları giriyor. Yani şehri korumak ve korunmasını sağlamak. Şehir ve şehirde yaşayanların sağlığını tehdit eden her şeyden korumak ve korunmasını sağlamak. Yeni nesil belediyecilik artık bunu gerektiriyor.

İşte bu noktada belediye hizmetlerinde, aslında yaptığınız hemen her işte, kentin sağlığı için bir adım atmış oluyorsunuz. Bizim için sağlıklı kent,

Kocaeli'nin Türkiye Sağlıklı Kentler Birliğinin bir üyesi olması bizim için büyük önem taşıyor. Sağlıklı kent dediğiniz zaman, işin içine koruma ve korunma kavramları giriyor. Yani şehri korumak ve korunmasını sağlamak.

**Temiz bir hava,
içilebilir su, atık
su ve içme suyu
arıtma, sahil
parkları, şehir
donatıları, raylı
ulaşım sistemleri,
yollar ve köprüler,
yaya geçitleri,
tertemiz bir çevre
de kentin ve kentte
yaşayanların
sağlıklı olması
açısından olmazsa
olmazlar arasında
yer alıyor.**

aynı zamanda mutlu kent anlamına geliyor. Yani kent ne kadar sağlıklı, güzel, temiz, huzurlu ve ferah ise içinde yaşayanlar da kendini o kadar mutlu hissediyor. Bu anlamda kentlerin sağlığı ve yaşayanların mutluluğuyla belediye hizmetleri arasında doğrudan bir bağlantı bulunuyor.

Tüm bunları yapabilmek için de kamu kaynaklarını, yine kamu ve toplum yararına, etkin ve etkili kullanmak; teknolojinin getirdiği yeniliklerden yararlanmak, yani akıllı şehircilik anlayışını benimsemek gerekiyor. Yerel yönetimler ve yerel yöneticilerin de bu noktada yeniliklere açık bir yönetim anlayışını benimsemesi, örnek ve öncü olması büyük önem taşıyor.

Yani hayata geçirdiğiniz spor salonları, yüzme havuzları, doğal ve kent içi yürüyüş yolları, parklara koyduğunuz spor aletleri, yediden yetmişe herkesi hareket etmeye ve spor yapmaya teşvik ediyor. Yaptığımız hiçbir spor tesisini de boş bırakmıyoruz. Ücretsiz spor okullarına devam eden on binlerce çocuğumuz basketboldan karateye, voleyboldan yüzmeye kadar çok sayıda farklı alanda üstelik beden eğitimi öğretmenleri eşliğinde bu salonlarda geleceğin şampiyonları olarak yetişiyor.

Şunu da unutmamak gerekiyor; annelerimiz ne kadar sağlıklı olursa toplumumuz da o kadar sağlıklı bulur,

şifa bulur. Bu nedenle “Haydi! Anneler Spora” diyoruz. Kocaeli’de her sabah annelerimiz güne spor yaparak başlıyor. Pandemi öncesi spor salonlarında ve açık hava tesislerimizde spor hocaları eşliğinde gerçekleştirdiğimiz bu etkinliklerimiz, salgın sürecinde durmadı ve online olarak devam etti.

Aynı şekilde, bizim tecrübe abidesi olarak gördüğümüz yaşlılarımızın da hayatın içinde olması için projeler ürettik; onların toplumdan kopmadan yaşamasını sağladık. Engelli Taksi ve Hasta Nakil gibi hizmetlerimizle herkesin sağlık hizmetlerinden yararlanabilmesini sağladık.

Temiz bir hava, içilebilir su, atık su ve içme suyu arıtma, sahil parkları, şehir donatıları, raylı ulaşım sistemleri, yollar ve köprüler, yaya geçitleri, tertemiz bir çevre de kentin ve kentte yaşayanların sağlıklı olması açısından olmazsa olmazlar arasında yer alıyor. Yani belediyecilik adına aklınıza gelebilecek ne varsa hepsi, şehrin ve şehirde yaşayanların sağlığına hizmet ediyor.

**Sizce sağlıklı bir kentin
oluşturulmasında yerel
yönetimlerin karşılaştığı en önemli
zorluklar nelerdir? Kocaeli’nin bu
kapsamda karşılaştığı en önemli
sorunlar konusunda örnekler
verebilir misiniz?**

Şehirler de insanlar gibi yaşamak için nefes almaya ihtiyaç duyar. Bazen şehrin damarları tıkanır, sağlığı bozulur. Belediye başkanları görev yaptıkları şehirlerde adeta bir doktor gibi, bir cerrah gibi kentin tıkanan damarlarını açmak için hareket etmelidir. Bazen çok büyük projeler yaparsınız ancak sonuçlarını görmeyen zaman alabilir, bazen de bir mahallede yapacağınız maliyeti bile olmayan çok küçük bir iş, çok önemli bir sorunu çözebilir. O nedenle yerel yönetimler ve yerel yöneticiler şehrin sorunlarına karşı bir doktor, bir cerrah titizliğiyle yaklaşmalı. Şehrin sadece bugününü değil, yarınını da düşünerek adım atmalı.

Kocaeli özelinde konuya yaklaşacak olursak, kentimiz Cumhuriyet'in ilk yıllarından bu yana sanayileşmenin tüm adımlarında ön planda olmuştur. Gayrisafi yurt içi hasılda İstanbul'dan sonra ikinci sırada bulunan Kocaeli, emeğin ve üretimin şehridir. Sanayinin başkenti olarak anılan Kocaeli, ülke ekonomisine büyük katkı sunarken, sanayinin getirdiği sorunlarla da baş etmek için mücadele etmektedir. Bunun başında ise çevresel faktörler gelmektedir.

Kocaeli; Türkiye'nin en önemli sanayi, üretim ve lojistik şehirlerinden biri olunca, bu durum hızlı nüfus artışı ve göçü de beraberinde getirmektedir. Türkiye'nin en önemli hava, kara ve deniz ulaşım yollarının kesiştiği kentimizde hızlı, güvenli ve konforlu bir ulaşım büyük önem taşımaktadır. 1999 depreminde büyük acılar yaşayan Kocaeli için depreme hazırlık ve kentsel dönüşüm de üzerinde dikkatle durulması gereken bir gerçekliktir.

Ancak bu ve bunun gibi sorunları çok önceden görerek Ulaşım Master Planı ve Lojistik Master Planlarımızı yaptık ve Kocaeli'nin geleceğini de

bunlara göre planlamaya başladık. Atık su arıtmada Türkiye'de yüzde yüz arıtma oranına ulaşan ilk ve tek Belediye olarak, İzmit Körfezi'nde geçmişte yaşanan kirlilik sorununu ortadan kaldırdık. Aynı şekilde deniz uçağımız sayesinde gemiler, fabrikalar ve derelerden gelebilecek kirliliği de anında tespit ediyor ve cezai işlem uyguluyoruz.

Akıllı şehircilik uygulamalarıyla Kocaeli'ni geleceğe hazırlıyoruz. Çağımız hızlı ve kesintisiz iletişim çağıdır. Bu çağda öncü ve lider Kocaeli için gerekli tüm adımları önceden atıyor, geleceği bugünden planlıyoruz.

Pandemi süreciyle birlikte gelecekte şehirlerin nasıl şekilleneceği konusu tartışılmaya başlandı. Size göre küresel pandemi süreci geleceğin kentlerini nasıl şekillendirecek?

Belediyelerin, özellikle de güçlü büyükşehir belediyelerinin kent sağlığındaki rolü pandemi sürecinde bir kez daha öne çıkmıştır. Şunu da özellikle söylemeliyim ki Kocaeli, pandemi döneminde Türkiye'de öncü ve örnek olmuştur. Bunda

Akıllı şehircilik uygulamalarıyla Kocaeli'ni geleceğe hazırlıyoruz. Çağımız hızlı ve kesintisiz iletişim çağıdır. Bu çağda öncü ve lider Kocaeli için gerekli tüm adımları önceden atıyor, geleceği bugünden planlıyoruz.

başta Kocaeli Valiliğimiz, Büyükşehir Belediyemiz olmak üzere tüm kurum ve kuruluşlarımızın çalışmalarının yanı sıra Kocaeli halkının kurallara sıkı sıkıya uymasının büyük payı bulunmaktadır. Bu açıdan yediden yetmişe Kocaeli halkımıza teşekkür ediyorum. Elbette bu süreçte sağlıkçılarımıza, emniyet güçlerimize, vefa ekiplerimize, tüm kurum ve kuruluşlarımızda fedakârca çalışanlara şükranlarımı sunuyorum.

Biz de bu süreçte Kocaeli’de kimseyi kimsesiz bırakmadık. Dezavantajlı gruplardan ihtiyaç sahiplerine, okullarından ayrı kalan öğrencilerimizden evlerinden çıkamayan yaşlılarımıza, esnafımızdan otobüsçülerimize ve dolmuşçularımıza kadar her kesimin yanında olduk.

Pandemi sürecinde yaşananlar, bir şehrin sağlıklı kalabilmesi için öncelikle şehirde yaşayanların sağlıklı olması gerektiği gerçeğini de gözler önüne serdi. Herkesin sağlık hizmetlerine en hızlı şekilde

ulaşabilmesi, kriz anlarında kurum ve kuruluşların ortak hareket edebilmesi, tüm şehrin ortaya çıkabilecek yeni salgınlara hazırlıklı olabilmesi gerektiğini gördük. Bu süreç bize sağlık alanında son yıllarda yapılan yatırımların, yani uçak ambulanslardan şehir hastanelerine kadar hayata geçirilen tüm hizmetlerin ne kadar değerli olduğunu gösterdi. Pandemi sürecinde Türkiye çevresindeki birçok ülkeden daha hızlı ve daha doğru adımlar atmıştır. Aynı süreç bugün aşılama çalışmalarında da devam etmektedir.

Salgınlara ve iklim değişikliğinin etkilerine hazırlıklı olabilmesi için dirençli kentlerin daha fazla konuşulacağı değerlendirilmeleri yapıyor. Bu bağlamda ülkemizin koşullarını düşünürsek belediyeler ve Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği çalışmalarını hangi alanlara yoğunlaştırmalıdır?

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği ve üye belediyelerin, geleceğin sağlıklı ve dirençli kentlerini oluşturmada çok önemli iş birliklerine imza atacağına inanıyorum. Şehir sağlığı için temiz çevre, sürdürülebilir bir ekosistem, katılımcı ve şeffaf yönetim anlayışı, dezavantajlı gruplara yönelik çalışmalar, şehrin her ihtiyacını karşılamaya yönelik ekonomik yönetim anlayışı, kamu sağlığına yönelik tedbirler ön plana çıkıyor.

Hastalığı iyileştirmek kadar önleyici sağlık hizmetleri dediğimiz, hastalıklar oluşmadan toplumu koruyacak tedbirlerin alınması da gerekiyor. Şehrin ve şehirde yaşayanların sağlığını korumak için alınacak tedbirleri planlamak ve bu planlar dâhilinde kent politikaları üretmek, yerel yönetimlerin atacağı ilk adımlar arasında yer alıyor. Altyapıdan spor alanlarına, yollardan üst geçitlere, park ve bahçelerden engellilere yönelik projelere kadar atılacak tüm adımların şehir sağlığı politikaları kapsamında düzenlenmesi sağlıklı ve mutlu bir gelecek için artık kaçınılmaz bir gerçektir.

Son günlerde gündeme gelen Marmara Denizi'ndeki müsilaj (deniz salyası) sorunu hakkında neler söylemek istersiniz? Başkanlığını yürüttüğünüz Marmara Belediyeler Birliği tüm tarafları bir araya getirerek önemli bir çalıştay düzenledi. Çalıştay sonrası nasıl bir yol izlenmeli, hangi alanlara yoğunlaşmalı?

Marmara'yı bir havza olarak etkileşim içinde olduğu sistemlerle beraber ele almak ve bütünleşik bir yönetim sistemi kurmak lazım. Marmara Denizi'nde müsilaj probleminin ortadan kaldırılması hedefiyle yapılan çalıştayın sonucunda oluşturulan 22 maddelik eylem planının uygulanması hâlinde biz Marmara Denizi'ni bu müsilaj meselesinden kurtarıyoruz.

Biliyoruz ki bu mikroorganizmalar azot ve fosforu besin kaynağı olarak kullanıyor. Azot ve fosforu deniz ortamından çektiğimizde bu mikroorganizmalar çoğalamayacaklar. Çok fazla çoğalmaların temel sebebi, deniz ortamına deşarj edilen azot ve fosforun fazlalığı. Bunun bir kısmı, evsel nitelikli kullanılmış atık su deşarjının denize yapılması. Geçmişte, 'Eğer atık suları bir ön arıtmadan geçirir, fiziksel atıkları toplarsak ve derin deniz deşarjları yapan kanallara verirsek buradan Karadeniz'e gider.' diye düşünülmüş. Bugün bilim insanları diyor ki, 'Biz ön arıtma yapmadan azotu, fosforu, karbonu gidermeden bu suları denize deşarj edersek besin maddesi olarak bu mineralleri kullananlar denizde çoğalır. O zaman yapmamız gereken Marmara Denizi'ne deşarjı yapılan azot ve fosforu azaltmak. Bu durumda beş yılda Marmara Denizi'nin oksijen oranı normale döner.'

İleri biyolojik arıtmada azot, fosfor ve karbonu alıyorsunuz. Bizim bu teknikleri uygulayamamız gerekiyor. Şu anda Marmara Denizi'ne atık su deşarjının yüzde elli üçü sadece ön arıtma. Azotu, fosforu ve karbonu almadan bu sular denize salınıyor. Suyu salarken kötü görünmüyor ama bu mineralleri besleyen unsurlar denize veriliyor. Yapılması gereken ileri arıtma sistemleri kurmak ve ileri arıtmadan geçmeyen hiçbir suyu Marmara Denizi'ne vermemek.

OSB'lerin de atıkları var. Oralarda da arıtma tesisleri var. Onların da kontrolü yapılmalı ve denize deşarj kriterleri dikkate alınmalı. Marmara Denizi özel bir koruma alanı olarak düşünülecek. Marmara Denizi'ne deşarj standartları belli olacak. Hatta geri kazanım yoluyla bu suların kullanılması ve denize deşarjının yapılmaması sağlanacak.

Bence çalıştayda dört dörtlük bir eylem planı çalışması yapıldı. Bu çerçevenin uygulanması hâlinde biz Marmara Denizi'ni bu müsilaj meselesinden kurtarıyoruz. Daha derinde yatan oksijen kaybı meselesinden de kurtarıyoruz. Uzun vadede gerçekten ekosistemin çeşitlendiği, balık zenginliğinin arttığı, tertemiz bir deniz hâline dönüştürürüz.

Marmara'yı bir havza olarak etkileşim içinde olduğu sistemlerle beraber ele almak ve bütünleşik bir yönetim sistemi kurmak lazım. Marmara Denizi'nde müsilaj probleminin ortadan kaldırılması hedefiyle yapılan çalıştayın sonucunda oluşturulan 22 maddelik eylem planının uygulanması hâlinde biz Marmara Denizi'ni bu müsilaj meselesinden kurtarıyoruz.

Bildiğiniz gibi Marmara Denizi'ni saran deniz salyası yani müsilaja karşı en etkili mücadelelerden birini Kocaeli olarak biz verdik. Bu mücadelemiz kapsamında iki aya yakın bir sürede körfezden 200 tonun üzerinde deniz salyası topladık. Zaten Kocaeli olarak şehrin muhtelif yerlerinde 6 adet ileri biyolojik, 4 adet biyolojik, 12 adet modüler ve biri doğal olmak üzere toplamda 23 adet atık su arıtma tesisi işletiyoruz. Türkiye'de ilk ve tek yüzde yüz arıtma oranına sahip şehir olduğumuzu mutlulukla ve gururla söylemek istiyorum.

Kentli Dergisi'nin bu sayısının kapak konusu "Toplu Konutlar" olarak belirlendi. Ülkemizde hızlı kentleşme sonucunda ortaya çıkan barınma ihtiyacını karşılamak amacıyla geliştirilen toplu konut üretimini sürdürülebilirlik ve kentsel yaşam kalitesinin yükseltilmesi bağlamında nasıl değerlendiriyorsunuz?

Göçün en önemli sonuçlarından olan hızlı kentleşme ve kentsel dönüşümde temel hedeflerimiz arasında yaşam kalitesini artırmak, ekonomik dengesizliklerin oluşmasına izin vermemek, sosyal eşitliği sağlamak olduğunu

düşünüyorum. Hızlı kentleşmede halkın barınma ihtiyacını karşılamak noktasında çözümün adresi toplu konutlar ve dolayısıyla TOKİ olarak karşımıza çıkıyor.

Kocaeli'de ve neredeyse tüm şehirlerimizde hızla artan konut talebi, beraberinde doğru planlama, güvenli ve konforlu yaşam alanları, sosyal donatılar gibi ihtiyaçları da getirmektedir. Bu noktada Türkiye'nin hemen her köşesinde toplu konut üretimi yapan TOKİ, bir yandan Kocaeli gibi deprem tehdidi altındaki şehirlerde afet riski altındaki alanları da dönüştürme görevini üstlenmektedir. Bu noktada TOKİ'nin kentimizde ürettiği konutlar ve hayata geçirdiği projelerle yaşam kalitesini artıran güvenli, konforlu ve ferah modeller uyguladığını görmekten memnuniyet duyduğumu ifade etmek istiyorum.

İklim değişimi ile mücadele ve kentsel dayanıklılık kapsamında ülkemizdeki "toplu konut" uygulamalarını değerlendirebilir misiniz? Bu süreçte yerel yönetimlerin görev ve sorumlulukları neler olmalıdır?

1999 depreminde Kocaeli büyük bir yıkım yaşadı. O gün yaşanan acılar hâlâ tazeliğini koruyor.

Deprem sadece şehrimizin değil ülkemizin de bir gerçeği; bunu yakın zamanda İzmir, Elazığ, Malatya ve diğer illerimizde yaşadık. Deprem ve depremle yaşama gerçeğini öğrenmek zorundayız.

Kocaeli'de hâlen 1999 depreminden kalan hasarlı yapılarımız mevcut. Bunlar içinde ağır hasarlı ve orta hasarlı binalarımız var. Maalesef bu binalarda hâlâ yaşayan binlerce vatandaşımız var. Kocaeli genelinde, kentsel dönüşüm, gelişme ve yenileme ihtiyacı olan alanları belirlemek ve bu alanlar arasındaki ilişkiyi kurmak için gerekli olan amaç, araç ve yöntemleri belirlemek üzere bütüncül bir plan oluşturmak amacıyla "Kentsel Dönüşüm Master Planı" hazırladık.

Bu tespitlerin ardından Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız ve TOKİ'yle çok önemli görüşmeler yaptık ve iş birliği çalışmalarını başlattık. Çevre ve Şehircilik Bakanımız Sayın Murat Kurum ve TOKİ yönetimiyle çok önemli toplu konut projeleri başlattık.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan, tüm bakanlıklarımız ve devletimizin yetkili organlarından her zaman destek gördük, kendimizi hiç yalnız hissetmedik.

Bugün bu sayede kentsel dönüşüm ve depreme hazırlık çalışmalarında şehrimizin 12 ilçesinde çok ciddi bir dönüşüm var. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız ve TOKİ iş birliğinde depremde en büyük acıları yaşayan Kocaeli’imizde hızla kentsel dönüşümün adımlarını atmaya başladık.

Kocaeli’de bulunan 9 riskli ve 9 rezerv yapı alanında çalışmalar süratle devam ediyor. ‘İnsanı yaşat ki devlet yaşasın!’ idealiyle çıktığımız bu yolda şehrimizde büyük dönüşümün startını verdik. Çarpık kentleşmenin yoğun olduğu ve heyelan riski taşıyan mahallerimiz, çalışmalarımız tamamlandığında görenlerin gıpta edeceği cazibe merkezlerine dönüşecek. Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız, TOKİ ve Büyükşehir iş birliğinde Kocaeli’deki tüm sağlıksız ve güvensiz yapıları yeniliyoruz. Bu bölgelerimiz yeşil alanlar, sosyal donatılar, altyapı ve ulaşım sistemleriyle prestij kazanacak. Dar sokaklar gidecek, park sorunu ortadan kalkacak. Vatandaşlarımız hak ettiği modern, ferah ve güvenli konutlarda mutlu bir şekilde yaşayacak. Tüm süreci halkımızla birlikte yürütüyoruz. Dönüşüm sürecinde vatandaşımıza her türlü desteği vereceğiz. Kimse yerinden yurdundan olmayacak. Kentsel dönüşüm uyguladığımız alanlarda yeni bir hayat başlayacak. Burada yapılan çalışmalar özellikle sözünü ettiğiniz kentsel dayanıklılık ve sağlıklı kentler konusunda Türkiye’ye örnek olacak.

Son olarak eklemek istediğiniz konular varsa alabilir miyiz?

Öncelikle ülkemizde meydana gelen ve milletçe yüreğimizi yakan orman yangınlarından duyduğum derin üzüntüyü dile getirmek

istiyorum. Yangınları söndürmede fedakârca görev yapan herkese şükranlarımı sunuyorum, yangınlarda verdiğimiz şehitlerimizi rahmetle anıyorum.

Antalya ve çevre bölgelere Büyükşehir İtfaiyemizden gönderdiğimiz ekiplerimiz araç ve ekipmanlarıyla birlikte yangınla mücadele etti. Ayrıca yangından etkilenen doğal canlılarımızın tedavilerini yapmak amacıyla veteriner ekibimizi yolladık. Sokak hayvanları ve yabani hayvanlar için de bölgeye mama ve yem gönderdik.

Pandemi süreci ve tüm dünyada devam eden orman yangınları bize insan sağlığı, su kaynakları ve çevrenin korunmasının ne kadar önemli olduğunu bir kez daha gösterdi. Bu nedenle Mavi Bayraklı halk plajları, yüzde yüz atık su arıtma oranı, millet bahçeleri, sahil parkları, İzmit Körfezi Balıklandırma Projesi ve altyapı hizmetleriyle Kocaeli Büyükşehir Belediyesi olarak, kendimizi çevre dostu bir belediye olarak görüyoruz.

Marmara Belediyeler Birliği Başkanı olarak İzmit Körfezi’nin, dolayısıyla da Marmara Denizi’nin temizliği benim için ayrı bir önem taşıyor. İzmit Körfezi’ne gözümüz gibi bakıyor ve hiçbir şekilde kirletilmesine müsaade etmiyoruz. Deniz uçağımız düzenli olarak kontrol uçuşları yaparak, körfeze giren gemileri denetliyor ve bunlardan denize atık bırakılması durumunda çok ciddi cezalar uyguluyoruz. Yine derelerden gelebilecek kirliliğe karşı da önlemlerimizi alıyoruz. Sanayi kuruluşlarından kaynaklı atıkları da yakından takip ediyoruz.

Mutluluğun yolu temiz bir çevreden geçer, anlayışıyla Kocaeli’de yeşile ve çevreye verdiğimiz değer ve önemin Türkiye’de bir örneği daha olduğunu zannetmiyorum. Kişi başına yeşil alan miktarının 12 m² olduğu Kocaeli’de 10 milyona yakın fidanı toprakla buluşturduk. Orman yangınlarıyla sarsılan ülkemizde bu 10 milyon fidan bugün çok daha büyük bir anlam taşıyor.

BİLECİK BELEDİYE BAŞKANI SEMİH ŞAHİN İLE COVID-19 SALGINI VE SAĞLIKLI KENTLER ÜZERİNE RÖPORTAJ

Bilecik; tarihi, doğası, jeopolitik konumu açısından oldukça zengin bir şehirdir. Tarih boyunca pek çok uygarlığın egemenlik kurduğu Bilecik, Osmanlı Devleti'nin kuruluş toprakları olduğu gibi aynı zamanda Kurtuluş mücadelemizin de önemli muharebelerinin geçtiği ve sayısız kahramanlığımızın yaşandığı kurtuluşun şehridir.

Sayın Başkan sizi ve ilinizi tanıyabilir miyiz?

Merhaba! Ben Semih Şahin. 1965 yılında Bilecik'te Kızıldamlar köyünde doğmuşum. Öğretmen bir anne babanın ilk çocuğuyum. İlkokulu Bilecik İstasyon Hürriyet İlkokulunda, liseyi Eskişehir Maarif Kolejinde, üniversite öğrenimini ise İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Fakültesinde tamamladım. Ardından İstanbul Üniversitesinde 'İşletme Yönetimi' ihtisasımı gerçekleştirdim. 1989 yılında Dünya Bankası bursu ile İngiltere Salford Üniversitesinde inşaat yönetimi ve deprem güçlendirme üzerine akademik eğitim aldım.

Yurt dışı eğitimimi tamamladıktan sonra Balıkesir Üniversitesi İnşaat Bölümü Öğretim Görevlisi oldum. 1992-94 arasında Üniversitenin Yapı İşleri Müdürü olarak kampüsü inşa eden birimi yönettim. Şişli Belediyesinde önce Fen İşleri Müdürü, 2016-2019 arasında da Başkan Yardımcısı olarak görev aldım. 2019 Yerel Seçimlerinde memleketim Bilecik'e dönerek aday oldum. 31 Mart 2019'da Cumhuriyet Halk Partisi'nden aday olarak memleketime Belediye Başkanı seçildim. İki buçuk yıldır şehrimde hizmet ediyorum.

Bilecik; tarihi, doğası, jeopolitik konumu açısından oldukça zengin bir şehirdir. Tarih boyunca pek çok uygarlığın

egemenlik kurduğu Bilecik, Osmanlı Devleti'nin kuruluş toprakları olduğu gibi aynı zamanda Kurtuluş mücadelemizin de önemli muharebelerinin geçtiği ve sayısız kahramanlığımızın yaşandığı kurtuluşun şehridir. Osmanlı burada kurulmuş. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunu sağlayan Kurtuluş Savaşı, bu coğrafyada ve yakın çevresinde verilmiş. Sevr'in yırtılıp atılmasına giden sürecin ilk adımı olan Bilecik Mülakatı burada yapılmış.

Bilecik; Marmara, Ege, İç Anadolu ve Karadeniz bölgelerinin kesişim noktasındadır. Bu sebeple hem fauna ve flora bakımından hem iklim çeşitliliği bakımından hem de kültürel çeşitlilik açısından olağanüstü bir zenginlik barındırır.

Bu yüzden Bilecik'in tarihine ve kültürüne sahip çıkmayı önemsiyoruz. Belediyemize ait olan Yaşayan Şehir Müzesi ve Osmanlı Padişahları Tarih Şeridi alanlarında uzman kadrolarımız ve rehberlerimiz var. Buralarda yerli ve yabancı misafirlerimizi ağırlamaktan onur duyuyoruz.

Kuruluş ve kurtuluşun şehri Bilecik'imizin ve ilçelerimizin tanıtıldığı Yaşayan Şehir Müzesi'nde hemşehrilerimizin de verdiği desteklerle şehrimizin tarihinin yanı sıra geçtiğimiz 200 yılın kültürünü, sanatını, zanaatlarını, sosyal yaşantısını ve geçmişin anılarını görmemiz mümkündür.

Ben tarihin dizilerden, filmlerden değil gerçek eserlerden yani bilimsel yayınlardan öğrenilmesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü tarih bir bilim dalıdır. Bu yüzden gelecek kuşaklarımıza tarihimizi doğru aktararak daha bilinçli nesiller yetiştirmek en öncelikli hedeflerimiz arasında.

Bilecik Belediyesinin ana sponsorluğunda şehrimizde yapılan 2020-2021 Bahçelievler Neolitik Kazısı, Batı Anadolu ve Ege Bölgesi'nin de en eski yerleşmesini ortaya çıkardı. Bu bilgi TÜBİTAK'ın yaptığı radyo karbon testleriyle de doğrulandı. Bahçelievler Yerleşmesi ile şehrimizin tarihi artık MÖ 7 bin yılına, yani 9 bin yıl öncesine gitmektedir.

Kentli Dergisi için yaptığımız bu röportajda 'sağlıklı kent' kavramı ile ilgili düşüncelerinizi alabilir miyiz?

Sağlıklı kent, yaşanabilir bir kenttir. Yaşanabilirlik kavramının kapsadığı tüm öğeleri içermesi gerekir. Sağlıklı kent, şehrin altyapısına uyumlu, ekonomik olarak erişilebilir, teknik olarak eksiksiz ve yüksek kaliteli bir yaşam alanını içinde yaşayanlara sunan, hemşehrilerine istihdam alanı oluşturan, sosyal ilişkilerini güçlendiren, çevreyi ve tarihî kimliğini koruyan, doğal afet ve diğer tüm afetlere karşı güvenli, planlı olarak gelişen bir kenttir.

Tüm bunlar da "sağlıklı kent yönetimi" ile mümkündür. Bu yüzden daha sağlıklı, daha huzurlu ve daha yaşanabilir bir kent için çalışıyoruz. Bu yönde gerekli yapısal değişiklikleri planladık ve kararlılıkla çalışıyoruz.

Sizce sağlıklı bir kentin oluşturulmasında yerel yönetimlerin karşılaştığı en önemli zorluklar nelerdir? Bilecik'in bu kapsamda karşılaştığı en önemli sorunlar konusunda örnekler verebilir misiniz?

Öncelikle şunu söylemek isterim ki yıllardır süregelen Belediye Kanunu'nun değişmesi şarttır. Bilecik maalesef coğrafi özellik açısından dağınık ve altyapı açısından yetersiz bir şehir olarak yönetilmiş. Planlı kentleşme şart. Ama Bilecik'te 16 yıldır

Sağlıklı kent, şehrin altyapısına uyumlu, ekonomik olarak erişilebilir, teknik olarak eksiksiz ve yüksek kaliteli bir yaşam alanını içinde yaşayanlara sunan, hemşehrilerine istihdam alanı oluşturan, sosyal ilişkilerini güçlendiren, çevreyi ve tarihî kimliğini koruyan, doğal afet ve diğer tüm afetlere karşı güvenli, planlı olarak gelişen bir kenttir.

COVID-19 ile hayatımıza giren salgın süreci, kent hayatının en temel unsuru olan bir araya gelme eylemini geçici olarak sekteye uğrattı. Salgın süreci bize gösterdi ki bu zamana kadar olan kentleşme anlayışı, yaşam şekillerimizi tamamiyle enkaz hâline getirdi.

her boşluğa bir bina dikilmiş, şehrin göbeğindeki mevcut yeşil alanlar kaldırılıp yerine dev beton yapılar dikilmiş. Yerel yöneticiler betonlaşmadan yana olmuşlar.

Tüm bunların yanında kentin ekonomik durumu da çok elverişli değil. Yatırım maliyetleri yüksek ve artan nüfusla doğru orantıda değil. Bunlar da Bilecik ekonomisinin büyütülmesindeki zorluklar.

Pandemi süreciyle birlikte gelecekte şehirlerin nasıl şekilleneceği konusu tartışılmaya başlandı. Size göre küresel pandemi süreci geleceğin kentlerini nasıl şekillendirecek?

COVID-19 ile hayatımıza giren salgın süreci, kent hayatının en temel unsuru olan bir araya gelme eylemini geçici olarak sekteye uğrattı. Salgın süreci bize gösterdi ki bu zamana kadar olan kentleşme anlayışı, yaşam şekillerimizi tamamiyle enkaz hâline getirdi.

Yan yana dikilen gökdelenler, sık yapılaşma, sosyal mesafeyi korumayan iç içe geçmiş binaların sağlıklı bir kent kurmaya elverişli olmadığını hep beraber gördük. Son 30-40 yıldır, kentsel planlamada yüksek yoğunluklu bir yapılaşma idealize ediliyordu. Ancak koronavirüs, yapıyı ve insan yoğunluğunu sorgulamamıza sebep oldu. Bu nedenle, kentsel yoğunluğun merkezden uzaklaştırılması yeniden tartışılmaya başlandı.

Koronavirüsün izleri, insanların sosyal mesafeyi korumayı istemesi durumunda, daha fazla otoyol ve birbirinden çitlerle ayrılmış daha fazla konut talebi olarak karşımıza çıkabilir. Bu durum da çevre üzerinde geri dönülemez tahribatlara sebep olacaktır.

Koronavirüs ile başa çıkmak ve hayatlarımıza devam edebilmek için öncelikli olarak yapılması gereken küresel bilgi paylaşımını sağlamak. Ülkelerin şeffaf bir biçimde veri ve bilgi paylaşmaya istekli olması ve iş birliğine açık olmalarının çok önemli olduğunu düşünüyorum. İnsanların yavaş yavaş daha minimal hayatları seçeceğini, daha sade ve kırsal bir yaşam süreceklere kanaatindeyim.

Salgınlara ve iklim değişikliğinin etkilerine hazırlıklı olabilmesi için dirençli kentlerin daha fazla konuşulacağı değerlendirilmeleri yapılıyor. Bu bağlamda ülkemizin koşullarını düşünürsek belediyeler ve Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği çalışmaları hangi alanlara yoğunlaştırılmalıdır?

İçinde yaşadığımız salgın ve iklim krizi, şehirlerin yönetilmesinde önemli tartışma konularının başında geliyor. Yaşam alanlarımız üzerinde olumsuz etkiler yaratan bu sorunlar, bize kentlerin kapasitelerini aşan aşırı nüfusun yanı sıra, bu nüfusun kırılma noktalarını gösteriyor. Kentler, geçmiş yüzyılın sonlarından itibaren dünya nüfusunun yarısından

fazlasını barındırmaya başladı. Temelde atmosferdeki ısınma ile karakterize olan iklim krizi, insan faaliyetleri etkisiyle hız kazanan kuraklık, su varlıklarının yitimi, seller, ormansızlaşma gibi faktörleri de beraberinde getiriyor. Artık meteorolojik olaylarda bildiğimiz manada bir istikrar yok. Yıllardır olağan yağışlar alan bir bölge birden olağanüstü yağışlara maruz kalıp, yıllardır soğuk sayılan bölgeler yüksek hava sıcaklıklarına erişebiliyor.

Bu doğrultuda, tarım ve su kaynaklarının yönetiminin ve planlamasının yeniden ele alınması şart. Mevcut durumun daha iyi analiz edilmesi ve belirli hedefleri somut olarak koymak gerek. Bu da değişimin kentlerdeki karşılığını iyi anlamakla mümkün.

Ayrıca kentlerin uyum stratejilerini, politika ve önlemlerini geliştirip uygularken gösterecekleri kararlılık, süreklilik ve uyum da çok önemli. Kent yönetimleri olarak şimdiden yapacağımız önleme, hazırlık ve müdahale aşamalarını içeren stratejik planlar ve buna eşlik eden altyapı düzenleme ve yatırımlarıyla şehirlerimizi iklim değişikliğinin tehlikelerinden koruyabilir ve değişen iklime karşı uyumlu hâle getirebiliriz.

İklim değişikliğine uyum için çalışırken kentin geleceğine ilişkin alınan tüm kararlarda özel sektörün, üniversitelerin, sivil toplum kuruluşlarının ve kentin gerçek sahipleri olan halkımızın yer alması hem iyi yönetim ilkelerinin ve uygulamalarının gerçekleştirilmesi hem de kararın alınmasına yardımcı olunması bakımından ayrıca gereklidir. Biz de bu iş birliğine yönelik faaliyetlerimizi ve stratejilerimizi geliştiriyoruz.

Elbette güçlü siyasi iradenin ve hükümet politikalarının bu yönde bir istenç yaratması da gerekiyor. Ama kentsel sürdürülebilirliğin sağlanmasına yönelik, bu süreçte başarının elde edilmesi için asıl uygulayıcı olarak yerel yönetimlerin yer almaları özellikle gerekli.

Kentli Dergisi'nin bu sayısının kapak konusu "Toplu Konutlar" olarak belirlendi. Ülkemizde hızlı kentleşme sonucunda ortaya çıkan barınma ihtiyacını karşılamak amacıyla geliştirilen toplu konut üretimini sürdürülebilirlik ve kentsel yaşam kalitesinin yükseltilmesi bağlamında nasıl değerlendiriyorsunuz?

Yeni dönemde yapılan toplu konut imalatları tek merkezden toplu hâlde yapıldığı için maliyetlerin daha düşük olmasını sağlamaktadır. Toplu konut üretiminde gelir grubuna göre konut üretme politikası güdüldüğünden ekonomik olarak toplumun her kesimine hitap edecek şekilde konut üretilebilmektedir. Dolayısıyla bu durum konut sağladığı, üretilen konut kalitesinin kentteki diğer konutların kalitesinin üzerine çıktığı ve ödeme koşullarının da uygun olması sebebiyle toplu konuta talebin arttığı, bu durumda toplu konut üretiminin sürdürülebilir olmasını sağladığı açıktır. Toplumun gelir grubuna göre üretilen toplu konut alanlarının sosyokültürel açıdan zaman zaman belli kesimlerin ötekileşmesine sebep olmaktadır.

İklim değişimi ile mücadele ve kentsel dayanıklılık kapsamında ülkemizdeki "toplu konut" uygulamalarını değerlendirebilir misiniz? Bu süreçte yerel yönetimlerin görev ve sorumlulukları neler olmalıdır?

Yerel yönetimler öncelikle kentin gelişme akslarını doğru belirlemeli. Böylece toplu konut alanlarını da dengeli bir kentsel gelişim doğrultusunda yönetmek mümkün olacaktır. Ayrıca altyapı projelerini iklim krizini gözeterek, yani bu alışılmadık ve olağanüstü iklim hareketliliğini göz önüne alarak uygulamak da önemlidir. Bunların yanında yerel yönetimlerin de görevleri kentin gelişim akışını doğru belirlemek, kentsel gelişimi dengeli olarak tasarlamak ve kentsel gelişim doğrultusunda toplu konut alanlarını belirlemek, iklim koşullarını da göz önüne alarak uygun altyapı projelerini uygulamak olmalıdır.

İklim değişikliğine uyum için çalışırken kentin geleceğine ilişkin alınan tüm kararlarda özel sektörün, üniversitelerin, sivil toplum kuruluşlarının ve kentin gerçek sahipleri olan halkımızın yer alması hem iyi yönetim ilkelerinin ve uygulamalarının gerçekleştirilmesi hem de kararın alınmasına yardımcı olunması bakımından ayrıca gereklidir.

BÜYÜKŞEHİRİN ÇİFTÇİYE ENERJİ DESTEĞİ SÜRÜYOR

Antalya Büyükşehir Belediyesi, Döşemealtı ilçesine bağlı Dağbeli Mahallesi'nde bulunan güneş enerji santralinden 2020 yılı içinde 9 bin 445 çiftçiye enerji desteği sağladı.

2021 yılında 9 bin 746 çiftçi ve ailesine 15.138.000 TL enerji desteği ödemesi yapılması planlanıyor.

Antalya Büyükşehir Belediyesinin Döşemealtı ilçesine bağlı Dağbeli Mahallesi'nde 77 bin m² alanda kurulu olan güneş enerji santrallerinde 2020 yılında 8.429.000 kWh enerji üretimi gerçekleşti. Enerji desteklerinden daha fazla üreticinin yararlanması için binden fazla çiftçi sisteme dâhil edildi. Bu sayede 2020 yılında 9.445 çiftçi ailesine enerji desteği sağlandı. Yapılan bu desteklemeyle çiftçilerin elektrik maliyetleri yüzde 50 oranında düşürüldü. Antalya Büyükşehir Belediyesi tarafından 2020 yılında toplam 13.500.000 TL elektrik enerjisi desteği sağlandı. Bu enerji desteğinin 2021 yılında 9 bin 746 çiftçiye ulaştırılması planlanıyor. 2022 yılında ise hedef 10 binden fazla çiftçiye destek verilmesi.

Antalya Büyükşehir Belediyesi Tarımsal Hizmetler Dairesi Başkanlığı önümüzdeki yıllarda güneş enerji sistemlerini geliştirerek bu konuda daha fazla çiftçiye destek

sağlamayı hedefliyor. Kapsam dâhilinde saha ve etüt projeleri hazırlanırken, çiftçinin girdi maliyetlerini düşürmeye yönelik çalışmalar da sürüyor. 2021 yılında 9 bin 746 çiftçi ve ailesine 15.138.000 TL enerji desteği ödemesi yapılması planlanıyor. 2022 yılında ise enerji desteği sağlanan çiftçi sayısının 10 binden fazla olması için çalışmalar sürüyor. Kovanlık Mahallesi Kooperatif Başkanı Süleyman Akbaba, "Enerji pahalı olduğu için önceden arazilerimizi sulayamıyorduk. Vatandaş işlerini yapamıyordu. Ancak destek sayesinde ovanın tamamı sulanır hâle geldi. 7 gün 24 saat kesintisiz bir şekilde motorlarımız çalıştı." dedi. Karataş Mahallesi Kooperatif Başkanı Kazım Tunç ise "Belediyemizin vermiş olduğu enerji desteğinden önce kooperatifimizde 2 bin 800 dönümlük bir ekili alan varken, enerji desteği sonrası bu ekili arazi 5 bin dönüm civarına çıktı. Vatandaş, ekili alanını neredeyse 2 katına çıkardı." diye konuştu.

SAĞLIKLA YAŞ ALACAKLAR

Balıkesir Büyükşehir Belediyesi ve Sındırgı Belediyesi iş birliğinde “Sağlıkla Yaş Alıyoruz” projesi hayata geçirilmeye başlandı. Toplamda 150 kişinin faydalanacağı proje kapsamında ilk grupta yer alan yaşlı bireylere, Sındırgı’da özel bir tesiste üç gün boyunca sağlık ve psikososyal yönden destek sağlandı.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığından hibe almaya hak kazanan “Sağlıkla Yaş Alıyoruz” projesi, yaşlı nüfusun hayata aktif katılımını hedefliyor.

Balıkesir Büyükşehir Belediyesi ve Sındırgı Belediyesi, yaşlılıkta ortaya çıkan fizyolojik değişimler sonucunda bedensel fonksiyonların yavaşlaması ve yaşam aktivitesinin sınırlanması nedeniyle, gündelik hayata uyumu azalan yaşlılara yönelik değerli bir projeyi uygulamaya koydu. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığından hibe almaya hak kazanan “Sağlıkla Yaş Alıyoruz” projesi, yaşlı nüfusun hayata aktif katılımını hedefliyor. Evde bakım problemleri ve sosyoekonomik etkenler sebebiyle huzurevlerinde yaşayan yaşlıların her ne kadar temel gereksinimleri karşılanırsa da kendi yaşamları üzerinde denetimlerinin azalması dolayısıyla proje, öncelik olarak buralarda kalan yaşlıları kapsıyor. Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Sağlık ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığına bağlı Firdevs Saraçoğlu Yaşlı Bakımevi ve Sosyal Destek Merkezinde kalan yaşlı bireyler ile talepte bulunarak hizmet almaya uygun görülen 65 yaş üstü

toplam 150 birey, gruplar hâlinde pandemi tedbirleri kapsamında projeden yararlanacak.

Yaşlı bireylere, sağlık ve psikososyal yönden destekleyici olması amacıyla; zengin doğal ve termal kaynaklara sahip Sındırgı’nın termal tesislerinde, fizyoterapistler eşliğinde hidroterapi aldırılıyor.

Bu kapsamda projeye katılan yaşlı bireyler, Sındırgı’da özel bir tesiste hasta bakıcı, hemşire, diyetisyen, psikolog, sosyolog ve masör eşliğinde hoşça vakit geçirdiler. Bölgede kurulan 500 metrekaarelik bir serada hortikültürel terapi bahçesi faaliyetleri gerçekleştiriliyor. Bu kapsamda yaşlı bireyler toprak ile birleşiyor, üretime dâhil olarak saksı bitki ekimi, mevsimlik meyve sebze üretimi gibi uygulamalar yapıyorlar. Ayrıca psikososyal destek ve diğer çeşitli fiziksel aktiviteler için Akpınar Yaşam Merkezi ile lavanta bahçesine yönelik ziyaretler, müzik dinletisi ve diğer sosyal faaliyetler de gerçekleştiriliyor. Uygulanan bu program ile sorunların çözülmesine ve sağlıklı yaşlanmanın gerçekleştirilmesine katkı sunulması planlanıyor.

BAYINDIR'DA ORMAN VASFINI YİTİRMİŞ ALANLAR DEĞER KAZANMAYA DEVAM EDİYOR

Bayındır'da dağlık alanda bulunan Lütuflar, Kızılkeçili, Çamlıbel, Söğütören ve Sarıyurt mahallelerinde orman vasfını yitirmiş araziler tekrar değerlendiriliyor.

Bayındır Orman İşletme Müdürlüğü tarafından hayata geçirilen proje ile hem arazilerin değerlendirilmesi hem de bu mahallelerde yaşayan vatandaşlara destek olunması planlanıyor. Projede ilk olarak Lütuflar Mahallesi'ndeki yaklaşık 35 hektar alan mahallelilere kura ile dağıtılmış ve bu alanlara dikilmesi için hazırlanan incir fidanları üreticiler tarafından toprakla buluşturulmuştu.

Proje kapsamında Lütuflar Mahallesi'nden sonra Kızılkeçili Mahallesi'nde de 360 dekar alan üreticilere kura ile dağıtıldı.

Proje kapsamında Lütuflar Mahallesi'nden sonra Kızılkeçili Mahallesi'nde de 360 dekar alan üreticilere kura ile dağıtıldı.

Kura çekimi sonrası projeyi değerlendiren Bayındır Belediye Başkanı Uğur Demirezen sözlerini şöyle sürdürdü: "Planladığımız gibi Kızılkeçili Mahallemizde orman vasfını yitiren arazilerde Bakanlığımız ve

Orman İşletme Müdürlüğümüzle beraber yaptığımız çalışma ve projede 360 dekar alanı 101 hemşehrimize kura ile dağıttık. Bu alanlara dikilmesi için de kişi başı 70 incir fidanı verdik. Hayırlı ve bereketli olsun inşallah."

BEŞİKTAŞLILAR CAN DOSTLARINI SATIN ALMIYOR, SAHİPLENİYOR

Yaklaşık bir yıl önce Beşiktaş Belediyesine bağlı Sokak Hayvanları Kısırlaştırma ve Rehabilitasyon Merkezinden yavru bir kedi sahiplenene Tuğba Yücel'in hayatı deyim yerindeyse o günden sonra değişti.

“Herhangi bir pet shop’tan hayvan satın almayı düşünmedik. Çünkü dışarıda bizim bakımımıza ve arkadaşlığımıza ihtiyacı olan bir sürü can var.”

Venüs ismini verdiği kedisıyla pandemi sürecini ailecek daha rahat geçirdiklerini belirten Yücel, 4 Nisan Dünya Sokak Hayvanlarını Koruma Günü’ne de dikkat çekerek hayvanseverlere “Satın alma, sahiplen!” çağrısında bulundu. “Bir yıl önce Beşiktaş hayvan barınağından güzel kız bir evlat edindik. Önce Venüs’ün resmini gördük. Bütün kedilerin arasında başını yukarı doğru kaldırmış sanki beni alın der gibiydi. Bunu görünce ailecek hemfikir olduk. Bu bebeği alalım diye düşündük. Venüs evimize geldikten sonra tabii ki evimizi, hayatımızı çok etkiledi. Özellikle pandemi dönemini atlattığımızda bize gerçekten çok yardımcı oldu. Sokak hayvanları bize emanet olan canlılar diye düşünüyorum.” dedi.

Beşiktaş Belediye Başkanı Rıza Akpolat da Sokak Hayvanlarını Koruma Günü kapsamında komşularına, “Satın alma, sahiplen!” çağrısında bulundu ve şunları söyledi: “Satın almak yerine Belediyemize

bağlı Sokak Hayvanları Kısırlaştırma ve Rehabilitasyon Merkezimizde tedavisi, aşıları ve kısırlaştırma işlemleri yapılmış can dostlarımızı sahiplenebilirsiniz. Yücel ailesi de bir yıl önce Belediyemizden Venüs’ü sahiplenmişti. Birbirleriyle karşılaştıkları için her iki taraf da çok şanslı ve mutlu. Beşiktaş Belediyesi olarak, Sokak Hayvanları Ambulansımız MOBİVET ve ekiplerimizle daima can dostlarımızın yanındayız.”

İstanbul’da COVID-19 vakalarının tekrar artışa geçmesi nedeniyle hafta sonları birçok ilde olduğu gibi sokağa çıkma kısıtlaması uygulanıyor. Yaklaşık 56 saat süren kısıtlamada sokaklarda yaşam mücadelesi veren canlıları yalnız bırakmayan Veteriner İşleri Müdürlüğü ekipleri, ilçenin bütün parklarına ve merkezi noktalarına mama ve su kabı bırakıyor. Yaralı veya hasta hayvanlara da gün içerisinde Sokak Hayvanları Ambulansı MOBİVET ile anında müdahale ediliyor. Gerekli durumlarda Sokak Hayvanları Kısırlaştırma ve Rehabilitasyon Merkezinde tedavi altına alınıyor.

HER AY 2 BİN LİTRE GÜNLÜK TAZE SÜT ÇOCUKLARA ULAŞTIRILIYOR

Bilecik Belediyesi tarafından “Hiçbir çocuk yatağına aç girmeyecek!” düşüncesi doğrultusunda başlatılan süt dağıtım çalışması kapsamında her ay yaklaşık 2 bin litre süt, çocuklara ulaştırılıyor.

“İhtiyaç sahibi ailelerin çocuklarının her gün, günlük süt ile buluşmasının sağlıklı gelecek nesillerin oluşması anlamına geliyor”

Sosyal belediyecilik kapsamında örnek çalışmalara imza atan Bilecik Belediyesi, başvuruda bulunan ihtiyaç sahibi ailelerin çocuklarına, her hafta düzenli olarak süt dağıtımına devam ediyor.

Daha önce Belediye Başkanı Semih Şahin’in talimatları doğrultusunda başlatılan uygulamalar kapsamında hazırlanan sütler, ailelerin evlerine kadar teslim ediliyor, birçok ihtiyaç sahibi aileye de böylece destek sağlanmış olunuyordu. Ancak sonradan yapılan çalışmalarla sürekli ve daha düzenli uygulanacak bir proje olarak değerlendirilip kapsamın genişletildiği belirtiliyor. İhtiyaç sahibi ailelerin evlerine süt dağıtımı projesi kapsamında

önceleri 150 çocukla başlanan sosyal çalışmanın, ihtiyacı olan ailelerin başvuruları ile daha da büyüyeceği tahmin ediliyor.

Pastörize süt ile başlanan uygulama, ilerleyen dönemlerde günlük süt ile devam ettirildiği ve hazırlanan sütlerin Bilecik Belediyesi Sosyal Destek Hizmetleri Müdürlüğü görevlileri tarafından soğuk zincir ulaşım şekli ile ihtiyaç sahibi ailelerin evlerine kadar ulaştırıldığı belirtiliyor.

Sosyal belediyecilik vizyonu ile hareket edildiğini vurgulayan proje yetkilileri, ihtiyaç sahibi ailelerin çocuklarının her gün, günlük süt ile buluşmasının sağlıklı gelecek nesillerin oluşması anlamına geldiğini vurguluyor.

METRO DURAKLARI ENERJİ İSTASYONUNA DÖNÜYOR

Bursa'da yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanarak enerji verimliliği sağlamak için birbirinden farklı yatırımları değerlendiren Büyükşehir Belediyesi, metro istasyonlarının çatısını güneş enerji santraline dönüştürüyor.

**Santrallerin
kurulumuna
ilişkin bu
modelde,
elektrik
üretiminde
ulusal tarifiedeki
maliyetten
minimum yüzde
16,8 tasarruf
edilmesi
öngörülmüyor**

Y etkililer iklim değişikliğinin küresel bir sorun hâline geldiği günümüzde, kentlerdeki nüfusun sürekli artmasına bağlı olarak enerji tüketiminin de giderek çoğaldığına dikkat çekiyor. Bu kapsamda Bursa Büyükşehir Belediyesi, enerji kaynaklarının verimli kullanılması adına yenilenebilir enerji kaynaklarıyla ilgili önemli bir projeyi daha hayata geçirmeye hazırlanıyor. Bugüne kadar Hamitler ve İnegöl Katı Atık Depolama sahalarında biriken metan gazından elektrik üretimi, BUSKİ'nin ana isale hatlarına kurulan tribünlerden faydalanarak elektrik üretimi gibi pek çok farklı projeye imza atılmıştı. Büyükşehir Belediyesi, BUSKİ'ye ait arıtma tesisleri ve su depolarının üzerinde hayata geçirdiği Güneş Enerji Santrali (GES) projelerine kent içindeki metro duraklarını da ekledi. Toplam 30 metro istasyonunun çatı ve üst örtülerini kapsayan projede, Acemler-Bursaspor ile Organize Sanayi istasyonlarındaki uygulamalar tamamlanırken, kalan istasyonların da kısa sürede projeye dâhil edileceği bildirildi. Böylece toplam 30

noktaya uygulanacak çalışma ile istasyonlarda tüketilen elektriğin yüzde 47'si güneş enerjisinden sağlanmış olacak.

Projede, enerji tüketiminin yenilenebilir enerji kaynaklarından elde edilmesi adına güneş enerjisinin daha etkin kullanımı ön plana çıkıyor. Büyükşehir Belediyesi ve TEK Enerji iş birliğinde 30 BursaRay istasyonunun çatısında yaklaşık olarak yıllık 2 megavat kapasiteli bir santralin hayata geçirilmesi planlanıyor. Santrallerin kurulumuna ilişkin bu modelde, elektrik üretiminde ulusal tarifiedeki maliyetten minimum yüzde 16,8 tasarruf edilmesi öngörülmüyor. Böylece on yılda toplam 1 milyon 394 bin TL'lik enerji bedelinden net tasarruf yapılırken, 17 milyon TL'lik tesisin de ücretsiz olarak Burulaş'ın işletmesine geçmesi tasarlanıyor. Projeden kazanım 18,4 milyon TL'ye çıkarken, toplam 30 istasyonda güneşten elde edilecek elektrik enerjisiyle istasyon iç ihtiyaçlarının yüzde 47'si güneş enerjisinden karşılanmış olacak.

DENİZLİ BÜYÜKŞEHİR, ÇEVRECİ OKULLARI ÖDÜLLENDİRİYOR

Denizli Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı düzenli olarak sürdürdüğü “Atık Pil Toplama Kampanyası”nda en çok atık pil toplayarak, çevre kirliliğinin önlenmesine katkıda bulunan okulları ödüllendirdi.

Denizli Büyükşehir Belediyesi; bisikletin şehir içi kullanımını artırmak, bisiklet kullanımının çocuklarda küçük yaşlarda farkındalık oluşturmaları sağlamak amacıyla öğrencilere bisiklet hediye etti.

Pandemi nedeniyle ertelenen hediye teslimi, dereceye giren okullara sonradan takdim edildi. Bu kapsamda birinci olan Berna Dalaman Anaokuluna spor seti ve kalem kutusu, ikinci olan Osman Aydın Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesine top seti ve not defteri, üçüncü olan Şemikler Amiroğlu İlkokuluna da top seti ve not defteri verildi. Öğrenci başına en çok atık pil toplama miktarına göre de ilk üçe giren okullara çeşitli hediyeler verildi. Birinci olan Honaz Kızılyer Hüseyin Avni Özden Ortaokuluna spor seti ve not defteri, ikinci olan Zübeyde Hanım Anaokuluna top seti ve kalem kutusu, üçüncü olan Eğitim Kurumları Yaptırma ve Yaşatma Derneği Denizli Görme Engelliler Ortaokuluna da top seti ve not defteri verildi.

Denizli Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı Atık

Yönetimi Şube Müdürü, personeli dereceye giren okullara hediyelerini teslim etti; kampanyaya katkı sağlayan tüm öğrenci ve öğretmenlere teşekkür etti. Doğa ve çevreye olan duyarlılığın küçük yaşlarda zihinlere kazınması için farkındalık oluşturulmak istendiği belirtilirken, benzer projelerin sürdürüleceği ifade edildi.

Öte yandan Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği tarafından düzenlenen “Haydi Çocuklar Bisikletle Okula” projesini destekleyen Denizli Büyükşehir Belediyesi; bisikletin şehir içi kullanımını artırmak, bisikletin ulaşım aracı olduğunu benimsetmek ve bisiklet kullanımının çocuklarda küçük yaşlarda farkındalık oluşturmaları ve sağlıklı yaşam kültürünü yaymak amacıyla Raşit Özkardeş Ortaokulunda öğrenim gören 8 öğrenciye bisiklet, bisiklet kaskı, dijital kilometre saati, paça bandı, kitap ve paslanmaz çelik termos hediye etti.

SAHIPLENİLEN HAYVANLARIN BİR YILLIK MUAYENESİ ÜCRETSİZ YAPILIYOR

İnegöl Belediyesi Sahipsiz Hayvanlar Bakım ve Tedavi Merkezinden sahiplenilen hayvanların basit düzeydeki enfeksiyon tedavileri ve aşıları ilk bir yıl içerisinde İnegöl Belediyesi tarafından karşılanıyor.

“2020 yılında Bursa, Eskişehir, Yalova ve Kütahya bölgelerinden toplam 7 bin 700 sokak hayvanına merkezimizde sağlık hizmeti verildi”

Veteriner İşleri Müdürlüğü kontrolündeki İnegöl Belediyesi Sahipsiz Hayvanlar Bakım ve Tedavi Merkezinin uygulamaları hakkında açıklama yapan Belediye Başkanı Alper Taban, “İnegöl Belediyesi olarak şehrimizde yaşayan tüm canlılar üzerinde kendimizi sorumlu hissediyoruz. Bu anlamda sokaklarımızdaki kedinin, köpeğin, gökyüzünde uçan kuşun dahi üzerimizde hakkı varken, bizler de can dostlarımız için elimizden gelen imkânları seferber ediyoruz. Bölgemizin en kapsamlı, en büyük barınağına sahibiz. Hayvan hastanesiyle, barınak alanlarıyla bu noktada ciddi yatırımlarımız oldu. Civar illerden tedavi edilmeye getirilen hayvanlar var. Hayvan sağlığı noktasında hassas davranıyoruz. 2020 yılında Bursa, Eskişehir, Yalova ve Kütahya bölgelerinden toplam 7 bin 700 sokak hayvanına merkezimizde sağlık hizmeti verildi.” dedi.

İnegöl Belediyesi Veteriner İşleri Müdürlüğü'nün barınaktaki hayvanları sahiplendirme noktasında da ciddi bir çalışma yürüttüğüne değinen Taban, “Geçtiğimiz yıl barınağımızdan 350 köpek, 200 kedi sahiplendirdik. 2021 yılında da şu ana kadar iki aylık sürede 22 kedi ve 54 köpek sahiplendirildi. Tabii burada hayvanları kimseye doğrudan teslim edemiyoruz. Bir protokol çerçevesinde kedi veya köpeği vatandaşa geçici sahiplendirme ile veriyoruz. Bir yıl boyunca o kişinin sahiplendiği hayvana bakıp bakmadığını ve durumunu gözlemliyoruz. Geçici protokol bitiminde ise uygunsa, kalıcı protokol yapıyoruz. Sokak hayvanlarına sıcak bir yuva vermek adına evlerini açan vatandaşlarımıza kolaylık sağlamak adına bu bir yıllık süre içerisinde sahiplenilen hayvanın basit düzeydeki enfeksiyon tedavileri ve aşılarıyla ilgili destek veriyoruz. Arkadaşlarımız Sahipsiz Hayvanlar Bakım ve Tedavi Merkezinde sahiplendirilen hayvanların takibini gerçekleştiriyorlar.” açıklamalarında bulundu.

KİPTAŞ SOSYAL KONUT ANLAYIŞINI DEĞİŞTİRİYOR

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) iştiraki olan ve İstanbul'un çeşitli bölgelerinde her gelir grubuna hitap edecek iyi tasarlanmış, yaşanabilir yerleşim birimlerinin üretilmesi için çalışan KİPTAŞ sosyal konut kavramını daha ileri taşımayı amaçlıyor.

“Herkesi gözeten, kullanıcı ve kent odaklı modeller ortaya çıkıyoruz. Yaya ve bisiklet gibi daha çevreci ulaşımı teşvik eden, sakinlerin birlikte düşünüp, eğlenip üreteceği ortamlar sunan, kaliteli ve enerji verimli malzemeler kullanılarak yeni teknolojilerle üretilen projeler görüyoruz”.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) iştiraki olan ve İstanbul'un çeşitli bölgelerinde her gelir grubuna hitap edecek iyi tasarlanmış, yaşanabilir yerleşim birimlerinin üretilmesi için çalışan KİPTAŞ (İstanbul Konut İmar Plan Sanayi ve Ticaret A.Ş.) herkesin iyi yaşama ve nitelikli konutlarda oturma hakkı olduğu düşüncesinden yola çıkarak sosyal konut kavramını daha ileri taşımayı amaçlıyor.

Arka arkaya hayata geçirilmeye başlanan Silivri 4.Etap Konutları, KİPTAŞ İzmit Çınar Evler, KİPTAŞ Tuzla Meydan Evler Projeleri henüz tasarım aşamasında iken onbinlerce İstanbullu'ya anket düzenlendi, sosyal konuttan beklentileri, ihtiyaçları tespit edildi. Çıkan sonuçlar projelerin şekillenmesinde büyük rol oynadı. Böylece sosyal konut kullanıcılarının da tasarımda söz sahibi olmaları sağlandı.

Yerleşim planı, donatıları, sirkülasyon ağı ile kentten ayrılan kapalı bir site olmak

yerine kentle bütünleşmeyi; %40'tan fazla rekreasyon alanı ile herkesin hakkı olan yeşile erişmesini sağlayan; kente ve kentlilere çağdaş bir mimari dil ile tasarlanmış kullanışlı, özgün, güvenle yaşanacak konutlar sunan KİPTAŞ, projelerini kentin bir parçası haline gelecek şekilde tasarlanıyor. Bu konutların aynı zamanda kullanıcılarına ve çevresine örnek olacak şekilde bazı değerler yaratmasına önem gösteriliyor. Örneğin; Silivri'de balkonlar, kapanması mümkün olmayacak şekilde tasarlandı, balkonun evin dışı açılan mekanı olmasından yola çıkan yaklaşım, tam da pandemi sürecinde farkındalık yaratmaya başladı. Yine bu projede duvarsız bir yerleşim hayata geçirildi, böylece daha çok kamusal alan yaratılmış oldu, mahalle kavramını yaşatmayı da hedefleyen proje inşaatı tamamlanmadan 14. International Design Awards'ta (Uluslararası Tasarım Ödülleri), Düşük Maliyetli Konut Kategorisi'nde Bronz Ödül'ün sahibi oldu.

İKİ TESİSTE DE DENEME ÜRETİMİ BAŞLADI

İzmir Büyükşehir Belediyesi Ödemiş ve Bergama'da kurduğu katı atık yönetim tesisleriyle Küçük Menderes ve Bakırçay havzalarının hem katı atık sorununu çözecek hem de atıklardan elektrik ve gübre üretecek.

“Atığı bir kaynak olarak görmemiz gerekiyor. Çöp bir kaynaktır ve bizim bunu değerlendirmemiz lazım.”

İzmir Büyükşehir Belediyesi Ödemiş ve Bergama'da kurduğu katı atık yönetim tesisleriyle Küçük Menderes ve Bakırçay havzalarının hem katı atık sorununu çözecek hem de atıklardan elektrik ve gübre üretecek. Başkan Soyer atıkları bir kaynak olarak görerek ekonomiye kazandırdıklarını belirterek, “Türkiye'nin alanında en modern tesislerini hizmete alıyoruz” dedi.

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer, atık tesislerinin bir fabrika gibi çalışacağını belirterek, “Bununla gurur duyuyoruz. Atığı bir kaynak olarak görmemiz gerekiyor. Çöp bir kaynaktır ve bizim bunu değerlendirmemiz lazım. Türkiye'nin en modern atık yönetim tesislerini hizmete alıyoruz. Muhtarlar da çok memnun. Emek veren bütün arkadaşlarıma, yatırımcılara teşekkür ediyorum” dedi.

Ödemiş ilçesinde kurulan Ödemiş (Güney-1) Entegre Katı Atık Yönetim Tesis'i'nin 25.06.2021 de açılışı yapılmıştır. Tesis günlük 1600 ton atık işleme kapasitesine sahip

olacak olup, ilk kademesinin hizmete girmesiyle bölgedeki katı atıklardan 7,8 MW/sa elektrik üretilmeye başlanmıştır. Tesis tam kapasiteye ulaştığında 20 MW/sa elektrik, 100 ton gübre üretecek ve yıllık 116 bin hanenin enerji ihtiyacını karşılayabilecektir.

Günlük 800 ton işleme kapasitesine sahip Bergama Entegre Atık Yönetim Tesis'i, Bölgedeki ilçelerinin katı atıklarını ekolojik ve ekonomik değere dönüştürecek. Tesiste ayrıştırılan atıklardan 4,2 MW/sa elektrik üretilmeye başlandı. Tesisin tam kapasite faaliyete geçmesi ile birlikte yaklaşık 10 MW/sa elektrik enerjisi ve 62 ton gübre üretileneyecek. Bu değer yaklaşık 58 bin hanenin enerji ihtiyacını karşılayabilecektir.

Tamamen kapalı olarak kurulan her iki tesiste mekanik ayırma, biyometanizasyon üniteleri, kompost üretim, elektrik enerjisi üretim üniteleri bulunuyor. Tesise gelen atıklar ayrıştırılacak, ambalaj atıkları geri dönüşüm sanayinde hammadde olarak kullanılacak, organik atıklardan enerji ve gübre üretileneyecek.

TEKSTİL ATIKLARI GERİ DÖNÜŞÜME KAZANDIRILIYOR

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, çevreci uygulamalarıyla beğeni topluyor. Çalışmalar kapsamında, 'Sıfır Atık Projesi' çerçevesinde hayata geçirilen Kıyafet Kumbaraları Projesi meyvelerini vermeye başladı.

“Şehrimizin merkezi noktalarında konumlandığımız 84 adet kumbaramızla 60 gün gibi kısa bir sürede 2 bin kilogram tekstil ürününün dönüşümünü sağlayabilecek atık toplanarak geri dönüşüme kazandırıldı.”

Şehrin muhtelif yerlerine Şubat 2021 tarihi itibarıyla yerleştirilen 84 adet kıyafet kumbarası, yaklaşık 2 ton tekstil ürününün geri dönüşümünü sağladı. Her türden kıyafet, ayakkabı ve çantanın yanı sıra nevresim, perde ve benzeri tekstil ürünlerinin de dönüşümü sağlanabiliyor. Merkezî cadde, bulvar ve meydanlara 300 adet yerleştirilmesi planlanan kumbaraların, yıllık kişi başı yaklaşık 40 kilograama kadar tekstil ürününün dönüşümünü sağlaması hedefleniyor.

Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığından çalışmalara ilişkin yapılan açıklamada, “Şehrimizin merkezî noktalarında konumlandığımız 84 adet kumbaramızla 60 gün gibi kısa bir sürede 2 bin kilogram tekstil ürününün dönüşümünü

sağlayabilecek atık toplanarak geri dönüşüme kazandırıldı. Projeyle birlikte hem tekstil ürünlerinin üretiminde kullanılan kimyasalların ve gereken enerjinin tasarrufu sağlanarak karbon ayak izi azalıyor hem de ihtiyaç sahipleri dönüştürülmüş ürünleri kullanabiliyor.” ifadeleri kullanıldı.

KARŞIYAKA BELEDİYESİNDEN BİR İLK: "SOKAK KÖPEKLERİ REHABİLİTE EDİLECEK"

Saldırganlık ve davranış bozukluğu gösteren sokak hayvanları, Karşıyaka Belediyesi Veteriner İşleri Müdürlüğü tarafından yaşadıkları bölgede uzmanlar vasıtasıyla rehabilite edilecek.

"Can dostlar yaşadıkları bölgede izlenerek, davranışları incelenecek ve barınak ortamına alınmadan yerinde rehabilite edilecek."

Hayvanseverlerin de destek verdiği çalışma hakkında bilgi veren Karşıyaka Belediyesi Veteriner İşleri Müdürü Çağlayan İnanlı, "Karşıyaka'nın birçok noktasında vatandaşlarımızla sokak köpekleri birlikte huzur içinde yaşamakta. Ancak zaman zaman davranışsal problemler de oluşabiliyor. Yaşanan sorunları ortadan kaldırmak için, can dostlarımıza daha huzurlu ve rahat ortam yaratabilmek açısından köpek eğitmeni Mustafa Kobaş ve arkadaşımızla birlikte çalışmaya başladık. Can dostlar yaşadıkları bölgede izlenerek, davranışları incelenecek ve barınak ortamına alınmadan yerinde rehabilite edilecek. Onların insanlarla ve dış etmenlerle uyum içinde yaşamalarını sağlayacağız. Uygulamada pilot bölge olarak Bostanlı'yı seçtik. Bu bölgede yaklaşık dokuz köpeklik bir sürümüz var. Yapılan çalışmanın iki ay kadar sürmesini düşünüyoruz. Bireysel olarak her köpek

tek tek incelenecek ve karakter analizleri yapılacak. Bu çalışma, hayvansever gönüllüler ile yürütülecek. Belki de ülkemizde sokak bazındaki ilk çalışma olacak." dedi.

Gelen şikayetler üzerine Bostanlı bölgesinde sürü hâlinde bulunan köpeklerin saldırganlık nedenini incelemeye alan Köpek Eğitmeni ve Davranış Uzmanı Mustafa Kobaş ise şunları söyledi: "Bostanlı'da yaşayan dokuz sokak köpeği ile ilgili bir sorun olduğunu öğrendik. Yaşanılan problemi analiz etmek için Bostanlı Balıkçı Parkı'na geldik. Köpeklerin ruhsal değişiklik neticesinde, bazı insanlara ve araçlara karşı havlayarak agresiflik gösterdiği yönünde bir haber vardı. Sorunu ortadan kaldırmak için onları belirli saat dilimlerinde gözlemleyeceğiz. Dış etken olarak onları neyin tetiklediği, aralarına yeni bir köpeğin gelip, gelmediği ya da yaşam alanlarında tehdit unsurunun olup olmadığı ile ilgili bir analiz çalışmamız olacak.

ÇEVRESEL ATIKLAR GÜBREYE DÖNÜŞTÜRÜLÜYOR

Yılda ortalama 400 ton budama atığı toplayan Menteşe Belediyesi, atıkları geri dönüştürerek organik içeriğe sahip kompost gübre elde ediyor. Elde edilen gübreler kent genelindeki park, bahçe ve tarımsal üretim alanlarında kullanılıyor.

“Çevreye ve ekonomiye katkı sağlayan bu uygulama ile elde ettiğimiz kompost gübreler kentimizdeki park, bahçe ve tarımsal üretim alanlarımızda kullanılıyor.”

Atıkların geri dönüştürülmesi ile ilgili çeşitli çalışmalar yapan Menteşe Belediyesi, park ve bahçe atıklarını da kompost gübre olarak değerlendiriyor. Atıkların çevreye zarar vermeden değerlendirilebilmesi için başlatılan uygulama ile kentin parklarından ve mahallelerinden toplanan budama atıkları Yeniköy ve Ortaköy mahallelerinde oluşturulan atık sahasına getiriliyor.

Toplanan atıklar yonga makinesinden geçirilip toprağın altına gömülerek organik içeriğe sahip kompost gübreye dönüştürülüyor. Yapılan çalışma ile ilgili bilgi veren Menteşe Belediye Başkanı Bahattin Gümüş, “Çevreye ve ekonomiye katkı sağlayan bu uygulama ile elde ettiğimiz kompost gübreler kentimizdeki park, bahçe ve tarımsal üretim alanlarımızda

kullanılıyor. Proje ile çevre atıklarının çöpe gitmesini engelleyerek geri dönüşüme kazandırıyoruz. Böylece ekonomik bir girdi elde ederek topraklarımıza organik gübre sağlamış oluyoruz.” dedi.

PET KAFE VE MAMA ÜRETİM TESİSİ TÜRKİYE'YE ÖRNEK OLUYOR

**Pet Kafe ve Mama Üretim Tesisi, Samsun Büyükşehir Belediyesi ve Elâzığ
Belediyesinden gelen yetkililer tarafından incelendi.**

**“Kurduğumuz
tesisimizde,
ilçemizin
küçük sevimli
sakinleri için atık
gıdaların geri
dönüşümüyle
mama üretimine
devam
ediyoruz.”**

Merkezefendi Belediyesinin Pet Kafe ve Mama Üretim Tesisi diğer belediyelere örnek oldu. Samsun Büyükşehir Belediyesi Veteriner İşleri Şube Müdürlüğü, Katı Atık Şube Müdürlüğü ve Elâzığ Belediyesi Veteriner İşleri Müdürlüğü yetkililerinden oluşan heyete Merkezefendi Belediyesi Sosyal Destek Hizmetleri Müdürü Emrah Karan ile Çevre Koruma ve Kontrol Müdürü Ali Beceren eşlik etti. Tesisin kurulmasından makinelerin kullanımına, atıkların mama hâline gelmesinden paketlenmesine ve gönüllüler tarafından dağıtımına kadar birçok konuda bilgi alan heyet, bu uygulamayı kendi illerinde de hayata geçirmek istiyor. Pet Kafe ve Mama Üretim Tesisinde daha önce Manisa'nın Saruhan Belediyesi ve Karabük'ün Safranbolu Belediyesi de incelemelerde bulunmuştu.

Üretim merkezinde otellerden, restoranlardan, fabrikalardan, pastanelerden, fırınlardan ve evlerden alınan yemek artıkları, mama üretim

cihazında modern ileri işleme teknikleri ile sokak hayvanları için mama hâline getiriliyor. Mamalar kullanıma hazır hâle geldikten sonra vakumlanarak paketleniyor. Paketlenen mamalar günlük olarak sokak hayvanlarına ulaştırılmak üzere dağıtılıyor. Tesis, sokak hayvanları gönüllülerine özel olarak hizmet veren Türkiye'deki ilk 'pet park' olma özelliğini de taşıyor. Ayrıca kullanılan cihaz sayesinde çöpe giden yiyeceklerden, dal, yaprak ve ağaç parçalarından da kompost gübre oluşturuluyor. Kullanıma hazır hâle getirilen gübrelerin Merkezefendi Belediyesi parklarında kullanılacağı belirtiliyor.

Merkezefendi'de yaşayan her canlıya sahip çıkıldığını ve tüm canlılar için çalıştıklarını dile getiren Merkezefendi Belediye Başkanı Şeniz Doğan tesisin tüm Türkiye'ye örnek olacağını belirtip, “Kurduğumuz tesisimizde, ilçemizin küçük sevimli sakinleri için atık gıdaların geri dönüşümüyle mama üretimine devam ediyoruz.” dedi.

MUDANYA'DAKİ PARKLAR GÜNEŞ ENERJİSİYLE AYDINLATILIYOR

Mudanya Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü ekipleri, ilçe genelindeki parkların güneş enerjisiyle aydınlatılması için kurulum çalışmalarına başladı.

“Hedefimiz daha çok alanda güneş enerjisi ile aydınlatma sisteminin kurulumunu sağlamak. Amacımız ise doğaya duyarlı bir Mudanya’yı gelecek nesillere miras bırakmak.”

Güneş enerji sistemlerinin kurulumu ilk olarak Mürsel Yaşam Parkı, Halitpaşa Halı Saha çevresi, Cumhuriyet Meydanı ve Güzelyalı Atatürk Parkı'na yapıldı. Enerji tasarrufuna ciddi katkılar sağlayacak güneş enerji sistemi kurulumlarının yaygınlaştırılacağını kaydeden Mudanya Belediye Başkanı Hayri Türkyılmaz, “Aydınlatma direği herhangi bir elektrik bağlantısı ve altyapı gereksinimi olmadan güneş ışığını depoluyor ve hava karardığı zaman direk aydınlatmaya başlıyor.

Hedefimiz daha çok alanda güneş enerjisi ile aydınlatma sisteminin kurulumunu sağlamak. Amacımız ise doğaya duyarlı bir Mudanya’yı gelecek nesillere miras bırakmak.” ifadelerini kullandı.

YEREL TOHUMLAR 2022 İÇİN TOPRAKLA BULUŞTU

Türkiye'nin 80 iline bugüne kadar yaklaşık 10 milyon tohum dağıtan Muğla Büyükşehir Belediyesi, 2022 yılında yapılacak olan dağıtım için yerel tohumları toprakla buluşturdu.

Bugüne kadar Türkiye'nin 80 iline 10 milyon tohum gönderen Büyükşehir Belediyesi, 2022 yılında dağıtacağı tohumların dikimlerini Muğla Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Osman Gürün'ün katılımı ile yaptı.

Yerel tohum merkezindeki dikime katılan Muğla Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Osman Gürün, yerel tohumun ulusal güç olduğunu söyledi ve Muğla'nın topraklarında filizlenen yerel tohumların tüm Türkiye'ye yayılacağını belirtti. Türkiye'nin en kapsamlı Yerel Tohum Merkezi'ni 29 Ekim 2016 tarihinde kuran Muğla Büyükşehir Belediyesi, bünyesine bugüne kadar incelenmiş 918 yerel tohum kazandırdı. Yerel tohumları tohum test laboratuvarlarında hastalık, zararlı ve çimlenme analizlerine tabi tutarak test eden Büyükşehir Belediyesi, tohumların ekimini yaparak çoğaltıyor. Bugüne kadar Türkiye'nin 80 iline 10 milyon tohum gönderen Büyükşehir Belediyesi, 2022 yılında dağıtacağı tohumların dikimlerini Muğla Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Osman Gürün'ün katılımı ile yaptı. Bu yıl 109 çeşit yerel tohumun dağıtımını yapacak olan Büyükşehir Belediyesi

Yerel Tohum Merkezi ve Bahçeyaka Akıllı Tarım Çiftliği'nde 25 bin fideyi toprakla buluşturdu. Domatesten bibere, patlıcandan kavun karpuzla kadar 109 çeşit tohumun dikimi gerçekleştirildi.

Muğla Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Osman Gürün 25 bin fidenin Muğla'da toprakla buluştuğunu buradan elde edilecek tohumların tüm Türkiye'ye yayılacağını belirtti. Başkan Gürün, "Anadolu, tarımın başladığı ve bereketi ile nice nesli yetiştiren kadim topraklara sahiptir. Kendi kendine yetebilen ülkelerin arasında olan ülkemiz ne yazık ki yanlış tarım politikaları ile üreten değil ithal eden bir ülke konumuna sürüklenmiştir. Yurt dışından toprak kiralamak, daha uygun diye samana kadar birçok ürünü dışarıdan satın almak, üreten köylümüzü ve bereketli topraklarımıza sırtımızı dönmektir. Tarımda en önemli konu da yerel tohum meselesidir." dedi.

NİLÜFER'DE SAĞLIKLI GIDAYA ERİŞİM İÇİN "GIDA TOPLULUĞU" KURULDU

Nilüfer'deki üreticilerin ürün çeşitliliğini kentteki yeni oluşumlarla tanıştıracak olan "Gıda Topluluğu", ekolojik tarım koşullarında üretim yapan üreticilerle tüketiciyi doğrudan buluşturacak.

**"Sağlıklı
gıdaya ulaşım
konusunda
bilinçlendirme
çalışmaları
yapacağız. 4-5 yıl
içinde bu alanda
yapacağımız
çalışmalarla,
Türkiye'de
yine örnek bir
belediye olarak
yer alacağımızı
düşünüyorum."**

Nilüfer Belediyesi'nin gönüllü çalışanlarının yer aldığı topluluğun ilk buluşmasına, Nilüfer Belediye Başkanı Turgay Erdem de katıldı. Çevrimiçi gerçekleşen buluşmada, topluluğun sağlıklı gıdaya ulaşma konusunda izleyeceği yol haritası konuşuldu.

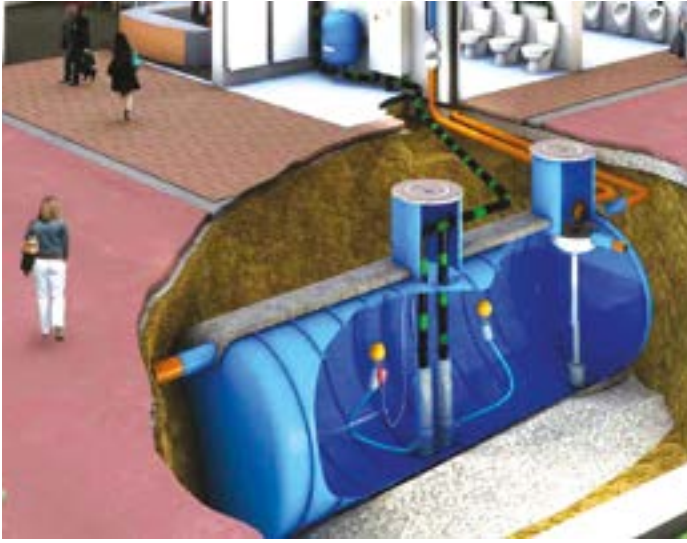
Nilüfer Belediyesinin "Tarım Yılı" ilan ettiği 2020 yılında, farkındalık oluşturacak çalışmaları hayata geçirdiklerini belirten Başkan Turgay Erdem, "2021 Gıda Yılı"nda da doğru yolda, emin adımlarla ilerlediklerine dikkat çekti. Nilüfer Belediyesinin bu alanda yapacağı çalışmalarla kısa bir zamanda Türkiye'de örnek bir belediye olacağını dile getiren Başkan Turgay Erdem, "Gıda Topluluğu, Gıda Yılı çalışmalarımızın sadece bir ayağını oluşturuyor." dedi. Nilüfer Belediyesi Gıda Topluluğu'nu büyütüp, yaygınlaştırmayı önemli bir

görev olarak üstlendiklerini belirten Başkan Turgay Erdem, "Yapacağımız projelerle bu yıl da hızlı yol alacağımızı düşünüyorum. Sağlıklı gıdaya ulaşım konusunda bilinçlendirme çalışmaları yapacağız. 4-5 yıl içinde bu alanda yapacağımız çalışmalarla, Türkiye'de yine örnek bir belediye olarak yer alacağımızı düşünüyorum." diye konuştu.

Gıda Yılı'nda hem sağlıklı gıdanın üretimini hem tüketim alışkanlıklarının değiştirilmesini hem de sağlıklı gıdaya erişim konusundaki zorlukları aşmayı hedeflediklerini ifade eden Nilüfer Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Müdürü Zerrin Güleş de bunun için Tarım Yılı'nda önemli bir altyapı oluşturduklarını söyledi. Nilüfer Belediyesinin yapacağı çalışmaların merkezinde Gıda Yılı teması olacağını dile getiren Güleş, bu sayede sağlıklı gıda konusunda farkındalık oluşturacaklarını belirtti. Güleş, "Nilüfer Belediyesi Gıda Topluluğu, üreticiyle tüketiciyi doğrudan bir araya getirecek bir alan olacak." dedi.

YAĞMUR SUYU HASAT SİSTEMİ HAYATA GEÇİYOR

Ordu Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Mehmet Hilmi Güler'in kuraklık tehlikesine karşı hazırlamış olduğu "Yağmur Suyu Hasat Projesi" ilk olarak Ordu Büyükşehir Belediyesi iştiraki olan ORTUR bünyesinde faaliyet gösteren Doğa Kafe'de hayata geçiriliyor.

"Çatılarda toplanan yağmur suyunun basit filtreleme ile yer altı ve bodrum katlarında yapılacak olan depolarda toplanması ve ihtiyaç doğrultusunda kullanılması sağlanacak."

Kuraklıkla mücadele kapsamında ilçelerde gölet inşa eden Ordu Büyükşehir Belediyesi, şehir merkezlerinde de su kullanımı konusunda projeler yürütüyor. Bu kapsamda Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Mehmet Hilmi Güler'in talimatları doğrultusunda başlatılan "Yağmur Suyu Hasat Sistemi" Ordu'da hayata geçiyor. Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından da onaylanan ve yeni yapılacak olan yapıların imar planına eklenen proje sayesinde, çatılarda toplanan yağmur suyunun basit filtreleme ile yer altı ve bodrum katlarında yapılacak olan depolarda toplanması ve ihtiyaç doğrultusunda kullanılmasını sağlanacak.

Büyükşehir Belediyesi tarafından başlatılan projenin ilk örneği Ordu Büyükşehir Belediyesi iştiraki olan ORTUR A.Ş. bünyesinde hizmet veren Doğa Kafe'de uygulanıyor. Sistem ile çatılarda toplanan yağmur suları filtre edilerek depolandıktan sonra tuvalet ve bahçe sulamasında kullanılacak. Örnek uygulama olarak değerlendirilen proje kapsamında kafenin 300 metrekarelik çatısından toplanan yağmur suları, yer altında konumlandırılan 25 metreküplük yağmur toplama tankında filtrelenerek depolanacak.

Depolanan sular, kafeye ait 250 metrekarelik yeşil alanın sulanmasında ve Büyükşehir Belediyesi Parklar ve Yeşil Alanlar Dairesine ait açık alanda bulunan tuvaletin rezervuarlarını beslemede kullanılarak gereksiz su tüketiminin önlenmesi sağlanacak.

HAYVAN BARINAĞI DİĞER BELEDİYELERE ÖRNEK OLDU

Osmangazi Belediyesi tarafından kurulan ve yalnızca Türkiye'nin değil alanında Avrupa'nın en büyük ve modern tesisi olan Sahipsiz Hayvanlar Doğal Yaşam ve Tedavi Merkezi, Trabzon Büyükşehir Belediyesine örnek oldu.

“Sahipsiz Hayvanlar Doğal Yaşam ve Tedavi Merkezi sokak hayvanlarına yönelik gerçekleştirilecek benzer projelerde birçok yerel yönetim tarafından incelenerek örnek alınmaktadır.”

Osmangazi Belediyesi tarafından hizmete açılmasının ardından Türkiye’de birçok belediye tarafından ilham alınan ve birçok şehirde benzerlerinin inşa edildiği Sahipsiz Hayvanlar Doğal Yaşam ve Tedavi Merkezi, son olarak Trabzon Büyükşehir Belediyesi tarafından örnek alındı. Trabzon’da bulunan mevcut hayvan barınağını, can dostların bakımı ve tedavileri için daha fonksiyonel hâle getirmek isteyen Trabzon Büyükşehir Belediyesi, örnek tesis olarak Osmangazi Belediyesinin Sahipsiz Hayvanlar Doğal Yaşam ve Tedavi Merkezini seçti. Trabzon Büyükşehir Belediyesi Veteriner İşleri Müdürü Serkan Kumaş, Sahipsiz Hayvanlar Doğal Yaşam ve Tedavi Merkezini ziyaret ederek incelemelerde bulundu. Osmangazi Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Müdürü Dilek Yosun Trabzon’dan gelen heyeti karşılayıp tesisi gezdirdi. Heyete bakım, tedavi, barınma birimleri ile uygulamalar hakkında bilgiler verdi.

Trabzon Büyükşehir Belediyesi Veteriner İşleri Müdürü Serkan Kumaş, kendilerine gösterilen ilgi için barınak yetkililerine teşekkür etti. Trabzon’da mevcut bir hayvan barınağına sahip olduklarını belirten ve bu barınağı daha modern ve fonksiyonel hâle getirmek istediklerini ifade eden Kumaş, “Trabzon Büyükşehir Belediyesi olarak bu konuda neler yapabiliriz diye düşündüğümüzde, Osmangazi’deki gibi bir merkez kurmaya karar verdik. Bu kapsamda yardım almak için Osmangazi Belediyesi ile irtibata geçtik. Bugün de tesisi ziyaret ederek, teknik ve uygulama konularında bilgi aldık. Burası her açıdan çok güzel bir tesis. İnşallah bizler de benzeri bir tesisi Trabzon’da hayata geçirmeyi planlıyoruz.” dedi.

Osmangazi Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Müdürü Dilek Yosun, Sahipsiz Hayvanlar Doğal Yaşam ve Tedavi Merkezinin sokak hayvanlarına yönelik gerçekleştirilecek benzer projelerde birçok yerel yönetim tarafından incelenerek örnek alındığını söyledi.

PAMUKKALE BELEDİYESİ SOKAK HAYVANLARINI YALNIZ BIRAKMIYOR

Pamukkale Belediyesi, sokak hayvanları için kedi köpek kulübeleri yaparken, bir yandan da sokaklardaki can dostlarımız için yem ve su servisini ihmal etmiyor.

Pamukkale Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü ekipleri sokaklarda yaşayan kediler ve köpekler için ahşap atıklardan kulübe yaparak, hayvanların yazın sıcaktan kışın da soğuktan korunmalarını sağladı.

Tüm dünyada sayıları yaklaşık 600 milyon olan sokak hayvanlarının yaşama zorluğuna dikkat çekmek ve farkındalık oluşturmak amacıyla her yıl 4 Nisan, "Dünya Sokak Hayvanları Günü" olarak kutlanıyor. Pamukkale Belediyesi ise yılın her gününü bu farkındalıkla geçirerek sokak hayvanları için çeşitli projeler ve faaliyetler yürütmekte.

Pamukkale Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü ekipleri sokaklarda yaşayan kediler ve köpekler için ahşap atıklardan kulübe yaparak, hayvanların yazın sıcaktan kışın da soğuktan korunmalarını sağladı. Bu kulübeleri ilçenin birçok noktasında yer alan parklara monte eden ekipler, sokaktaki canlara sıcak bir yuva sağlamış oldu. Özellikle koronavirüs pandemisi nedeniyle sokağa çıkma kısıtlamasının olduğu günlerde Belediye ekipleri sokak

hayvanları için yem ve su kaplarını doldurarak onların yanında oldu.

Pamukkale Belediye Başkanı Avni Örki, ilçedeki vatandaşlara en iyi hizmeti sunmak için aralıksız çalıştıklarını ifade ederek, "Sadece vatandaşlarımızın değil sokaktaki canlıların da yanında olmaya çalışıyoruz. Atık ahşapları toplayıp değerlendirerek sokaktaki canlar için kulübeler yaptık. Hem kediler hem de köpekler için sıcak yuva oluşturduk. Bunun yanında sokak hayvanlarına özellikle sokağa çıkma kısıtlamasının olduğu dönemlerde yem ve su servisi yaptık. İlçemiz genelinde bu uygulamamız yılın her döneminde devam ediyor. Onlar bizim can dostlarımız. Sadece bir gün değil, her gün yanlarındayız." dedi.

SEVİMLİ DOSTLARIMIZ EVLERİNE KAVUŞUYOR

Pendik Belediyesi hayvanseverlerin talepleri doğrultusunda, uygun görülen açık alanlara tek katlı kedi evi koyuyor.

Ahşap ve tek katlı olarak tasarlanan kedi evleri, Pendik Belediyesinin atölyelerinde üretiliyor

Pendik Belediyesi kedi evi dağıtımını sürdürüyor. Vatandaşların taleplerini değerlendiren Belediye ekipleri uygun görülen açık alanlara kedi evi bırakıyor. Uygulamadan oldukça memnun olan hayvanseverler baktıkları sokak kedilerinin “ev sahibi” olmalarının mutluluğunu yaşıyor.

Ahşap ve tek katlı olarak tasarlanan kedi evleri, Pendik Belediyesinin atölyelerinde üretiliyor. Kedi evleri yalnızca ekiplerin uygun gördüğü siteler, korunaklı bahçeler gibi gözetimli noktalara bırakılıyor.

TÜRKİYE’NİN ATIK ISI İLE ISITILAN İLK ÇİÇEK SERASI

Türkiye’nin en modern çöp toplama tesislerinden biri olan Samsun Büyükşehir Belediyesi Katı Atık Depolama Tesisinde birçok farklı türden atıklar dönüştürülerek yeniden kullanıma kazandırılıyor.

Türkiye’de ilk olan Atık Kurutma Tesisinde atık ısıdan faydalanarak kurutulan çamurlar, fabrikalara yakıt olarak geri verildi ve bu sayede yaklaşık 2 bin 228 ton petrol tüketiminden tasarruf edildi.

Samsun’un farklı ilçelerinden gelen tonlarca çöp, Katı Atık Tesisinde depolanıyor. İçerisinde Mekanik Ayrıştırma Tesisi, Biyogaz Tesisi, Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi, Enerji Üretim Santrali ve Çamur Kurutma Tesisi bulunan Katı Atık Depolama Tesis beş bölümden oluşuyor.

Türkiye’de ilk olan Atık Kurutma Tesisinde atık ısıdan faydalanarak kurutulan çamurların, fabrikalara yakıt olarak geri verildiği ve bu sayede yaklaşık 2 bin 228 ton petrol tüketiminden tasarruf edilen tesiste yine bir ilke imza atıldı. Saha içerisine 3 bin metrekare üzerine kurulan sera, tamamen atık gaz ile ısıtılarak çiçek yetiştirilen Türkiye’nin ilk ve en çevreci serası oldu.

Doğrudan çevreye bırakılacak bir atığın burada işlenerek çiçeğe dönüştüğünü söyleyen Samsun Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Demir, “Enerjinin ne

kadar kıymetli olduğunu biliyoruz ve her aşamada boşa gitmemesi için çalışıyoruz. Atık ısı ile çiçek yetiştirilen Türkiye’deki ilk sera burası. Ayrıca Karadeniz Bölgesi’nde yeşil alanlardaki peyzaj çalışmalarında kullanılan çiçek tedariki Yalova ve Bursa gibi uzak illerden sağlanıyordu. Bu anlamda da bir emisyon azalışına sebep olacak. Burası sadece Samsun’a değil tam kapasite ile çalışmaya başladığında Karadeniz Bölgesi’nin tüm illerine hizmet edebilecek. Böylece bölge için de bir tasarruf ve emisyon azalımı oluşturacağından çevre açısından değerli bir projeye dönüşecek.” diye konuştu.

Deneme amaçlı yapılan ilk üretimde altı çeşit fide yetiştirildiğini söyleyen Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanı Ali Tulumen ise, “Bunlar vapurdumanı, horozibiği, aslanağzı ve ateş çiçeği. Sera, 3 bin metrekare alan üzerine kurulu ve 2 milyon 800 bin adet fide yetiştirme kapasitesine sahip. Çöplerden elektrik elde ediyoruz. Onun sonucu oluşan atığı Samsun’un arıtma tesislerinden çıkan arıtma çamurlarında kullanıyoruz.

BÖLGENİN EN BÜYÜK SU ARITMA TESİSİ BİTMEK ÜZERE

Sandıklı Belediye Başkanı Mustafa Çöl'ün girişimleri doğrultusunda yapımına başlanan ve bölgenin en büyük arıtma tesisi olacak olan projede hazırlıklar hızla devam ediyor.

“Günde 18.000 m³ su arıtma özelliğine sahip olan tesiste suyun yolculuğu, Akın Göleti’nden gelerek dezenfekte odalarına ulaşmasıyla başlıyor.”

Belediye Başkanı Mustafa Çöl ve Belediye Başkan Yardımcısı Mehmet Öztobbaş'ın incelemelerde bulunduğu tesiste vatandaşlara memba suyu kalitesinde su içirmek için bütün koşulların hazırlandığı belirtiliyor.

Günde 18.000 m³ su arıtma özelliğine sahip olan tesiste suyun yolculuğu, Akın Göleti’nden gelerek dezenfekte odalarına ulaşmasıyla başlıyor. Burada %60 oranında oksijenlenen su, ozon temas tanklarında birleştiriliyor. Buradan hızlı ve yavaş karıştırıcı ünitelerine geçen su, bekletilerek içerisindeki yabancı maddelerin çökmesi sağlanıyor. Daha sonra filtre havuzlarına gelip filtre kumlarından süzülerek geri yıkama deposuna aktarılıyor. En son olarak temiz su deposuna gelerek laboratuvar da test edildikten sonra şehir şebekesine verilmesi planlanıyor.

Toplamda 7 aşamadan geçecek olan su, piyasada bulunan memba suyu kalitesinde olup, minimum su israfı ile bölgenin en büyük arıtma tesislerinden birisi konumunda olacak.

Su arıtma tesisi projesiyle ilgili açıklama yapan Başkan Mustafa Çöl, “Bu muhteşem eser dönemin Bakanı şimdiki Milletvekilimiz Sayın Prof. Dr. Veysel Eroğlu’nun en büyük hediyelerinden birisidir diyebilirim. Çok başarılı bir projeye karşı karşıyayız. Baktığınız zaman suyun arıtma sürecinde çok fazla aşamadan geçtiği, pH değerinin uygunluğu ve memba suyu kalitesindeki mineral yapısı ile ilçemizdeki bütün çeşmelerimizden akmasını sağlayacak olan arıtma tesisinin başındayız. Artık geri sayım başladı çok kısa bir zaman sonra bu güzel memba suyunu vatandaşlarımızın kullanımına sunacağız. Başta Bakanımız Prof. Dr. Veysel Eroğlu olmak üzere ilgili firma ve müteahhidimize canıgönülden teşekkür etmek istiyorum.” ifadelerine yer verdi.

TOROSLAR BELEDİYESİNİN “SIFIR ATIK” SEFERBERLİĞİ SÜRÜYOR

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Sıfır Atık Yönetmeliği’nde yer alan kriterleri yerine getirerek ikinci Sıfır Atık Belgesi’ni de alan Toroslar Belediyesinin yeni hedefi, Türkiye’ye örnek olacak “Sıfır Atık İlçesi” olmak.

Sıfır Atık Yönetim Sistemi kapsamında hizmet binalarındaki çöp kutularını kaldıran Belediye, ambalaj atıklarını ayrıştırmak amacıyla ilçedeki sokaklara geri dönüşüm kutuları yerleştirmeye devam ediyor. Toroslar Belediye Başkanı Atsız Afşın Yılmaz, “Evsel ve geri dönüşebilen atıkları ayrıştırmayı hedeflediğimiz bu uygulamayla hem çevremizi koruyor hem de ekonomiye katma değer sağlıyoruz.” dedi.

İlçe genelinde uygulanması planlanan ikili toplama sistemi, pilot bölge seçilen Çağdaşkent Mahallesi’nde başlatıldı. Evsel atıkların toplandığı gri renkteki çöp kutularının yanında konumlanacak olan kâğıt, karton, cam, plastik, metal gibi geri dönüşebilen atıkların toplandığı mavi renkteki ambalaj atığı toplama kutuları sayesinde israfın önlenmesi, doğal

kaynakların korunması, atığın azaltılması ve dönüştürülmesi hedefleniyor.

Geri dönüşüm ünitelerinde biriken atıklar Belediye ekiplerince toplanarak geri dönüşüm tesislerine götürülürken, ikili toplama sistemi ile atıkların kalitesinin ve yapısının bozulmaması da sağlanıyor.

Toroslar Belediye Başkanı Atsız Afşın Yılmaz, daha temiz ve sağlıklı bir çevre için Sıfır Atık Projesi’ni ilçe genelinde yaygınlaştırdıklarını söyledi. Başkan Yılmaz, “Sıfır Atık Projesi’ni ilçemizde sistemli bir şekilde sürdürüyoruz. Çalışmalarımız Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Sıfır Atık Yönetmeliği’nce değerlendirildi ve böylece ikinci kez Sıfır Atık Belgemizi almanın mutluluğunu yaşıyoruz. Bu çalışmalarımızı ilçemizin geneline yayacağız. Toroslar’ımızı örnek bir ‘Sıfır Atık İlçesi’ yapmayı hedefliyoruz. En büyük temennimiz geleceğimiz olan çocuklarımızın bu bilinçle büyümesidir.” diye konuştu.

“En büyük temennimiz geleceğimiz olan çocuklarımızın bu bilinçle büyümesidir.”

Akıllı Yol Uygulamaları

Akıllı sensörler sayesinde daha güvenli, konforlu ve ekonomik bir dünya yaratmak yakın gelecekte oldukça mümkün görünüyor. Akıllı yol uygulamaları, gündelik yaşam standardını geliştirecek bu yeni nesil uygulamalar arasında yer alıyor.

Köprü izleme sistemi, başarılı akıllı yol uygulamalarının başında geliyor. Yunanistan'da altı şeritli ve 2,9 km uzunluğundaki Charilaos Trikoupi Köprüsü kendi durumunu izlemek için 100 sensörle donatılmış. Bu köprünün, sensörleri sayesinde kabloların ve halatların kopmasına sebep olacak anormal titreşimleri, mühendisler önceden raporlayarak olası faciaları engellediği biliniyor.

Hollanda'nın Oss kentinde yer alan N329 Otoyolu'ndaki yol çizgileri ise yeni bir teknoloji ile çizildi. Özel bir boyayla boyanan yol çizgileri, güneş enerjisinden faydalanarak geceleri trafikte daha aktif bir görev üstleniyor. Güneş enerjisini depoluyor ve bu enerji sayesinde karanlıkta 10 saate kadar aydınlatıcı bir renkte kalabiliyor. Böylece gece daha az ışıklı olan trafikte yolculuk yapan sürücülerin görüş alanları aydınlanıyor. Bu da trafik güvenliğini artırıp kazalarını minimize edebiliyor. Bunun yanı sıra yolun ışıklı şeritler

sayesinde kendiliğinden aydınlanması bu iş için ayrıca bir enerji sarfiyatının önüne geçerek tasarrufa dönüşüyor.

Ankara-Niğde Otoyolu, Türkiye'nin en akıllı yolu olma özelliğini taşıyor. Yerli ve milli imkânlarla üretilen ve otoyol üzerinde bulunan kameralara entegre edilen Olay Algılama Sistemi ile otoyolda oluşan tehlikeli kaza ve trafik akışını engelleyen çeşitli sorunlara göre gerek operatörler gerekse sürücülere uyarılar yapılabilir. Otoyol için geliştirilen merkezi kontrol yazılımı, aynı zamanda olay algılama yazılımı ile entegre çalışarak sistemdeki tüm bilgileri toplayıp yapay zekâ ve makine öğrenimi sistemleri ile derlenebiliyor.

Kablosuz sensörler ayrıca yol yüzeylerinin durumunu izlemek için de kullanılabilir. Massachusetts Teknoloji Enstitüsü (MIT), akıllı sensörler kullanarak yol çukurlarının sayısını tespit etmek için bir araştırma projesi yürütüyor.

Madrid şehrinde ise yol yüzeyinin altında gömülü olan sıcaklık sensörleri sayesinde buz plakaları görünümünü gerçek zamanlı izlemek mümkün.

Akıllı yolların, yakın gelecekte sensörlere entegrasyonun geliştirilmesiyle çok daha yenilikçi özelliklerle kullanıcıların hizmetine sunulacağı öngörülüyor.

Hollanda'nın İlk 3B Baskılı Beton Evi

Hollanda'nın Eindhoven şehrinde 3B (üç boyutlu) baskı yöntemiyle üretilen yapı, "Project Milestone" kapsamında tasarlanan beş evden ilki. Proje, Hollanda'nın imar mevzuatına ve gereksinimlerine tam olarak uyuyor.

Proje ortakları, beton baskının form özgürlüğünü artıran kapsamlı Ar-Ge çalışmaları sayesinde tamamen özgün tarzda, avangart bir mimari tasarım ortaya çıkarmışlar.

Yapı, doğal çevre ve dokuya uyan, 3B beton baskının sunduğu tasarım olanaklarını doğal bir şekilde gösteren büyük bir kaya formunda şekillendirilmiş. 94 metrekare net taban alanı, geniş bir oturma odası, iki yatak odası ile müstakil ve tek katlı bir plana sahip. Ekstra kalın yalıtım ve ısıtma sistemine bağlantısı sayesinde 0,25 enerji performans katsayısı ile son derece yüksek konfor ve enerji tasarrufuna da sahip.

Ev, Eindhoven'da bulunan basım tesisinde katman katman basılan 24 adet beton elemandan oluşuyor. Yapı elemanları kamyonla şantiyeye taşınarak ve bir temel üzerine yerleştirilerek bir araya getirilmiş. Daha sonra eve bir çatı ve çerçeveler eklenerek son rötuşlarla tamamlanmış. Proje sürecinde 3B beton baskıyı mimari bir materyal olarak kullanabilmek amacıyla araştırmalar yapıldığı ve çeşitli modellerin tasarlandığı biliniyor. 3B baskı için ihtiyaç

duyulan özel bir beton harcı bile geliştirilmiş. Bina mühendisliği ve yapısal konular üzerine de titizlikle çalışılmış. İnşaat şirketi tarafından detaylı yönetilen tüm bu aşamalar projenin öncü bir mimari çalışma olarak kabul edilmesinin en önemli nedenleri.

Yapı yöntemi gereği basılı evler, geleneksel yapılarla oranla daha esnek ve kişiselleştirilmiş tasarımlarıyla çok hızlı inşa edilebiliyor. Ek olarak, daha az betona ihtiyaç duyulması ise süreci sürdürülebilir kılıyor. Milestone Projesi'nde amaç olarak, üç boyutlu beton baskının kullanımı sayesinde konut sıkıntısının çözümüne katkıda bulunan sürdürülebilir bir inşaat yöntemi oluşturma fikri belirlenmiş.

Milestone Projesi'nin kapsadığı beş ev, her yeni inşaatta bir öncekinden kazanılan bilgi ve öğrenme fırsatlarının diğerlerine aktarımı ve öne çıkarılması adına eş zamanlı değil birbiri ardına inşa edilmiş. Yakın zamanda, çok katlı projelere dönüşeceği için tekniğin daha da geliştirilmesini gerektiren sonraki yapıların tasarımı üzerinde öğrenme odaklı çalışılması gerektiği belirtiliyor.

Ülke mimarisine uygunluk ve dünya standartlarına ulaşma hedefinin bu projede fazlasıyla sağlandığını vurgulayan proje sorumlularından Steven Delfgaauw, bu başarının etkeni olarak yapı mühendisleri, inşaat uzmanları ve yapı fizikçilerinden oluşan uzman bir ekibin iş birliğinin altını çiziyor.

TOPLU KONUTLAR

Konut edinme konusuna, barınma ihtiyacı olarak bakmak yetersiz kalmaktadır. Bireyin, güvende olma, beslenme, uyuma, sağlıklı olma edinimleri kadar sosyal ihtiyaçlarının da karşılanması gerekmektedir. Bu noktada geniş bir sosyo-kültürel ve finansal konuları da içeren toplu konut mefhumu karşımıza çıkmaktadır.

insanoğlunun en temel gereksinimlerinden biri olan barınma ihtiyacı, doğal ortamın tehlikelerinden ve zorlu iklim koşullarından korunmak amacıyla ortaya çıkmış, bulunan çözümler ihtiyaçlara göre zamanla değişime uğramıştır. Bireyin/ailenin konut edinme ihtiyacını ilk dönemlerde güvenlik ve hayatta kalma güdüsü belirliyorken daha sonraları konfor, rahatlık, estetik, mahremiyet ihtiyacının karşılanmasına ve günümüzde bir yatırım aracı haline dönüşmesi söz konusu olmuştur. Özellikle sanayileşme sonrası hızlı kentleşme sonucu oluşan ve metropollerde konut sorunu ortaya çıkmış, çözüm olarak toplu konut fikri yaygınlaşmıştır. Sanayileşme, hızlı kentleşme ve göç kentlerde ortaya çıkan konut sorununun temel tetikleyicisi olarak kabul edilebilir.

Günümüzde modern yaşamın, sosyal kimliğin ve iktisadi yatırımın yansıması olarak ele alınan konut

edinme, bireylerin en fazla yatırım yaptıkları finansal bir mülkiyet aracı, hatta sınıfsal bir yetkinlik haline dönüşmüştür. Dinamik bir demografik yapıya sahip olan kentlerin barınma ihtiyacını mevcut imkanlarla en hızlı ve doğru biçimde gidermek, toplu konutlarla mümkün olmaktadır. Toplu konutun avantajları üretim materyali, kullanılan malzeme, iş gücü, enerji, zaman ve tüm sistemi kontrol eden finansal yapıyı etkin ve kontrollü kullanmak şeklinde sıralanabilir.

Toplu konut, yerleşik yaşama geçilen devirlerden bu yana, istisnaları olmakla birlikte, modernleşme sürecinin de etkisi ile toplu yaşam ve barınma ihtiyacını karşılamak amacı ve araziden maksimum faydalanma motivasyonu ile ortaya çıkmıştır. Geleneksel kentleşme yapısında gördüğümüz mahalle kültürü hatta taşradan şehre göç nedeniyle gettolaşma anlayışı, şehirleri bir nevi sınırları görünmeyen kasabalar topluluğuna dönüştürmüştür.

Günümüzde teknolojik gelişmelerle kalkınan ülkeler toplu konut anlayışının yanına sosyal konut modelini de ekleyerek konut anlayışını barınma ihtiyacının yanında bir tür kimlik sağlayan konfor, sosyal olanaklar ve akıllı sistemlere kadar çağı yakalayabilmiş bir kapsama doğru yönlendirmiştir.

Ülkemizin sosyolojik yapısında olduğu gibi hısım akrabalık, hemşehrlik ve komşuluk kültürü yoğun olan toplumlarda bu bir nevi komün hayatına dönüşerek toplu yaşama anlayışını modernize eden bir yapı olarak toplu konutların geleneksel anlayışa uyumu sağlanmıştır. Şehirlere bayındırlık, ekonomik ve sosyolojik alanda yeni görünüm kazandıran; mimari tasarımı doğru yapıldığında kentsel kimliğe katkıda bulunan bina ve bina topluluklarının oluşturduğu yerleşme düzeyinde konumlanan bir hizmet üretim aracı olarak toplu konut fikri, fonksiyonel bir çözüm olarak görülmektedir.

Toplu konut uygulamaları sayesinde daha çok bireye/aileye barınma imkânı sunulabilmekte, altyapı ve sosyal olanaklardan daha sağlıklı faydalanmak mümkün olmaktadır. Toplu konutlar ile kentlerin sistemli, kontrolsüz bir biçimde büyümesinin önüne geçilmesi, nüfusun artma eğiliminde olan kentlerin çeperlerinde gelişme alanlarının sağlanması amaçlanmaktadır.

Bölgesel peyzaja uymayan, iklim ve doğa koşullarına göre düşünülmemiş, karakteristiği olmayan bireysel yapılaşmanın

aksine konut endüstrisinde, sektörel ekonomide yenilik ve dinamikleri tetikleyen toplu konut yapılaşmasını yaygınlaştıran başlıca etmenler aşağıda belirtilmektedir:

Sosyal Yaklaşım: Toplu konut yapılaşması geleneksel yaşamın modernize edilmiş bir versiyonu özelliğindedir. Modern hayat şartlarında yalnızlaşan, içlerindeyken aidiyet hissettiği sosyal gruplardan uzak kalan, neticede kaygı ve güven dengesi bozulan bireyi; komşuluk, akrabalık, arkadaşlık ilişkileri sayesinde sosyal mahremiyetini koruyarak topluma adapte etmek mümkün olmaktadır.

Ekonomik Yaklaşım: Geleneksel yapılaşmanın en büyük sorunlarından olan arazi edinimi; inşaa maliyetleri; altyapı, ulaşım, sağlık, eğitim vs. hizmetlerinin aksaması ve tüm bunların mali külfetinin bireysel olarak yüklenilme cabası modern kent mimarisinde toplu konut yapılaşmasına yönelmeye neden olmaktadır.

Planlama-Programlama: Donatı ve sosyal alan fonksiyonları sayesinde kentli nüfusun giderek betonlaşma ve doğal yaşamdan uzaklaşma eğiliminin önüne geçme araçları olarak programlanmıştır. Sosyo-kültürel

imkânlar; eğitim, sağlık, rekreasyon, ticari ve idari donatılar toplu konut yapılaşmasının tercih sebepleri arasında yer almaktadır.

Bu temel kazanımların yanında toplu konut yapılarının kentsel yapılaşmada tercih sebeplerinden bazıları da şöyledir:

- Kent ve yapı mimarisinin çarpıklaşmamasında, belirli bir plan ve programa göre şekillenmesinde vizyon sağlamak,
- Dolayısıyla öngörülü ve programlı bir kentsel nâzım planı oluşturmak,
- Yapı maliyetlerinin giderek artması göz önünde tutularak her gelir grubu için ulaşılabilir barınma imkânlarına malik olabilmek,
- Proaktif kentsel yaşamın bir unsuru olarak çevresel yapıya halkın katılımını sağlamak,
- Ekonomik opsiyon oluşturmak, imkân-tercih ilişkisini geniş bir yelpazeye yayabilmek,
- Kent sosyolojisini ve ekonomisini bir tür imece ya da kooperatifleşme benzeri tabana yayararak kimi dezavantajlı grupların yükünü hafifletmek,
- Çözülmemiş kronik kentsel problemlere karşı dirençli bir toplumsal yapı meydana getirmek, kolektif bilinci artırmak.

DÜNYADA TOPLU KONUTUN GELİŞİMİ

İlk planlı şehir yapılanmasının ve konut örneklerinin MÖ 2500'lü yıllarda Kahun-Mısır da Piramitlerin inşa faaliyetinde görevli işçiler için tasarlandığı bilinmektedir.

Toplu konut üretimi özellikle 18. yüzyılın sonları ile 19. yüzyılın

İki büyük dünya savaşı yaşanan 20. yüzyılda savaşın tahribatını kapatmaya çalışan ülkeler evvela işe konut seferberlikleriyle başlamışlar ve toplu konut projeleri bir bakıma gelişmenin temeli sayılmıştır.

başlarında Avrupa'nın sanayileşmesi, üretim sistemlerinde ve teknolojiye yaşanan gelişmeler, iş gücüne duyulan ihtiyaç neticesinde demografik olarak taşradan sanayi bölgelerine doğru baskılanan nüfus hareketi nedeniyle artan konut ihtiyacını karşılamak amacıyla ortaya çıkmıştır.

Takip eden dönemlerde kent merkezlerindeki hayat standardının yükselmesi, sağlık, eğitim ve sosyal yaşamın ön plana çıkması metropoliten kentlerin gelişmesi, toplu konut üretiminin pratik ve uygulanabilir özelliği, çok sayıda konut üretebilme kapasitesi sayesinde özellikle sanayileşen kentler başta olmak üzere dünya ölçeğinde toplu konut yerleşmeleri bir hayli artmaya başlamıştır.

İki büyük dünya savaşı yaşanan 20. yüzyılda savaşın tahribatını kapatmaya çalışan ülkeler evvela işe konut seferberlikleriyle başlamışlar ve toplu konut projeleri bir bakıma gelişmenin temeli sayılmıştır. Buna 1930'larda Amerika'da popüler olan, tutulu satış prensibine dayalı bir çeşit gayrimenkul finansman sistemi mortgage'ı örnek gösterebiliriz. 2. Dünya Savaşı'ndan sonra sanayileşme hamleleriyle yaralarını sarmaya çabalayan Almanya ve diğer Avrupa ülkelerinde de durum farklı olmamış, çalışan ve üreten nüfusun konut edinimini düzenli hale getirmek adına toplu konut projeleri geliştirilmiştir. Sanayileşmiş ülkeler genellikle kısa süre içinde kamu teşebbüsü kapsamında düşük maliyetli konut üreterek konut talebini karşılamaya çalışmıştır.

Günümüzde teknolojik gelişmelerle kalkınan ülkeler toplu konut anlayışının yanına sosyal konut modelini de ekleyerek konut anlayışını barınma ihtiyacının yanında bir tür kimlik sağlayan konfor, sosyal olanaklar ve akıllı sistemlere kadar çağı yakalayabilmiş bir kapsama doğru yönlendirmiştir. Önceki yüzyılda inşa edilen sosyal konutlar ise savaş veya siyasi baskılarla farklı ülkelere gelen göçmenler ve düşük gelirli için tahsis edilmeye başlanmıştır.

ÜLKEMİZDE TOPLU KONUTUN GELİŞİMİ

Bir ülkenin imar ve iskan politikaları, standartları ve programları yerel ve merkezi yönetimlerin bölgesel ve ulusal kalkınma planlarında yer alması gereken hedefleri, vizyon ve amaçları önceden belirlemesi gereken kural ve önlemler bütünü olarak tanımlanmaktadır. Kentler için yapılan planlar bölgenin gelecek vizyonu, nüfus artış hızı, altyapı durumu, eğitim, sağlık, istihdam gibi toplumsal konuların geleceği düşünülerek öncelikler üzerine şekillendirilmektedir. Planlama çalışmaları sonradan ortaya çıkabilecek olası sorunlara ivedi ve bütüncül çözümler sunabilmenin yanı sıra, kentlerin direncini artırmaya yöneliktir.

Eğitim, sağlık ve sosyal imkanlar ve istihdam olanakları daha zengin olan büyük kentlerde artan nüfus konut ihtiyacı her geçen gün artmaktadır. İstanbul, Ankara, İzmir gibi metropollerde gelişme alanları için arsa temini güçleşmekte onun yerine mevcut kentsel dokunun kentsel dönüşüm kapsamında yenilenmesi yaklaşımı hayata geçirilmektedir.

Türkiye’de imar ve iskan politikaları dönemsel olarak gündeme alınmış ve zamana uygun yaklaşımlar geliştirilmeye çalışılmıştır. Bu revizyonist politikalarındaki değişimler, toplumsal veya tarihsel süreçlerle paralellik göstermektedir. Osmanlı şehir yapısını ve geleneksel formlarını barındıran süreç Cumhuriyet’in ilanı ile birlikte daha çok sistemsel bir yapıya dönüşmüştür. 1960 yılından itibaren planlı bir kentleşme ve

konut programı ele alınmıştır. Bu süreci takiben 1984 yılına kadar planlı konut üretimi süreci sürdürülmüştür. 1984 yılında konut programlarını resmi bir devlet politikası haline getirme ihtiyacı belirmiş, böylece Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığı kurulmuştur. Bu dönemi Toplu Konut İdaresinin (TOKİ) görev ve yetkilerinin genişletildiği süreç takip etmektedir (1984-2003). Günümüze gelindiğinde özel teşebbüslerin de konut sektöründe iyiden iyiye önemli bir paya sahibi olduğu toplu konut üretiminde TOKİ’nin lokomotif görevini sürdürdüğü söylenebilir.

Ülkemizde 17.03.1984 tarihli 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu, özellikle büyük kentlerde baş gösteren konut açığını kapatabilmek, konut maliki olma noktasında ekonomik sıkıntı yaşayan yurttaşların talebini karşılayabilmek amacıyla çıkarılmıştır. Toplu Konut Yasasının temel amacı, dar gelirli grupların konut ihtiyacını makul bir finansmanla çözebilmelerini sağlamaktır. Bu temel ilkeyi takip eden çeşitli hedefler de şöyle sıralanabilir:

- Düzenli kentleşme ve konut üretimine odaklanan mevcut kamu kaynaklarının bir bütünlük ve tutarlılık içerisinde etkili kullanımını sağlamak,
- Kaynakların tek koordinasyon kanalıyla yurttaşlara aracısız ulaşmasını sağlamak; zaman, enerji ve finansman sarfiyatını en aza indirmek,
- İmara uygun olmayan, çarpık kentleşen gecekondu bölgelerinin planlı dönüşümü ile yenilenen iskân ve altyapı

hizmetlerinin sağlanacağı yeni yapı alanlarının yaratılması, böylece yurttaşların kısıtlı olan maddi olanaklarını ruhsatsız, kaçak yapılara aktarmasının önüne geçmek, illegal imar zincirini kırmak,

- Toplu konut inşaatları için ihtiyaç duyulan finansmanı temin etmek,
- Yeni kaynaklar sağlanarak konuta ayrılan tüm kaynakların hızlı ve kontrollü olarak yönlendirilmesini sağlamak.

Başkanlığın işlevi, Türkiye’de konut üretim sektörünün çeşitli teşviklerle hareketlendirilmesi, yıldan yıla artan konut talebinin planlı, programlı bir şekilde karşılanmasını sağlamak şeklinde belirlenmiştir. 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu, Toplu Konut İdaresi Başkanlığına özerk hareket etme imkânı sağlamıştır.

“Toplu Konut İdaresi Kaynaklarının Kullanım Şekline İlişkin Yönetmelik” 2002 yılında çıkarılmış ve kurumun görev alanları, küçük sanayi işletmeleri, turizm, eğitim ve sağlık alanlarını kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

TOKİ’ye 6 Ağustos 2003 tarih ve 4966 sayılı Kanun ile TOKİ “Konut sektörü ile ilgili şirketler kurmak veya şirketlere ortak olmak, yurt içi veya yurt dışında doğrudan veya iştirakleri aracılığıyla konut uygulamaları yapmak ve kaynak sağlanmasını teminen kar amaçlı projeler geliştirmek” hakkı verilmiştir. Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü’nün görev ve yetkilerinin TOKİ’ye devredilmesi yolunu açan ve 2004 yılında çıkarılan 5273 sayılı Kanun sayesinde de kurumun arsa stoku 16,5 milyon m²’den yaklaşık

200 milyon m²'ye ulaşmıştır. Takiben hazırlanan yeni bir mevzuata göre (5162 sayılı Kanun) "Gecekondu dönüşümü uygulamalarında kamulaştırma, imar planı yapma" yetkilerine de sahip olmuştur. "Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun" ile (5366 sayılı Kanun) kente ait kültür varlıklarını koruma, onarma hakkını elde etmiş, böylece idarenin konut edindirme misyonu genişleyerek kültürel mirası yaşatma kapsamını da içine almıştır.

2007 yılında Gecekondu Kanunu olarak bilinen 775 sayılı Kanun'da yasal mevzuatın uygun gördüğü çerçevede görev ve yetki değişikliği yapılarak Bayındırlık ve İskân Bakanlığının gecekondu alanlarındaki tüm yetkileri TOKİ'nin görev ve sorumluluk alanına kaydırılmıştır.

"Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu" ile "Bazı Kanun ve Kanun Hükmündeki Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" sayesinde idarenin sorumluluk alanı tüm hazine arazilerini de kapsamış, böylece kamunun tüm imar ve iskân planlama yetkileri idarenin görev ve sorumlulukları kapsamına girmiştir. Bu sayede bütüncül ve işlevsel bir hareket kabiliyeti kazanan TOKİ faaliyetlerinin çerçevesi giderek genişletmiştir.

SONUÇ

Günümüzde barınma ihtiyacı, İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nde kendine yer bulan temel haklar ve özgürlükler kapsamında tüm dünya medeniyetlerinin yurttaşlarına imkânları ölçüsünde sunması gereken hak olarak

kabul edilmektedir. İnsanın biyolojik bir varlık olduğu ve temel birtakım insiyaki ihtiyaçlarının öncelikle yerine getirilmesi gerektiği herkesçe malumdur.

Konut edinme konusuna, barınma ihtiyacı olarak bakmak yetersiz kalmaktadır. Bireyin, güvende olma, beslenme, uyuma, sağlıklı olma edinimleri kadar sosyal ihtiyaçlarının da karşılanması gerekmektedir. Bu noktada geniş bir sosyo-kültürel ve finansal konuları da içeren toplu konut mefhumu karşımıza çıkmaktadır.

Bireyden başlayarak ailenin ve toplumun her kesimini kapsayan, yaşama biçimlerini tasarlayan, sosyal bütünlüğü önemseyen özgün kentsel modellerinin günümüzdeki örnekleri olarak tanımlanabilecek toplu konut modelinin, toplumsal tabana yayılma süreci başlı başına bir imar projesi değil, önemli bir yönüyle de sosyolojik bir değişim sürecini kapsamaktadır. Bu açıdan bireysel ve toplumsal uyum süreçleri toplu konut projelerinin başarısını da belirlemektedir.

KAYNAKLAR

- Afife Batur, "Toplu Konutun Tarihsel Gelişimi ve İki Örnek", Mimarlık Dergisi, 78 (3), 1978.
- Besime Şen, "Kentsel Dönüşüm: Kavramsal Karmaşa ve Neoliberalizm", İktisat, 34-41. İFMC Yayınları, İstanbul, 2009.
- Cevat Geray, A. Mengi (Editör), Geçmiş Korumak Geleceği Tasarlamak, Toplumsal Konut Yöneltileri ve TOKİ'nin Tutum ve Yöneltilerindeki Son Değişiklikler, Kent ve Planlama, İmge Kitabevi, Ankara, 2007.
- Emin YILMAZ, "Konut Sorunu ve Toplu Konut Üretiminde TOKİ'nin ve Belediyelerin Rolü", Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 3, No/ Sayı 7, 2016
- Emine Özbilen, Toplu Konutlarda Konut Topluluğu Ölçeğinde Bir Değerlendirme Yöntemi Önerisi: TOKİ Ankara Örneği, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Doktora Tezi, 2014.
- Ercan Tatlıdil, Kentsel ve Gecekondu, Ege Üniversitesi Yayınları, İzmir, 1989.
- Mehmet Akalın, "Sosyal Konutların Türkiye'nin Konut Politikaları İçerisindeki Yeri ve TOKİ'nin Sosyal Konut Uygulamaları", Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 26, Sayı 1, Sf. 107-123, 2016
- Ruşen Keleş, Kentsel Politikası, İmge Yayınevi, Ankara, 2008.
- Rüveyda Kömürlü, Ülkemizde Toplu Konut Üretimine Yönelik Kaynak Oluşturma Model Yaklaşımları, Yıldız Teknik Üniversitesi, Doktora Tezi, İstanbul, 2006.
- Serap Cezaoğlu, Toplu Konut Alanlarında Planlama ve Kentsel Tasarım İlkeleri: TOKİ Kayseri Uygulamaları Üzerinden Bir İnceleme, Şehir ve Bölge Planlama Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2010
- Tarık Şengül, Kentsel Çelişki ve Siyaset: Kapitalist Kentsel Süreçlerinin Eleştirisi, Kapitalist Kentsel Süreçleri Üzerine Yazılar, Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi, İmge Kitabevi, 2001.
- <http://www.mo.org.tr/belgedocs/toki-rapor-2.pdf> 28.07.2021 tarihinde alınmıştır.
- <http://www.toki.gov.tr/sosyal-konutlar> 28.07.2021 tarihinde alınmıştır.
- <http://www.toki.gov.tr/uydu-kentler> 28.07.2021 tarihinde alınmıştır.

TÜRKİYE’DE KONUT VE TOPLU KONUT ÜRETİMİ

1950’li yıllardan beri kentlerimizde geçerli yasal düzenlemeler, konut piyasasını belirleyen inşaat sektörüne verilen destekler sonucu konut dokusu değişimlere uğramış, geldiğimiz noktada mevcut konut dokusu yatırımcılar tarafından piyasa fiyatında sunulan kent çeperlerinde kapalı siteler, oto yol kenarında yüksek bloklar, kent merkezinde rezidanslar, parsel seviyesinde dönüştürülen apartman projelerinden oluşmaktadır.

PROF. DR. HANDAN TÜRKOĞLU

İTÜ MİMARLIK FAKÜLTESİ
ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMASI BÖLÜMÜ
SKB DANIŞMA KURULU ÜYESİ

KONUT VE TOPLU KONUTUN GELİŞİMİ

Konut, endüstri devrimine kadar barınak olarak inşa edilmiştir. Her dönemde fonksiyon ve form ilişkisi yeniden tariflenmiş, dönemin sosyo-kültürel değerleri ile ilişkilendirilen bir özellik olarak kabul edilmiştir. 2000 yıl önce, Antik dönemde halk ocağı da olan küçük dikdörtgen bir konutta yaşarken, göreceli olarak daha büyük ve yoğun kentlerde halk bir kaç katlı kerpiç veya ahşap bir konutta da yaşayabiliyordu. Bu yerleşmelerde zenginlerin yaşadıkları fresklerle dekore edilen mozaik zeminli konutlara da rastlanıyordu.

Ortaçağa gelindiğinde ticaret merkezi olarak gelişmiş kentlerde zengin tüccarlar için daha lüks konutların inşa edildiğini görmekteyiz. Yerel mimaride ortaya çıkan klasik konut mimarisi bu dönemde gelişmiştir. 19.YY da arazi satın alınarak kendi konutunun inşa edildiği dönemde 1840 yılında Avrupa’da yapımcılar

tarafından yayınlanan “Housing Pattern” kitabından ailelerin konutlarını seçebildikleri anlaşılmaktadır. 19.YY sonunda klasik konut mimarisi “Art Nouveau” denilen yeni dekoratif stil ile çeşitlenmiştir. 20.YY başlarında yeni bir dönemin başlangıcına işaret eden Birinci Dünya Savaşı ile yeni bir dünya düzenine geçiliyordu. Modernist dönem olarak adlandırılan bu yeni dönemde modernistlerin dünyayı daha rasyonel bir yer olarak algıladıkları görülmektedir.

Adolf Loos’un 1908 yılında “Ornament is a Crime” isimli eseri bir manifesto olarak yayınlanmıştır. Ünlü mimar Le Corbusier (Charles Edouard Jeanneret) ise kendi manifestosunu 1923 yılında “Towards a New Architecture” kitabı ile ilan etti. Le Corbusier’e göre konut içinde yaşanan bir makina idi ve tüm dekoratif elemanlara karşı çıkmaktaydı. 1929 yılında Villa Savoye konut mimarisi için ikonik bir yapı olarak inşa edildi.

Konut, endüstri devrimine kadar barınak olarak inşa edilmiştir. Her dönemde fonksiyon ve form ilişkisi yeniden tarifiyenmiş, dönemin sosyo-kültürel değeri ile ilişkilendirilen bir özellik olarak kabul edilmiştir.

Konutta endüstrileşme ve standartlaşma süreci başlamıştı. Dr. H.B. Berlage 1918 yılında Amsterdam'da konut sıkıntısını karşılamak için mühendisler tarafından da desteklenen standardizasyona gidilmesi fikrini ortaya attı. Öte yandan konutta standardizasyon mimarlar ve işçiler tarafından eleştirilmekteydi. Berlage standardizasyonu düzen, regülasyon, ölçü ve kural bütünü olarak tanımlarken standard motifin tekrarının temel estetik kuralı olduğunu iddia ediyordu. Mimarlar ve işçiler ise standartlaşmayı monoton, birbirine benzer dizilerin oluşması, mekan duygusunun ve mahallenin kimliğinin bozulması, özgürlüğün ve insanlığın yok edilmesi açısından eleştiriyorlardı.

1933 yılında yapılan C.I.A.M. (Congress International de l'Architecture Moderne) modern hareketin başlangıcı kabul edilir. Kongrede mevcut kentlerin modern, rasyonel, hijyenik koşullara sahip olması gerektiği ve eski kentlerin bu anlamda yenilenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Yeterli gün ışığı, havalandırmaya sahip ve manzaraya bakan konut yapıları apartman blokları şeklinde inşa edilmesi gerektiği, konut bloklarının çevresinde rekreasyon alanları, sosyal donatılar, otoparklar için yeterli alanların ayrılması istendi ve mevcut kentlerdeki sağlıklı yoğun konut alanların temizlenmesi gerektiği öne sürüldü.

İkinci Dünya Savaşı sonrası Avrupa'da akut bir konut açığı ortaya çıktı. Örneğin İngiltere'de İkinci Dünya Savaşı sonrasındaki 10 yıl içinde 4 milyon konut ihtiyacı olduğu öne sürüldü. Daha sonra 20.YY boyunca konut açığının kapatılmasında kullanılan ve uluslararası tarz olarak adlandırılan yeni bir mimari tanımlandı. Bu yeni tarz toplu konuttan başka bir şey değildir. Toplu konutlar aynı zamanda toplum tarafından da beğenildi ve desteklendi. Ancak toplu konutta oturanlar kimi zaman kendi yaşadıkları yere yabancı insanlar da ortaya çıkarıyordu (Turner, 1966). Dolayısı ile toplu konutun, konut üretiminin bir parçası olmakla beraber çözümün tek yolu olarak da görülmemesi gerekmektedir.

1955 Pruitt Igoe Konut Projesi

Yıllar boyunca kendi isteklerini göz önüne alarak konut üretmiş toplumlar birden bire kendileri için üretilen standart konutlarla karşı karşıya kalmışlardı. Öte yandan toplu konut tasarımına alternatif yaklaşımlar getiren J.Turner, C. Alexander ve N.J. Habraken gibi araştırmacılar da vardı.

'Housing by People' ve 'Freedom to Build' kitaplarının yazarı olan John Turner Peru, Amerika ve İngiltere de yaptığı araştırmalarla tüm dünyada gecekonduya bakış açısını değiştirmiştir. Turner 1966 yılında yapılan UN seminerinde kontrolsüz kentleşme, arsa ve altyapı projeleri ve insanların kendi konutlarının kontrolüne sahip olması gerektiğini vurguladı. Konutun ne olduğu değil insan hayatındaki öneminin ne olduğunun sorgulanması gerektiğini vurgulayarak konuttan memnuniyetin standartlara bağlı olmadığını belirtti.

The Pattern Language" kitabı ile konut tasarımına yeni bir alternatif getiren Christopher Alexander kentleri, mahalleleri, konut yakın çevrelerini, konutu ve hatta odanın tasarımında yeni bir dil geliştirdi. Düşük katlı yoğun, genişleyebilir depreme dayanıklı sosyal konut, konut kümesi ve yaya odaklı bir mahalle tasarımı olarak yarışmaya çıkan Previ yarışması (Lima, Peru 1969-1976) ile başlayan yaklaşım konut alanları tasarımında sürdürülebilir konut çevreleri tasarımında, planlamasında ve yapılaşmasında öncü bir yaklaşıma dönüştü.

N.J. Habraken (1960) tarafından geliştirilen sistem ile toplu konutlar için bir alternatif oluşturulmuştur. Habraken konut mimarisinin temel sorununun kullanıcıların kendi konutları ve yaşam çevreleri için en ufak bir değişiklik yapma şansına sahip olmamaları olduğunu düşünüyordu. Konutun tekrarlanabilen bitmiş bir tüketim ürünü olmadığını kullanıcısının çevresi ile ilişkisi davranışları ve günlük yaşantısı ile bütünleştiğini

savunuyordu. Habraken bina strüktürünü destek birimleri ve ayrılabilen birimler olarak ikiye ayıran bir sistem geliştirdi. Sistem konut tasarımının bitmiş bir üniteden çok kullanıcının toplumsal anlamda aldığı kararlarının girdi olarak alındığı bir süreç olduğunun altını çizen bir sistem olarak kabul edilebilir. Sistem temel olarak bireysel ihtiyaçlara adapte edilebilen ve kullanıcı katılımına ve kontrolüne dayanır.

Dünyada bu gelişmeler olup biterken ülkemizde de 1950'li yıllardan sonra kırdan kente olan göç ve hızlı kentleşme büyük bir konut açığı oluşturmuştur. Türkiye konut açığını çeşitli dönemlerde farkı konut politikaları ile gidermeye çalışmıştır. Türkiye'de de başlangıçta devletin konut açığını kapatmadaki rolü sınırlı kaldığı için özellikle büyük kentlerde kontrolsüz kentleşme ile karşı karşıya kalmıştır. Ülkemizde toplu konut üretimi dünyadaki örnekleri gibi sınırlı sayıda üretilmiş toplu konut örnekleri hariç genellikle kullanıcının ihtiyaçlarını göz ardı eden toplu konut üretimi olarak gerçekleştirilmiştir. 2000'li yıllardan sonra ekolojik açıdan hassas alanları ve riskli alanları yapılaşmaya açarak, doğal çevre tahribatına yol açan, düşük gelirli için sınırlı sayıda üretimle toplumsal eşitsizliğe neden olan toplu konut üretimi hız kazanmıştır.

TÜRKİYE'DE KONUT VE TOPLU KONUT ÜRETİM SÜRECİ

Türkiye'de Cumhuriyetin ilk yıllarında başkentin Ankara olması ve bürokrat ve memurların konut ihtiyacı konut politikasının memurlara konut sağlamak olarak belirlemiştir. 1925'de çıkarılan 586 sayılı yasayla memurlar için Ankara Yenışehir'de 198 konut yaptırmıştır. 1930'larda

Türkiye'de de başlangıçta devletin konut açığını kapatmadaki rolü sınırlı kaldığı için özellikle büyük kentlerde kontrolsüz kentleşme ile karşı karşıya kalmıştır.

konut gelişmesine öncülük eden kooperatifler Bahçelievler'de, Güvenevler'de, Kavaklıdere'de konutlar üretmişlerdir (Pulat, 1992). 1926 yılında Zonguldak'ta kömür işletmelerini kuran İş Bankası, kötü koşullarda yaşayan işçiler için Mimar S. Arkan planladığı bir yerleşme inşa ettirmiştir (Arkan, 1935) Dönemin mimarisinde de rasyonellik, işlevsellik, konfor gibi kriterlerin kullanıldığını görmekteyiz (Alkışer, 2004). 1944 yılında çıkarılan 4626 sayılı Memur Konutları Yasası ile Ankara'da 1944-1946 arasında 400 konutluk önemli bir toplu konut uygulaması olan Bonatz'ın tasarladığı Saraçoğlu Evleri yapılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarındaki hükümetler özellikle dar gelirliye yönelik konut ihtiyacının karşılanması konusunda oldukça iyi niyetli atılımlarda ve uygulamalarda bulunmuşlardır. Devlet dar gelirli işçi ve memur kesimine yönelik konut sağlamada bizzat rol almıştır. Bu dönemin en önemli özelliğinden birisi tam anlamıyla devlet konutu sayılabilecek konutların az sayıda fakat mimari kalite açısından değerli örnekler olmasıdır (Alkışer, 2004).

1950-1979 DÖNEMİ

1950'lerden sonra iş bulmak amacıyla kırsal alanlardan kente göç edenler, hızlı nüfus artışı, hızlı şehirleşme kentlerin bu sürece hazırlıksız yakalanmaları sonucu

konut sıkıntısı ortaya çıktı. 50-70 arası bu sorunun çözümüne odaklanılırken büyük kentlerdeki gecekondulaşma süreci engellenemedi. Merkezi yönetim ve yerel yönetimler konut sorununa çözüm bulamadılar ve plansız gelişmeyi önleyemediler. Kentlerin ortalama %60'ı devletin veya üçüncü sahiplerin arazisine yapılan ruhsatsız yapılaşma ile karşı karşıya kaldı. Bu dönemde yapılan gecekondular genelde işe yakın olarak uygun olmayan bir yerde, yetersiz donatı ve altyapısı olan tek katlı bahçeli yapılarıdır.

Bu dönemde konut açığını karşılamak üzere devlet sınırlı sayıda (%5) sosyal konut üretti (Emlak Kredi Bankası) (Afet Konutları) (Gecekondular Bölgeleme) veya Sosyal Güvenlik Kurumu (SSK) aracılığıyla genellikle kent dışında yer seçimi yapan konut kooperatiflerine kredi sağladı (%10). Devlet bu dönemde sınırlı sayıda ucuz konut üretimine destek ve kurumlar aracılığı ile kooperatiflere kredi sağladı. Dönemin bir başka özelliği kentin merkez alanlarında yer alan geleneksel az katlı konutlar kentsel yoğunluğu artırarak yap-sat sistemi ile 5 katlı betonarme konutlara dönüşmesidir.

Bu dönemde Emlak Kredi Bankası tarafından ilk büyük ölçekli toplu konutlar olan Levent Mahallesi (1. Levent 1951-2. Levent 1954 3. Levent 1956 4. Levent 1958 Levent 1961), Koşuyolu Mahallesi (1.kısım 1952, 2.kısım 1953, 3.kısım 1954) Ataköy 1. Kısım (1962), Ataköy 2. Kısım (1964), ve Ataköy 3-4 (1967) inşa edildi.

1980-1999 DÖNEMİ

1980'lerde Türkiye'de liberal ekonomik politikalar çerçevesinde toplu konut üretimi teşvik edildi. Dönemin ekonomi politikaları konut politikalarına yansdı ve 1984'de çıkan 2985 tarihli Toplu Konut Yasası ile büyük ölçekli toplu konut üretimine hız verildi. 2985 yasa çerçevesinde 1984 yılında oluşturulan TOKİ (Toplu Konut İdaresi) o tarihten beri Türkiye'deki konut üretiminde önemli bir role sahip oldu. TOKİ'nin amacı ve faaliyetleri aşağıda belirtilen alanları kapsamaktadır:

'Vatandaşlara ev sahibi olmada fırsat yaratma, sosyal donatıları sağlanmış modern yerleşmelerde oturma fırsatı, uzun vadede düşük ve orta gelirli sınıflara sosyal konut sağlanması, eskiyen şehir parçalarını yenileme, tarihi eserleri restore etme, kırsal alanların altyapı ve üstyapısını iyileştirme, afetlerden zarar görenlere ev sağlama'

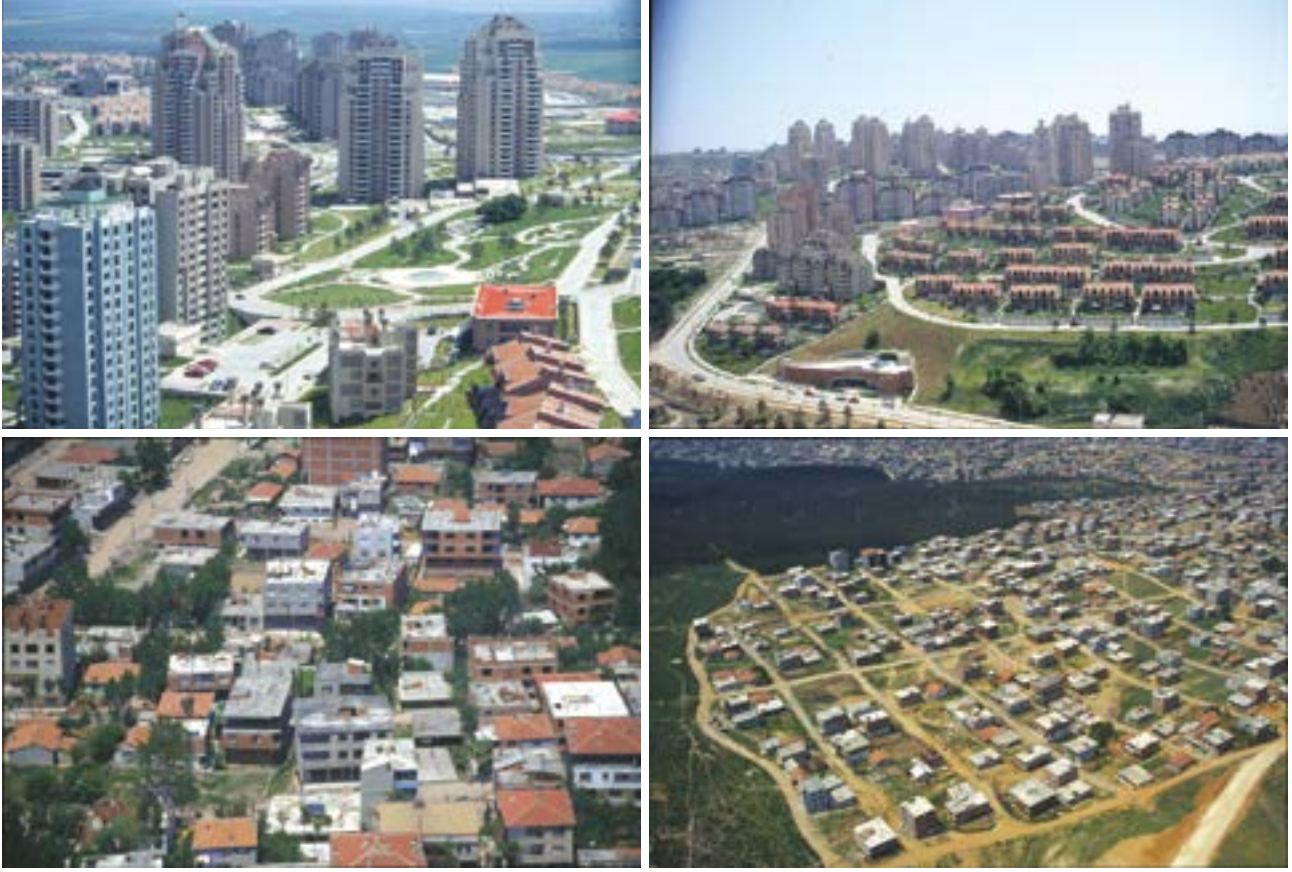
Paralel olarak 1984'de gecekondu alanlarının düzenlenmesine ve yasallaşmasına olanak sağlayan

düzenleme de yapıldı. Ancak çabalar çevre kalitesini yükseltmekten öte alanın yoğunlaşması yönünde sonuç verdi. Gecekondu İslah planlarıyla gecekondu bölgelerindeki yapılar 5 katlı apartmanlara dönüştü. Böylece mevcut gecekondu bölgeleri planla yaşam kalitesinde bir değişim olmadan yoğunlaşarak yasallaşmış oldu.

Toplu Konut Yasasının sağladığı olanaklar ile ilk kez 60.000-75.000 kişiyi barındırma kapasitesine sahip Ataköy 5. Kısım (1982-1985), Ataköy 9. Kısım (1986) Ataköy 7-8. kısım, (1990) Halkalı (1992), Ataşehir (1990), Bahçeşehir (1986) gibi büyük ölçekli toplu konut projeleri üretildi. Bu dönemde toplu konut üretiminde özel sektör ve kamu ortaklığı ile üretim hız kazandı ve konut alanları inşaat firmaları tarafından ve genel olarak planlama sürecinin dışında belirlendi. Arsa ve kredi olanakları ile gerçekleştirilen projeler için genellikle kentin ve planlı alanların dışındaki bölgeler seçildi. TOKİ'nin

konut fiyatlarının düşürülmesi için çok sayıda konut üretimini hedefleyen ve satın alınabilir konut üretimini hedefleyen stratejisi çerçevesinde üretilen konutlar daha çok orta ve yüksek gelir grubu tarafından satın alınabilir projeler olarak değerlendirilebilir. TOKİ konut kooperatiflerine sınırlı kredi desteği sağlamakla birlikte düşük gelirli sınıflar için konut sunumu yetersiz oldu. 1985 ile 1990 arasında TOKİ tarafından kredi verilen kooperatifler toplam üretimin %30'unu ürettiriler (Alkışer ve Yürekli, 2011). Bu oran daha sonraki yıllarda kooperatifler aleyhine düştü.

Bu dönemde gecekondu üretimi form değiştirerek devam etti. Arsa sıkıntısı kullanıcıları su havzaları gibi doğal açıdan hassas alanlardaki arsalarla yöneltti. Hisseli arsalar ruhsatsız olarak yerleşen arsa sahipleri yeni gecekondu tipinin uygulayıcısı oldular. Bu gelişme kentlerin suyunu sağlayan içme suyu havzalarını ve ormanlarını tehdit etmekteydi.

2000 SONRASI

2000'den sonra da TOKİ kamu arazilerine kamu ve özel sektör işbirliği ile toplu konut yapmaya devam etti. Konut yaptığı arsaları ya bedava ya da düşük bir fiyata elde eden TOKİ özel plan yapma yetkisi ile genellikle hassas ve riskli alanlar üzerinde yer seçimi yaptı. TOKİ 1990-2004 arasında belediyeleri ve kooperatiflerin toplu konut üretimine finansman desteği sağladı. (Palancıoğlu ve Çete, 2014).

TOKİ İstanbul'da Emlak Konut ve diğer firmalarla işbirliği ile orta ve yüksek gelirli konut üretti (Türk ve Altes, 2010). TOKİ'nin 2003-2010 arasında ürettiği 430.000 konutun %31'i sosyal amaçlı konut, % 14'ü dönüşüm %1'i kırsal konut, %3'ü

afet konutu kalan %51'i ise market fiyatı ile satılan konutlardan oluşuyordu. 2018'e gelindiğinde TOKİ'nin konut üretimi genellikle konuta uygun olmayan alanlarda yüksek katlı yüksek yoğunlu olarak 700.000 konut üretilmiştir.

2003-2016 yılları arasında TOKİ 42.914 konut birimi üretti. 1526'sı (4%) kent dışında (Şile, Tuzla, Esenler, İkitelli) düşük gelirli için, 6.777'si (%16) orta ve düşük gelirli için dönüşüm projeleri, 15.417'si (%35) düşük ve orta gelirli için sosyal destek projeleri ve 19.195'i (%45) orta ve yüksek gelirli için üretilen projelerdi (TOKİ, 2016). Bu dönemde TOKİ tarafından İstanbul'da üretilen bu konutların %45'i orta ve yüksek gelirli

için %4'ü ise düşük gelirli için olduğu söylenebilir.

Bu dönemde önceki dönemlerde TEKB tarafından yapılan Levent mahallesi lüks konut ve ticaret fonksiyonuna dönüşmeye başladı. Bu gelişme karşısında 2007'de sit alanı olarak ilan edilen Levent'te konut dokusu korunmaya çalışıldı.

1999 Marmara Depremi sağlam konut üretimi ve konut stoğunun yenilenmesi gereğini hatırlattı. Bu dönemde konut üretimi farklı kanallara yöneldi. Kapalı siteler, yüksek gelir grupları için düşük yoğunluklu bahçeli tek aile konutlarına olan ilgi, kent merkezinde yüksek katlı residans seçenekleri gündeme geldi.

Kentsel dönüşüm projeleri hız kazandı. İşlevini yitiren sanayi alanları ve çevresinde yer alan eski gecekondular, eskiyen kent merkezlerinin dönüşümü için projeler üretildi. Tüm projelerde yoğunluk artışına gidildi.

Bu süreçte değişen ölçek ve yatırımlarla ve gelişen inşaat teknolojileri ile özellikle metropoliten kentlerin küresel şehir görünümü kazanmaya başladığını görüyoruz. Bu gelişim özellikle arazi değeri yüksek olan eski gecekonduların ve tarihi kent merkezinin dönüşümü olarak ve orta ve yüksek gelir gruplarına hitap eden projeler olarak gerçekleşti. Bu bölgede oturan düşük gelir grupları bu dönüşümden yararlanamamış oldular. Aynı zamanda bir önceki dönemde olduğu gibi bu dönemde de orman alanları ve su havzalarında tahribat devam etti.

2001'deki ekonomik kriz TOKİ için finansman konusunda engel oluştursa da kurum 2003'de toparlandı ve daha sonra kâr amaçlı projelere yöneldi. TOKİ kendisine tanınan bağımsız planlama yetkisi ile kısmen konuta açılmaması gereken hassas alanlarda veya kentsel yerleşim alanlarına uzak ve kent planından bağımsız olarak gerekli altyapı ve donatılara sahip, ancak yüksek yoğunluklu yüksek katlı toplu konutlar üretmeye devam etti.

SONUÇ

1950'li yıllardan beri kentlerimizde geçerli yasal düzenlemeler, konut piyasasını belirleyen inşaat sektörüne verilen destekler sonucu konut dokusu değişimlere uğramış geldiğimiz noktada mevcut konut dokusu yatırımcılar tarafından piyasa fiyatında sunulan kent çeperlerinde kapalı siteler, oto yol kenarında yüksek bloklar, kent merkezinde rezidanslar, parsel seviyesinde dönüştürülen apartman projelerinden oluşmaktadır. Aşağıdaki tabloda (Tablo 1) özetlenen (Salihoğlu ve Türkoğlu 2019) bu değişim bir yandan hassas alanları yapılaşmaya açarak doğal çevreyi tahrip etmiş, diğer yandan sosyal konuları göz ardı ederek toplumda eşitsizliği artırmıştır.

Tablo 1. Türkiye’de
Dönem Özellikleri
ve Mekansal Etkiler
Açısından Konut Üretimi

	ÖZELLİKLER	MEKANSAL ETKİLER
1950-1979	Sanayileşme ve hızlı kentleşme Kırdan kente göç TEKB kurulması	Yap-Sat konut üretimi Kooperatif ve sosyal konut üretimi Geleneksel gecekondular
1981-1989	Liberal ekonomiye geçiş 3194 İmar Kanunu 2985 Toplu Konut Kanunu& TOKİ TEKB uygulamaları	Büyük ölçekli, yüksek yoğunluklu, yüksek katlı toplular konut üretimi İkinci nesil gecekondular üretimi
1990-1999	Yüksek gelir gruplarının yeni talepleri ve değişen yaşam tarzı Büyük inşaat firmalarının ortaya çıkışı TOKİ uygulamaları Kamu ve özel sektör işbirlikleri Kent merkezinin eskimesi Arazi değerlerinin artışı	Orman alanlarının ve su havzalarının yapılaşması Büyük ölçekli yüksek yoğunluklu yüksek katlı toplular konut üretimi Büyük ölçekli yüksek yoğunluklu yüksek katlı toplular konut üretimi Kapalı sitelerin yapılması Kent merkezinde yüksek katlı residanslar yapılması
2000 günümüz	TOKİ’nin özel yetkiler kazanması 5393 sayılı Büyükşehir Yasası Değişen yaşam tarzı 6306 sayılı Riskli Alanların Dönüşümü Yasası 6292 sayılı Hazineye ait Tarım Alanlarının Satışı Yasası	Gecekondular alanlarının dönüşümü Kent merkezinin dönüşümü Sanayi alanlarının dönüşümü TOKİ’nin kamu ve özel sektör işbirliği ile hassas ve riskli alanlarda yüksek yoğunluklu, yüksek katlı toplular konut üretimi Kapalı sitelerin artışı Kamu ve özel sektör işbirliği ile yüksek gelirli konut üretimi

KAYNAKLAR

- Alexander C. (1977) A Pattern Language, Oxford University Press, NY,
- Alkışer Y. ve Yürekli H. 2011 Türkiye’de “Devlet Konutu”nun Dünü, Bugünü, Yarını, İTÜ Dergisi /a Mimarlık Planlama Tasarım Cilt III, Sayı 1, Mart 2004 s. 63-74,
- Arkan, S., (1935). Amele evleri, ilkokul, mutfak ve çamaşırlık binası. Arkitekt dergisi, 9, 253-256.
- Habraken N.J. (1960) Supports: Alternative to Mass Housing, Architectural Press.
- Palancıoğlu H.M. ve Çete, M. 2014 The Turkish Way of Housing Supply and Finance for Low- and Middle-Income People, Land Use Policy, Volume 39, July 2014, s.127-134.
- Pulat, G., (1992). Dar gelirli kentlilerin konut sorunu ve soruna sosyal içerikli mekansal çözüm arayışları, 327, Kent-Koop Yayınları, Ankara.
- Salihoğlu T. ve Türkoğlu H. (2019) Determinants of Residential Location Choice in Istanbul: A Longitudinal Study, Open House International Special Issue, volume 44, December 2019, no 4, s.36-44.
- TOKİ (2016) Corporate Profile of TOKİ. Ankara: TOKİ.
- Turner J. (1977) Housing by People, Pantehon Books,
- Türk, Ş. ve Altes, K.W. (2010) The Provision Of Land For Social Housing In Large Urbanized Areas In Developing Countries: The Case Of Istanbul. ENHR 2010 Conference: Urban Dynamics and Housing Change, WS-20, Istanbul, 4-7. July, 2010.

TÜRKİYE’DE SOSYAL KONUT OLARAK ÜRETİLEN TOPLU KONUTLAR

TOKİ uygulamalarının düşük gelirli veya ihtiyaç sahipleri için yeterli miktarda satın alınabilir konut sağlayamadığı söylenebilir. Halihazırda yapılmış sınırlı birkaç projenin dışında genellikle göreceli olarak orta yüksek veya yüksek gelir gruplarının satın alabileceği projeler üretilmektedir.

MERİÇ ÜĞDÜL KATMERCI

İTÜ MİMARLIK FAKÜLTESİ ŞEHİR
VE BÖLGE PLANLAMA PROGRAMI
DOKTORA ÖĞRENCİSİ

Bir devletin vatandaşlarına sağlaması gereken en temel hizmetlerden biri barınma imkânıdır. Vatandaşların barınma hakkının karşılanmasını sadece başlarını sokacakları bir çatı olarak düşünmemek gerekir. Vatandaşlara barınma imkânı sağlanmasına yönelik olarak aynı zamanda uygun fiyatlı, fiziki olarak erişilebilir, güvenli, yapısal olarak sağlam, temiz ve sakinlerin ihtiyaçları için yeterli konutlar öngörülmalıdır. Bunlar, belirli standartları karşılamalı ve insan onuruna uygun olmalıdır. Barınma hakkı, sosyal, ekonomik ve kültürel hak olup Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve 1948 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nde güvence altına alınmıştır. Beyannamenin 25.maddesi “barınmayı herkese uygun yaşam standardı sağlama hakkı” olarak kabul etmektedir. Herkesin barış, huzur içinde ve haysiyetle yaşamasını sağlamak devletlerin görevidir. Bu hak herkese, gelirlerinden ve ekonomik kaynaklara erişimlerinden bağımsız olarak

sağlanmalıdır. 1996 Habitat Gündemi’nde de; “Devletler yeterli konut hakkının tam ve ileriye dönük olarak gerçekleştirilmesini teşvik etmek, savunmak ve sağlamak üzere gereken önlemleri almalıdır” denilmektedir. Böylece devletten konut politikalarını ve uygulamaları hayata geçirmeleri talep edilmektedir (BM Habitat - Habitat Gündemine göre Konut Hakları).

Sanayi devrimi sırasında küresel konut sorunu ilk kez öne çıkmıştır. İnsanların iş bulmak amacıyla kırsaldan büyük merkezlere göçü, kentleri odak noktalarına dönüştürmüş, kentlerin nüfusları hızla artmış, konut arzı yetersiz kalmıştır. Savaşlar ve ekonomik krizler de tarih boyunca, konut ihtiyacının karşılanmasında devlet müdahalesini zorunlu kılan unsurlar olmuştur (Keleş, 2008). Gerekli konut stoku olmadığı için sağlıklı yaşam koşullarında yaşayan nüfusun katlanarak artması, hastalıkların yayılmasına ve iş gücünün azalmasına da neden olmuştur. Bu koşullar satın alınabilir konut (affordable housing) sağlanması gerekliliğini ortaya

çıkarmıştır. Satın alınabilir konutları, orta gelir düzeyinden (ulusal veya yerel yönetimler tarafından tanımlanandan) daha düşük olan nüfusun bir kısmı tarafından satın alınabilir konut birimleri olarak tanımlayabiliriz. Öte yandan, genel tanıma bakıldığında, satın alınabilir konut, maliyetlerin hane halkı aylık gelirinin % 30'undan daha azını oluşturduğu "ev; kiralık veya sahip olunan" konut olarak da tanımlanmaktadır (Beaver, 2021). Bu oran, genel gelir düzeyine ve bu gelirin ülke içinde paylaşımına bağlı olarak ülkelere göre farklılık gösterir. Satın alınabilir konut, sosyal konuta göre daha geniş bir gelir yelpazesini kapsamakta ve daha yüksek düzeyde gelir düzeyine sahip olan kişiler de hak sahibi olabilmektedir (Hudson, 1992). Öte yandan, konut eşitsizliği için potansiyel bir çare olarak görülen sosyal konut genellikle merkezi veya yerel yönetime ait bir mülk türü olarak kabul edilir. Devletin veya kâr amacı gütmeyen kuruluşların veya her ikisinin birleşimine ait konutlar olarak üretilirler ve belirli kriterlere göre ve gelir düzeyleri göz önüne alınarak kiralanırlar.

Bu yüzyılın başlarında satın alınabilir konutlar, "yoksullar için konutlar veya sübvansiyonlu konutlar" olarak adlandırılmaktaydı (Davis, 1995). Sosyal konut kavramı hem konutun amacını hem de gerekliliğini ifade etmesi açısından özellikle Avrupa'da kullanılan bir kavramdır. Bugün ülkemizde devlet konut ihtiyacını "toplu konutlar" yoluyla karşılamaya çalışmaktadır. Devletin kendisi hiçbir konutun mülkiyetini elinde bulundurma da konut üretimi ve satışını yönetmekte, kiralama yönteminden ziyade konut sakinlerini ev sahibi yapmayı tercih etmektedir (Sarica, 2012).

Türkiye'de kentleşme politikalarını dört döneme ayırabiliriz: Yeni devletin kurulmasıyla başlayan ve daha sonra sanayinin güçlenmesini de kapsayan 1923-1950 dönemi: Bu dönemde konut ihtiyacının karşılanması genellikle devlet memurlarına yönelik olmuştur. 1950-1980 yıllarını kapsayan dönem: Ülkenin sosyo-ekonomik yapısını değiştirecek büyük ölçekli göç döneminin başlangıcıdır. Bu dönemde konut ihtiyacı kentlere akan göçmenler için ciddi bir sorun olarak ortaya çıkmıştır. 1980-2000 dönemi: Nüfus artışının ve dolayısıyla konut ihtiyacının artmasıyla büyük ölçekli toplu konut uygulamalarının başladığı dönemdir. (Şengül, 2009) 2000'ler sonrası: Konut ihtiyacı artış trendini sürdürürken, toplu konut üretiminin kar amaçlı bir nitelik kazandığı bir dönemdir.

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra kurulan Türkiye Cumhuriyeti siyasi, ekonomik ve demografik açılardan dinamik bir değişim sürecinden geçti. Bu ilk dönemde kentleşme hızı çok düşük olmasına rağmen bazı konut uygulamaları öne çıkmıştır. 1923'te mübadele neticesinde Yunanistan'dan gelen Türk göçmenlerin yeniden yerleştirilmesi bunlardan biridir (Sarica, 2012). Bu dönemde, sosyal konutların finansmanı için merkezi bir sistem yoktur. Özel bankalar konut kredisi veremedikleri için farklı kamu kurumları bu konuda sorumluluk üstlenmiş; örneğin, devlete ait Emlak ve Kredi Bankası, bireyleri ev sahibi yapmaya yönelik konut kredisi verme yetkisine sahip tek banka olmuştur. (Özdemir, 2010). Bu dönemde kredi imkânı yaratabilen bir diğer kurumun Sosyal Sigortalar Kurumu-SSK olduğunu görmekteyiz. Bununla birlikte, bu

kurumun konut finansmanındaki rolü asgari düzeyde olmuştur. 1960'lardan 1980'lere kadar genel bankacılık sistemi içinde konut kredilerinin payının %12.7'den %1.7'ye düştüğü görülmektedir. (Öncü, 1988). Esasen Sosyal Güvenlik Kurumu fonlarının yapı kooperatiflerini desteklemeleri öngörülmüşse de, Sosyal Sigortalar kurumunun verdiği kredilerden yalnızca SSK üyesi olan ve en az 30 üyeli grup oluşturan işçiler yararlandırıldığından, sistemin çalışan kesimler üzerindeki etkisi sınırlı kalmıştır. 1975 ile 1980 yılları arasında Emlak ve Kredi Bankası ile Sosyal Sigortalar Kurumu'nun konut üretimindeki payı %9 oranında kalmıştır (Öncü, 1988). Öte yandan kentleşme hızı artması ve kentsel nüfusun büyümesi sonucu devlet konut ihtiyacını karşılamakta yetersiz kalmıştır. Düzenli ve yeterli planlama sisteminin olmaması kentlerde gecekondulaşmaya yol açmıştır.

Vatandaşları konut edindirme 1961 Anayasasında da belirtilen bir devlet görevi olmasına rağmen bu alanda pratikte kayda değer gelişmeler sağlanamamıştır. Bu yıllarda devletin sosyal amaçla konut üretimi çerçevesinde politika geliştirmemiş olması eleştiri konusu olmuştur. Gecekondu yerleşimlerinin göz ardı edilmesi ve çıkarılan imar afları dönemin politikası olarak değerlendirilmiştir (Sarica, 2012). Türkiye'de ne o zaman ve ne de şimdi net ve sistematik sosyal konut politikalarının hayata geçirildiğini söylemek güçtür. (Türk ve Korthals Altes, 2010).

1950-60'lı yıllarda, kooperatif veya devlet destekli sosyal

mesken üretimi ile düşük gelirli konut edindirmeyi öngören toplu konut projeleri gerçekleştirilmiştir. Örnek olarak 1960'lı yıllarda İstanbul'da nüfusun artması ile yeni yerleşim alanlarına duyulan ihtiyaç sonucunda devlet tarafından sosyal konut yaptırılan Tozkoparan Mahallesi verilebilir. Tozkoparan mahallesi, İstanbul'da gecekondulaşmayı önlemek için hayata geçirilen ilk sosyal konut yapılanması örneklerinden biridir. Mahalleye ilk kurulduğu yıllarda "Sosyal Meskenler" adı verilmiş, daha sonra Tozkoparan adı kullanılmaya başlanmıştır. Çoğunlukla düşük ve orta gelirli işçi ve memurların yaşadığı mahalle yeşil alanları ile dikkat çekmektedir. Konutların çevresinde yer alan geniş bahçeler mahalle sakinleri tarafından değerlendirilmektedir. Güngören, Zeytinburnu, Esenler ve Bayrampaşa gibi hafif sanayinin yoğun olduğu mahallelerle çevrili olan Tozkoparan'ın merkezinde yer alan dükkanlardan (bakkallar, kasaplar, eczaneler, cami, birkaç kahvehane ve küçük bir meydan) oluşan bir çarşı da yöre halkının ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Ancak 10 yıl önce Tozkoparan'ın kaderi, 6306 Sayılı "Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi" Kanunu kapsamında "riskli bölge" ilan edilmesiyle değişmiştir. Söz konusu yasayla mahallede kentsel dönüşümün önü açılmıştır. Buna karşılık mahalle sakinleri 2012 yılında söz konusu karara itiraz edip, sağlam raporu sunmak suretiyle riskli bölge ilanını iptal ettirmişlerdir. (Yeşil Gazete, 2021). Öte yandan kentsel dönüşüm baskısı sona ermemiş, Aralık 2020'de, COVID-19 salgınının ülkeyi etkisi altına aldığı bir ortamda, bölgede yaşayan 900 haneye tahliye bildirimi gönderilmiştir. Mahalle sakinleri "1 ay sonra nereye gidiyoruz?" diyerek seslerini duyurmaya çalışmıştır (Cumhuriyet, 2021). Mahalle sakinleriyle yapılan röportajlar çeşitli medya organlarında yayınlanmıştır. 30 gün içinde evlerin terkedilmesi talebi, salgın ortamı, kış mevsimi ve ekonomik kriz ortamı eleştiri gerekçeleri olarak öne çıkmıştır. Öte yandan binaların girişine Güngören Belediyesi İmar ve Şehircilik Müdürlüğü tarafından bildiriler asılıp, "İstanbul Üniversitesi tarafından hazırlanan Durum Tespit Raporu'nda yapıların yıkılacak durumda olduğu, deprem-yangın vb. sebeplerle ağır hasar görme ihtimalinin yüksek olduğu" vurgulanarak, 30 günlük tahliye süresi verilmiştir. Ayrıca bu süre içerisinde tahliye edilmeyen yapıların altyapı hizmetlerinin (elektrik, su, doğalgaz) durdurulacağı, tahliye ve yıkım işlemlerinin ivedilikle yapılacağı ve projenin 2022 yılında bitirilmesinin planlandığı ifade edilmiştir (Milliyet, 2020). Kentsel dönüşümle ilişkin projenin web sitesi de aynı dönemde yayınlanmış,

"Yerinde ve yeşil dönüşüm, yatay mimari, en küçük daireler 75m² ve yer altı garaj alanı" unsurları öne çıkarılmıştır (Yenitozkoparan.com web sitesi, 2021).

Evden Haberler. Güngören Tozkoparan'da kentsel dönüşüm süreci hangi aşamada? Yıkımlar ne zaman yapılacak? <https://evdenhaberler.com/gungoren-tozkoparanda-kentsel-donum-sureci-hangi-asamada-yikimlar-ne-zaman-yapilacak/>.

Berkent'in Dnyasi Blogspot. İstanbul'un Gobeginde Yesillikler İçerisinde Bir Mahalle; Tozkoparan. Mart 9, 2019. <http://berkentindnyasi.blogspot.com/2019/03/istanbulun-gobeginde-yesillikler.html>.

Yeni Tozkoparan. Tozkoparan Yerinde Dönüşüyor. 2021. Yenitozkoparan.com Web Sitesi.

1981'de yasalaşan 2487 sayılı Toplu Konut Kanunu ile devlete ait araziler, düşük gelirli kesimlerin de konut sahibi olabilmelerine destek amacıyla konut kooperatiflerinin gelişimi için tahsis edilmiştir. Yasa ile devlet bütçesinin bu amaçla tahsis edilen %5'lik payını yönetmek ve kooperatiflere konut kredisi

sağlamak için bir Toplu Konut Fonu oluşturulmuştur (Dülger, 1987). Toplu Konut Yasası bu dönemde Türkiye’de devletin konut stokunu artırmak için merkezi bütçeden pay ayırarak konut üretimini desteklediği önemli bir adım olmuştur. Bu yeni yasa ile hem konut kullanıcısına hem de konut üreticisine (konut kooperatifleri, kooperatif dernekleri, özel ortaklıklar ve müteahhitler) konut kredileri sağlanmıştır. Bu nedenle, konut arzında konut kooperatiflerinin rolü daha önemli hale gelmiştir (Türk ve Korthals Altes, 2010). Dönemin öne çıkan bir özelliği, 1984 yılında kamu arazileri üzerine inşa edilen yasadışı gecekondu yerleşimlerine verilen ulusal af olmuştur (Bölen, 2004).

1985-90 yılları arasında konut kooperatifleri toplam konut üretiminin %30’unu karşılamıştır. Kredi maliyetlerini karşılamadaki payları ise %77 olmuştur. 1988’den sonra Toplu Konut Fonu’ndaki kısıtlamalar nedeniyle bu pay %7’ye düşmüştür. Bu durum, konut kooperatiflerinin sayısının azalmasına ve inşaatın tamamlanma sürelerinin 7-8 yıla çıkmasına neden olmuştur (www.toki.gov.tr). Konut üretiminde konut kooperatiflerinin payı 2001 yılında %4,5’e gerilemiş, özel sektörün payı ise %76,5’e yükselmiştir. (Bayraktar, 2007). Sağlık, Çevre ve Konut hakkı başlığı altında, 1982 ve 2017 tarihli Anayasa’larda “Devlet, şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözetken bir planlama çerçevesinde, konut ihtiyacını karşılayacak tedbirleri alır, ayrıca toplu konut teşebbüslerini destekler” yazılıdır. Bununla birlikte, somut bir hedef kitlenin belirlenememiş olması bir sorun olarak öne çıkmaktadır. (Sarica, 2012).

Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ) kuruluş beyannamesinde belirtilen şekilde, “kendi imkanlarıyla bir eve sahip olamayacak veya modern okulları, işyerleri, hastaneleri, camileri ve kütüphaneleri olan bir mahallede yaşayamayacak milyonlarca vatandaşa konut sunmak üzere” 1984 yılında kurulmuştur. TOKİ’nin kuruluş amacı ağırlıklı olarak düşük gelir grubuna ekonomik ve sosyal konut sağlamaktır. 1990’ların sonunda İstanbul’da düzenlenen Habitat II’nin sosyal politikalar açısından 2000’li yıllara yön verdiğini söyleyebiliriz. Bu konferansın ana mesajı, özellikle ulusal ekonomiyi canlandırmak için düşük ve orta gelir gruplarına barınma sağlanmasının önemi olmuştur (BM Habitat II Raporu).

1993-2002 yılları arasında, devletin mali desteğini düşürmesi konut kooperatiflerinin yönetim açıklarıyla karşılaşmaları, arazi fiyatlarının artması ve arazi bulmakta sıkıntı çekilmesi, bireylerin konut satın alma imkânlarının azalması ile kooperatif projeleri giderek azalmıştır. 2001’de kapatılan Toplu Konut Fonu ile konut kooperatiflerinin devletten mali yardım almaları ve kamu arazilerinin tahsisi sonlandırılmıştır. Sonrasında düşük ve orta gelirli nüfusa yönelik konut yapımında söz sahibi tek kurum, Toplu Konut İdaresi olmuştur.

Türkiye’de Avrupa ülkelerine göre daha yüksek arazi geliştirme maliyetleri söz konusu olduğu için ‘mortgage’ sistemi, yüksek faiz oranları ve peşinat yüzdesi nedeniyle düşük ve orta gelirli aileler için uygun bir sistem değildir. Ayrıca, 2007 tarihli Konut Finansmanı kanunu, finansal krediye ihtiyaç duyan

kooperatiflerden, ziyade bireyler için cazip olmaktadır. Bu nedenle, kooperatifler yalnızca kendi kaynaklarına ve yüksek faizli banka kredilerine dayanmak zorunda kalmışlardır. Bu çerçevede 1990’ların başında kooperatifler inşaat izinlerinin %20 ini oluştururken, 2005’te %6 ile en düşük seviyeye gerilemişlerdir. (ICA Konut, 2011).

2008 yılında yetki alanı genişleyen Toplu Konut İdaresi, hemen hemen devlete ait tüm arazilerin imar ve satışını düzenleyen (halihazırda Cumhurbaşkanının onayı ile) ve aynı zamanda kentsel alanlarda yenileme, dönüşüm ve yeni üretimden sorumlu tek kurum olma özelliğini sürdürmüştür. TOKİ tarafından 2002-2010 yılları arasında 500.000 konut inşa etme hedefine ulaşılmış olsa da, bunların çoğunlukla orta-yüksek gelir gruplarına yönelik olduğu belirtilmektedir (TOKİ web sitesi, 2019). TOKİ 2023 yılı sonuna kadar 1.200.000 konutluk proje hedefini gerçekleştirmek ve her yıl 100.000 yeni sosyal konut oluşturmaya hedeflemektedir (TOKİ web sitesi, 2020). Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından da 2019 yılında büyük şehirler hariç olmak üzere konut edinme koşulları açıklamıştır. (T24, 2019).

OECD’ye göre 2019 yılında, Türkiye’de yaklaşık 14,2 milyon kişi yoksulluk içinde yaşamaktadır, Mevcut ekonomik krizden ve COVID-19’dan dolayı bugün bu rakamların daha da yükselmiş olduğunu söylemek yanlış olmaz. 2021’de asgari ücretin 2.825 TL olduğun düşünüldüğünde ailede iki kişinin çalıştığı varsayıldığında 5.650 TL civarındaki gelir ile aileler diğer tüm giderler ile beraber %10’luk peşinatı vermekte

oldukça zorlanabilecektir. Dolayısıyla, geliri medyan hane halkı gelirinden daha düşük olan nüfus açısından satın alınabilir sosyal konut kavramı bu durumda geçerli olmayacaktır.

Kuruluş amacı düşük gelir grubuna ekonomik ve sosyal konut sağlamak olan TOKİ'nin 2000'li yıllardan sonra amacından uzaklaştığını söylemek mümkündür. TOKİ 2000'li yıllardan sonra yasal düzenlemeler ve devlet ortaklıkları yoluyla düşük gelir grubuna arazi temin etme gücüne sahip tek kuruluş olmasına ve milli arazilere dayalı arazi arzına sahip olmasına rağmen uygulamalarının kâr odaklı olduğu gözlenmektedir.

ANAYASA SOSYAL KONUT UYGULAMASI

BURSA-HAMİTLER
TOPLU KONUT UYGULAMASI

TOKİ Web sitesi. Sosyal konutlar. <http://www.toki.gov.tr>. 2021.

Özetle, TOKİ uygulamalarının düşük gelirli veya ihtiyaç sahipleri için yeterli miktarda satın alınabilir konut sağlayamadığı söylenebilir. Halihazırda yapılmış sınırlı birkaç projenin dışında genellikle göreceli olarak orta yüksek veya yüksek gelir gruplarının satın alabileceği projeler üretilmektedir.

KAYNAKLAR

- Bayraktar, E. (2007). Bir İnsanlık Hakkı Konut. Boyut Yayın Grubu. Kasım, 11, 2007.
- Beaver, A. (2021) What is the Difference Between Affordable Housing and Public Housing? <https://olympiamanagement.net/2017/08/difference-affordable-housing-public-housing/>.
- Bölen, F. (2004). "Housing Policy and Housing Systems in Turkey". Istanbul: AZ ITU Journal of Faculty of Architecture. Vol: 1: 14-31.
- Cumhuriyet. Z. Özdiş. <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/tozkoparan-sakinleri-hukuki-sureci-baslatti-1808821>. 26.01.2021.
- Davis S. (1995). The Architecture of Affordable Housing. University of California Press. Haziran, 25, 1995.
- Dülger H. (Türkoğlu). (1987) Konut Kooperatiflerinde Konut Üretim Sürecinin Değerlendirilmesi. İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi. 1987 İstanbul.
- Hudson P. (1992). The Industrial Revolution. Bloomsbury Academic. Mart, 19, 1992.
- ICA Konut Sürdürülebilir Kereste Semineri Yapıldı (2011). Türkiye Kent Kooperatifleri Merkez Birliği. Kasım 16, 2011. Meksika.
- Keleş, R. (2008). Kentleşme Politikası, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara.
- Milliyet. C.Asan. <https://www.milliyet.com.tr/gundem/tozkoparanda-donusum-sikintisi-6389450>. Aralık 26, 2020.
- OHCHR Website. The Right to Adequate Housing.
- https://www.ohchr.org/Documents/Publications/FS21_rev_1_Housing_en.pdf. 11.2009. UN, Cenevre, 2009.
- OECD Website. Housing Amid Covid-19: Policy Responses and Challenges. https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=135_135322-lju8yjsib&title=Housing-Amid-Covid-19-Policy-Responses-and-Challenges. Temmuz, 22.2020.
- Öncü, A. (1988). The Politics of the Urban Land Market in Turkey: 1950-1980. International Journal of Urban and Regional Research. Mart 1988.
- Özdemir, D. (2010). Kentsel Dönüşümde Politika, Mevzuat, Uygulama: Avrupa Deneyimi, İstanbul Uygulamaları. Nobel Yayın Ankara. Ekim, 2010.
- Sarica, S. O. (2012). Turkish Housing Policies : A Case Study on Mass Housing Provision in the Last Decade. University of Louisville. Aralık, 2012.
- Şengül, T. (2009). Kentsel çelişki ve siyaset: Kapitalist kentleşme süreçlerinin eleştirisi. Ankara: İmge Kitabevi.
- Türk.S.S, Korthals Altes, W.K. (2010). The Planning System and Land Provision for Social Housing in Turkey. Housing Finance International. Fall 2010.
- TOKİ Web site. <https://www.toki.gov.tr/en/background.html>. 2019.
- T24. 50 Bin Konut için TOKİ'ye 621 Bin Başvurusu. <https://t24.com.tr/haber/50-bin-konut-icin-toki-ye-621-bin-basvurusu,816525>. Nisan 12, 2019.
- UN Habitat II (1996). Report of the United Nations Conference on Human Settlements. Haziran 1996.
- Yeni Tozkoparan (2021). Tozkoparan Yerinde Dönüşüyor. Yenitozkoparan.com Web Sitesi. 2021.
- Yeşil Gazete. Elif Ünal. <https://yesilgazete.org/tozkoparanda-tencere-tava-adil-kentsel-donusum-talebi-icin-caliniyor/>. Şubat, 5, 2021.

ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİ ŞEHİRCİLİĞİNDE BİR TASARIM DESENİ İNCELEMESİ: KARABÜK- YENİŞEHİR İŞÇİ YERLEŞMESİ

Kırdan kente göçün artması ile birlikte konut açığı ortaya çıkması ve kontrolsüz kentleşme gibi durumlar öngörülerek sadece fabrika kurmakla kalınmamış, beraberinde yeni yerleşimler de kurulmuştur. Bu yeni yerleşmelerde lojmanlar inşa edilerek konut açığı sorununa; okul, hastane, park, spor ve kültürel alanlar ile de oluşabilecek sosyal sorunlara çözüm aranmıştır.

Ş. DİĞDEM ARI

İTÜ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
DİSİPLİNLERARASI KENTSEL TASARIM
PROGRAMI

Endüstri Devrimi ile birlikte ekonomik kalkınmanın sanayi yatırımları ile sağlanabileceği düşüncesi tüm dünyaya yayılmaya başlamıştır. Türkiye’de de Cumhuriyetin ilanı ile birlikte toparlanmaya çalışan ülke ekonomisinin hedeflere ulaşması için devlet, sanayileşme politikalarını benimsemiştir. Bu doğrultuda, 1930’lu yılların başında devletçilik ilkesi benimsenerek hazırlanan Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı kapsamında pamuk, keten, kimya, demir gibi alanlarda birçok sanayi tesisi yapılması planlanmıştır. Sanayi yatırımları ilk başlarda ekonomik adımlar olarak görülse de, beraberinde sosyal ve mekansal sonuçlar ortaya çıkarmıştır. Kırdan kente göçün artması ile birlikte konut açığı ortaya çıkması ve kontrolsüz kentleşme gibi durumlar öngörülerek sadece fabrika kurmakla kalınmamış, beraberinde yeni yerleşimler de kurulmuştur. Bu yeni yerleşmelerde lojmanlar inşa edilerek konut açığı

sorununa; okul, hastane, park, spor ve kültürel alanlar ile de oluşabilecek sosyal sorunlara çözüm aranmıştır. Ülkemizde, Erken Cumhuriyet Dönemi sanayi yatırımları kapsamında yapılacak olan sanayi tesislerinin tek elden yönetilmesi için Sümerbank kurulmuştur. Bu kalkınma hamlesi ile Anadolu’daki birçok ilde çeşitli sektörlerde sanayi tesislerinin kurulması planlanmıştır. Bu sanayi tesislerinden biri de Karabük Demir-Çelik Fabrikaları’dır. Sümerbank önderliğinde fabrikada çalışacak olan işçiler için daha sonra adı Yenişehir olarak anılacak olan yeni bir yerleşme planlanmıştır.

Dünyada 19.yy sonlarında başlayan ve geçmişteki hayat dolu kentleri unutturduğu gibi gerekçelerle birçok kişi tarafından eleştirilen modern mimari anlayışı, Christopher Alexander’ın çalışmalarına da konu olmuştur. C. Alexander modernizmin getirdiği mimari

anlayış ve onun sebep oldukları hakkında yalnızca eleştirmekle kalmayıp 1977 yılında yayınladığı Bir Desen Dili (A Pattern Language) kitabında yepyeni, alternatif bir teori sunmuştur. Kent ölçeğinden bina süslemelerine kadar geniş bir yelpazede, insanların yaşadığı sorunlara karşılık yeni çözümler üreterek, 253 ayrı desenden oluşan yeni bir tasarım dili sunmaktadır. Bu çalışma kapsamında bir Erken Cumhuriyet Dönemi yerleşmesi olan Karabük-Yenişehir işçi yerleşmesi, yapıldığı dönemden yıllar sonra yazılan C.Alexander'in Bir Desen Dili kitabında belirtilen yerleşme ve bina ölçeğindeki desenlere göre incelenmiştir.

YENİŞEHİR- KARABÜK DEMİR-ÇELİK FABRİKALARI İŞÇİ YERLEŞMESİ

Yenişehir, Karabük ilinde yer alan eski bir mahalledir. 1930'lu yıllarda Öğlebeli Köyü'ne bağlı, 13 haneli bir köy olan Karabük'ün, Türkiye'nin ilk ağır sanayi hamlesi olan Demir-Çelik Fabrikaları'nın kuruluş yeri olarak seçilmesiyle birlikte kaderi değişmeye başlamıştır. Fabrikanın inşasıyla birlikte yaşanacak olan kentleşme öngörülerek, orada çalışacak işçiler için fabrika yakınında bir işçi yerleşmesi yapılması planlanmıştır. Sümerbank'ın önderliğinde yapılacak bu yerleşmenin planı, 1938 yılında dönemin önemli mimar-şehircilerinden olan Henri Prost'a hazırlanmıştır. Yerleşmede yer alacak konutların planları Sümerbank tarafından belirlenmiş, fabrikada istihdam edilen mimar ve mühendislerce hazırlanmış ve uygulanmıştır. Bu mimarlardan en öne çıkanı, Yenişehir Sineması, Kübana Evleri, Yenişehir Stadyumu, Havuzlu Bahçe gibi yerleşmenin önemli yapılarını tasarlayan Mimar Münci Tangör'dür (Özkan, 2010). Ayrıca Mimar Seyfi Arkan'ın Zonguldak-Kozlu için tasarladığı amele evlerinde benimsediği hiyerarşik tasarım yaklaşımı, Yenişehir'de de örnek teşkil etmiş ve kullanılmıştır.

Şekil 1: Yenişehir ve Karabük Demir-Çelik Fabrikaları'nın konumu

Bu yeni şehrin inşasına fabrikayla eşzamanlı olarak başlanmıştır. Bina yapım yıllarına bakıldığında konutların inşaatı 1980'li yıllara kadar sürmüştür, ihtiyaç oldukça plana uygun olarak yeni binalar yapılmıştır. Karabük Demir-Çelik Fabrikaları için, Filyos Çayı'nın kolları olan Soğanlı Çayı ve Araç Çayı'nın birleştiği noktadaki vadide yer seçilmiştir. İşçiler için planlanan yerleşme için ise fabrikaya doğru bakan güney yönelişli yamaçta yer seçilmiştir. Yerleşim planı, Yenişehir ve Ergenekon olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Ergenekon bölümü Araç vadisinde daha alt kotlarda, alt kademe işçiler için planlanmış olan kısımdır. Bitişik nizam, basit sıra evler şeklinde tasarlanmış, 2000'li yıllarda Karabük Belediyesi tarafından kent meydanı yapmak için yıkılana kadar işçiler ve aileleri tarafından kullanılan bir konut bölgesidir. Yenişehir bölümü ise manzaraya sahip olan daha üst kotlardaki güneye bakan yamaçta, üst düzey işçi, memur, mühendis ve müdürler için planlanmış olan kısımdır. Çalışanlar için planlanan konutlar Yenişehir içerisinde kıdem farkına göre konumlandırılmıştır. Fabrika genel müdürleri için, yerleşmenin en iyi manzaraya sahip olan, yamacın başlangıç kısmındaki terasta yer seçilirken, alt kademe memur ve mühendisler için daha arka kısımlarında yer seçilmiş, üst düzey memur ve mühendisler için yapılan konutlar ise ikisinin arasında yer almaktadır. Yenişehir, 1996 yılında Kentsel Sit ve 3. Derece Doğal Sit Alanı olarak ilan edilmiş ve günümüze kadar çok az değişiklikle ulaşabilmiştir.

YERLEŞME ÖLÇEĞİNDE DESEN ANALİZİ

Yenişehir, yalnızca konut ihtiyacını karşılamak için değil, yeni kurulan bu şehir içinde işçiler ve ailelerinin her türlü ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri modern bir Cumhuriyet kenti kurmak için tasarlanmıştır. Yerleşme içerisinde insanların sosyalleşebilecekleri, eğitim, sağlık, alışveriş gibi birçok ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri alanlar yer almaktadır. Hastane, okullar, sosyal tesisler; yazlık-kışık sinema, kulüpler, havuz, spor alanları, parklar, çocuk oyun alanları, kreş, halkevi, misafirhane gibi donanımlar yerleşmenin iyi planlanmış bir sosyal konut alanı olduğunu göstermektedir. Bunların yanı sıra ağaçlarla donatılmış geniş kaldırımlı yolları, otoparkları, bahçeli müstakil evleri ile Yenişehir, Avrupa şehirlerindeki bahçe şehirleri andırmaktadır (Kessler, 1949). Sosyal yaşama gerçekten önem verildiğine işaret eden kulüpler, lokaller, yazlık-kışık sinema, havuz gibi kullanımları ile Yenişehir, Karabük'te bambaşka bir Anadolu şehri imajı çizmektedir. Yerleşmede yaşam başladıktan sonra yazılan makaleler ve gazete yazılarında Yenişehir için "sosyetik" bir yaşam, "Prestij mahallesi" gibi söylemlere sıkça rastlanmakta ve

Türkiye için parlak bir örnek teşkil ettiği söylenmektedir (Kessler, 1949). Sosyal olanakların yanı sıra planlama ve tasarım açısından bakıldığında, yerleşmenin peyzaj değerleri, nüfus ve yapı yoğunluğu, görsel bütünlüğü gibi konular yerleşmenin korunması gereken doğal ve kültürel değerleri olarak görülmektedir. Ayrıca Yenişehir'in, H. Jansen'in Ankara İmar Planı'nda açıkladığı oturma mahallerinin nasıl olması gerektiği üzerine belirlediği ilkelere göre tasarlandığı söylenmektedir (Öktem, 2004).

Şekil 2: Yenişehir Vaziyet Planı

Alexander (1977) iş alanları ile konut alanlarını birbirinden ayrı ve uzak şekilde planlamak insanların hayatlarında duygusal zorluklar yarattığını söylemektedir. Çocuklar, erkekler çalıştıkları için genellikle onların olmadığı yerlerde büyümekte, erkekler ise günlerinin büyük bir kısmını iş yerinde geçirdikleri için ailelerinden ayrı düşmektedirler. Bu nedenle konut alanları ile çalışma alanları arasındaki mesafe 20-30 dakika yürüme mesafesinde olmalı ki çalışan insanlar öğle yemeği gibi molalarda evlerine kolaylıkla gidebilsinler demektir. Bu bağlamda, Yenişehir'in inşa edilme amacını düşündüğümüzde, çalışma alanı ile konut alanlarının bir arada planlanması sebebiyle Şekil 1'de görüldüğü üzere fabrika ile Yenişehir arasında yalnızca 500 metrelik bir mesafe olması olumludur.

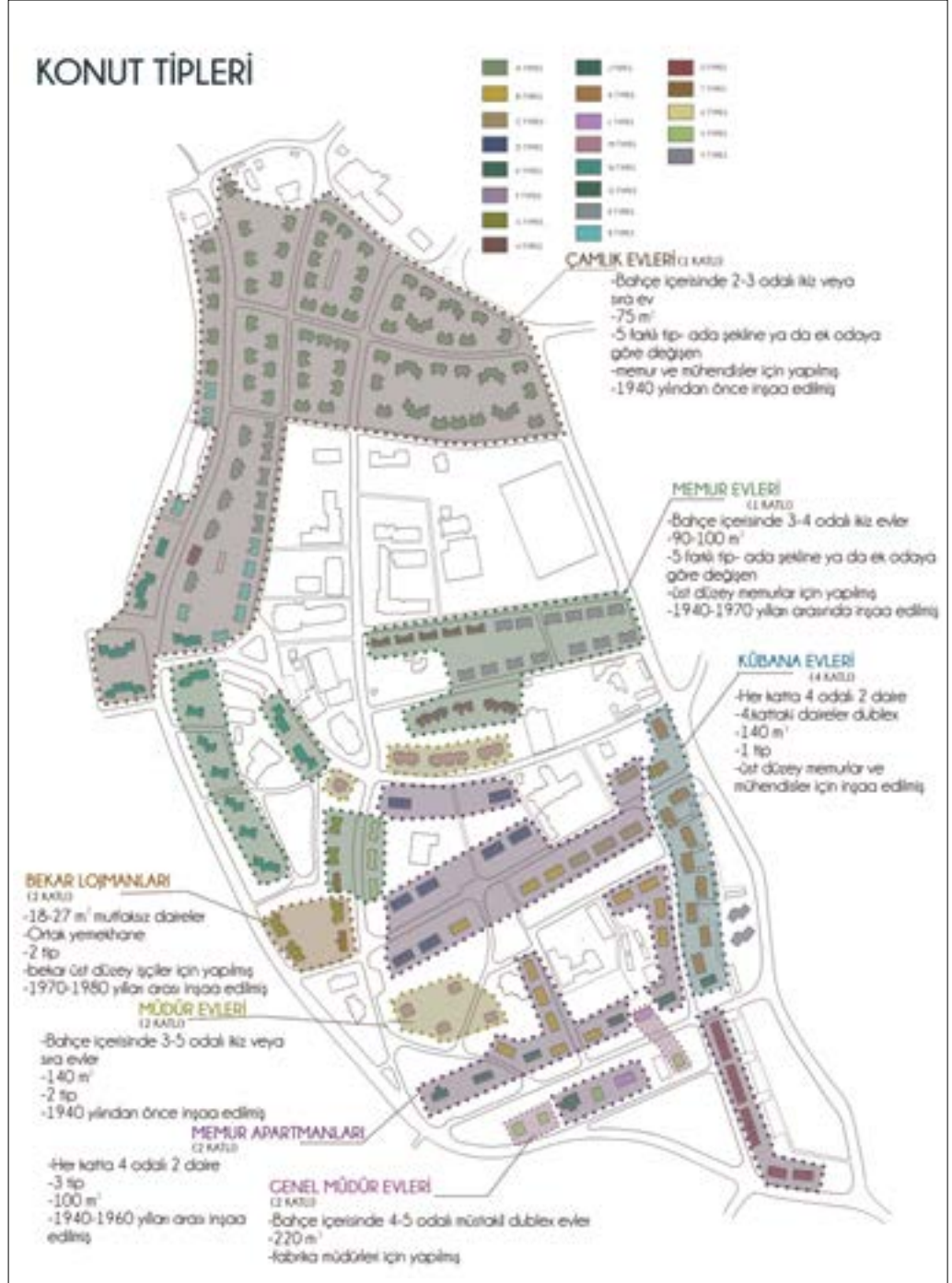
Yenişehir'in planlı bir yerleşme olması ve yamaç üzerinde bir teras inşa edilmiş olması onu, çevresinde zamanla artan nüfusla birlikte gelişen konut alanlarından öncelikle fiziksel olarak ayırmaktadır. Aynı zamanda burada yaşayan insanların fabrikanın üst düzey çalışanları ve ailelerinin olması onları sosyal, kültürel ve ekonomik olarak da diğer konut alanlarından ayırmaktadır. Alexander, insanların kendilerini ait hissedebildikleri tanımlı bir bölgede yaşamak istediklerini söylemektedir. Alexander (1977)'a göre kentlerde yeşil alan, tarım alanı, su ögesi, kamusal alan, demir yolu ve araç yolu gibi öğelerin alt bölgeleri birbirinden ayırması gerekmektedir. Yenişehir, yerleşmenin güney ve batısında yer alan şevler, kuzeyindeki orman alanı, doğusundaki yeşil alanlar ve kuzey doğusundaki kamusal alanlarla kentin geri kalanından ayrılan tam bir alt bölge oluşturmaktadır.

Alexander (1977) yerleşmelerdeki aktivite alanlarının dağınık olmaması, bir arada bulunması gerektiğini söylemektedir. Bu kamusal alanların bir meydan çevresinde yoğunlaşması, bir çekirdek oluşturmaları ve ana yaya aksının bu çekirdekle birlikte planlanması, bu aksın konut alanlarına maksimum 10 dakika yürüme mesafesinde olması gerektiğini belirtmektedir. Yenişehir'de aktivite alanları; okullar, sinemalar, sosyal tesisler, spor alanları ve alışveriş alanları yerleşmenin merkezinde toplanmış bir aktivite çekirdeği oluşturmaktadır. Ana yaya aksı ise Şekil 3'te görüldüğü gibi bu çekirdek içerisinde geçerek konut alanlarına doğru dağılmaktadır ve sirkülasyon günümüzde diğer yaya dolaşımının sağlandığı sokaklar gibi geniş kaldırımlarla sağlanmaktadır. Tamamen yayaya ayrılmış şekilde değildir. 10 dakika yürüme mesafesi kriterine uymaktadır. Alexander (1977)'a göre kentlerdeki yeşil alanlar üç dakika yürüme mesafesinden fazla olmamalıdır. İnsanlar kısa sürede ulaşabildikleri yerlere gitmek, yürümek, koşmak, yeşil alanda vakit geçirmek isterler. Yeşil alanlar uzak olduğu zaman insanların bu konudaki istekleri körelmektedir. Yenişehir genel olarak parkları, çocuk oyun alanları ve spor tesisleriyle birlikte düşünülmüş bir yerleşmedir (Şekil 2). Ancak, Çamlık evlerinin olduğu üst kısımlarda tanımlı, aktif yeşil alanlar bulunmamaktadır. Çamlık evlerinin geniş bir bahçe içerisinde planlanmış konutlar olması sebebiyle bunun büyük bir eksiklik olmadığını söyleyebiliriz (Şekil 6).

YAPI ÖLÇEĞİNDE DESEN ANALİZİ

Yenişehir’de, 56 hektarlık bir alanda 192 adet konut bulunmaktadır. Çamlık evleri, memur evleri, memur apartmanları, müdür evleri, genel müdür evleri, bekar lojmanları ve kübana evleri olmak üzere yedi farklı isimle anılan konut grupları içerisinde 21 farklı plan tipinde konut yer almaktadır. Bu tiplere yapılan eklenti modüllerle birlikte daha fazla çeşitten söz edilebilmektedir.

Şekil 5: Yenişehir Konut Tipleri Analizi

Çamlık evleri geniş bir bahçe içerisinde yer alan 2-3 odalı ikiz veya sıra ev şeklindeki, temel olarak 75 m²'lik tek katlı konutlardır. 1940 yılından önce memur ve mühendisler için inşa edilmiştir. Bu evler yerleşmenin en üst kısımlarında yer almaktadır. Memur evleri, bahçe içerisinde 3-4 odalı ikiz ev şeklindeki, 90-100 m²'lik tek katlı konutlardır. 1940-1970 yılları arasında üst düzey memurlar

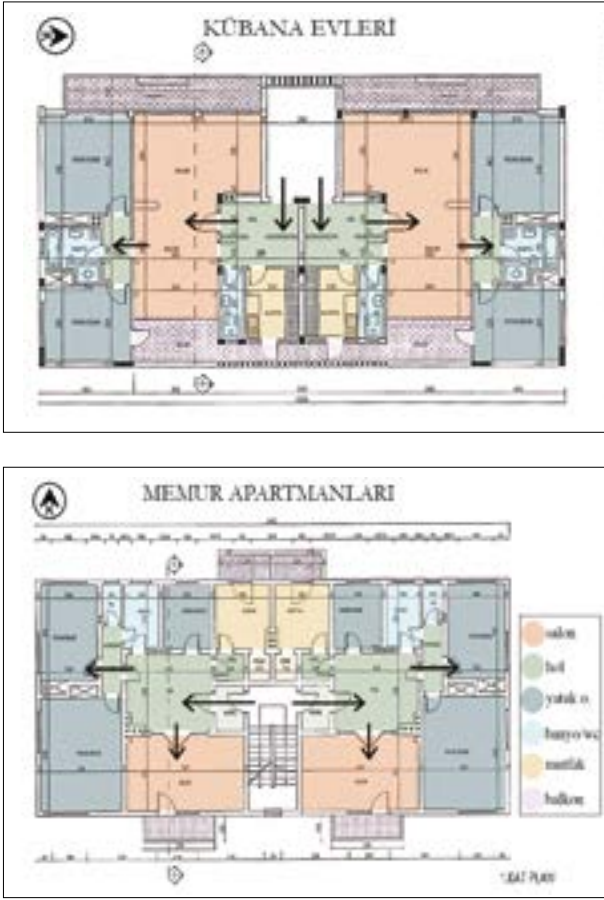
için inşa edilmiştir. Memur apartmanları, bahçe içerisinde, her katta 4 odalı 2 dairenin olduğu 2 katlı binalardır. 1940-1960 yılları arasında üst düzey memurlar için inşa edilmiştir. Bekar lojmanları, bahçe içerisinde 18-27 m²'lik dairelerin olduğu 2 katlı binalardır. Ortak bir yemekhaneleri olduğu için bu evlerde mutfak bulunmamaktadır. 1970-1980 yılları arasında, bekar üst düzey işçiler için inşa edilmiştir. Müdür evleri, bahçe içerisinde yer alan, 3-5 odalı ikiz veya sıra ev şeklinde, ortalama 140 m²'lik, 2 katlı konutlardır. 1940 yılından önce inşa edilmiştir. Genel müdür evleri, bahçe içerisinde 4-5 odalı müstakil, dubleks şeklindeki, 220 m²'lik konutlardır. 1940 yılından önce fabrika müdürleri için inşa edilmiştir. Kübana evleri, her katta 4 odalı 2 dairenin bulunduğu 4 katlı binalardır. 4.kattaki daireler dublektir. 1960-1970 yılları arasında, üst düzey memur ve mühendisler için inşa edilmiştir (Şekil 5).

Alexander (1977) yerleşme içerisinde bulunan konutların 4 katı aşmayacak şekilde planlanması gerektiğini, yüksek katların özellikle çocuklar olmak üzere insanlar için iyi olmadığını, şehir manzarasını bozduğunu ve sosyal hayatı olumsuz etkilediğini söylemektedir. Şekil 6'da görüldüğü üzere Yenişehir'de okul, huzurevi gibi sonradan inşa edilen yapılar dışında 4 katın üzerinde yapı bulunmamaktadır.

Şekil 6: Yenişehir konut fotoğrafları

Alexander (1977) binaların doğu-batı doğrultusunda yerleştirilmesi gerektiğini, salon gibi önemli odaların, balkon gibi açık alanların güneş almasının evi neşeli bir hale getirdiğini söylemektedir. Yenişehir, kentin güneye bakan yamacında planlanmış bir yerleşmedir. Yapılar genellikle doğu-batı doğrultusunda yerleştirilmiştir. Bu sayede konutlar gün boyu güneş alabilecektir. Yine Alexander'a (1977) göre kapıdan girildiği andan itibaren belirli bir düzenin olması gerekmektedir. Girişte geçiş için ayrı bir odanın yer alması gerektiğini, sonrasında evin salon gibi ortak alanlarına geçilmesi ve oradan daha özel odalara erişim sağlanmasının mahremiyet açısından daha doğru olacağını söylemektedir. Yenişehir'de planlanan konutlarda kapıdan girildiğinde bir hol alanı ile karşılaşılmakta, sonrasında daha büyük bir hol ya da salon alanına geçilmektedir. Yatak odası gibi daha özel odalara ise salondan ya da holden geçilen küçük bir hole geçerek erişim sağlanabilmektedir (Şekil 7). Böylece mahremiyet dereceleri arasında ortak kullanımdan özel kullanıma doğru bir geçiş sağlanmaktadır.

Şekil 7: Kübana Evleri ve Memur Apartmanları Kat Planı

SONUÇ

Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte Türkiye'de ekonomik gelişmeyi sağlamak amacıyla sanayi yatırımlarına ağırlık verilmiştir. Bu sanayi yatırımları kapsamında Türkiye'nin ilk ağır sanayi hamlesi olarak Karabük Demir-Çelik Fabrikaları inşa edilmiştir. Fabrikayla eş zamanlı olarak, fabrikada çalışacak olan işçiler için planlanan, Yenişehir adı verilen işçi yerleşmesi, Türkiye'de modern Cumhuriyet kentleri inşa etmenin ilk adımlarından biri olarak görülmektedir. İşçilerin ve ailelerinin her türlü ihtiyacı düşünülerek tasarlanan konutları ve sosyal imkanları ile hedeflenen modern Cumhuriyet kentinin, yapıldığı dönemde başarıya ulaştığı yapılan röportajlar, hakkında yazılan makale ve gazete yazılarından anlaşılabilmektedir.

Eskinin gözden çıkarıldığı, geçmişin hayat dolu kentlerini unutturduğu ve benimsenen sadelik anlayışının kentleri tekdüze; cetvelle çizilmiş bir hale getirdiği gerekçesiyle eleştirilen modern mimari anlayışına karşılık olarak Christopher Alexander, yeni bir tasarım yaklaşımı önermiştir. Bir modernleşme projesi olarak görülen Yenişehir yerleşmesi, Alexander'ın moderleşmeye karşı eleştirileri sonucunda yeni bir

yaklaşım önerisi olarak sunduğu "A Pattern Language" (1977) kitabında belirttiği desenlere göre incelenmiştir. Yapılan incelemeler doğrultusunda Yenişehir, çoğunlukla olumlu olarak değerlendirilmiştir. Özellikle modern mimarlığa yapılan eleştirilerin temelini oluşturan tekdüzelik, Yenişehir yerleşmesinde görülmemektedir. Yalnızca konut alanlarından oluşmayan, sosyal yaşantının önemsendiği, yaşayan bir yerleşme olduğu görülen Yenişehir'in, Alexander'ın özellikle yerleşme ölçeğinde sunduğu desenlere göre olumlu olarak değerlendirilebilir. Yerleşmenin yapılış amacına baktığımızda tasarım kaygısı güdülmeden, ihtiyaca yönelik planlanması ve yerleşmenin günümüzden ve kitabın yazılmasından çok önce planlanması, dolayısıyla da planlama pratiklerinin bu dönem içerisinde elde edilen tecrübelerle gelişim gösterdiği düşünüldüğünde, bir sosyal konut ve modernleşme projesi olarak inşa edilen Yenişehir yerleşmesinin günümüzde de örnek teşkil edebilecek modern bir sosyal konut projesi olduğu söylenebilir.

KAYNAKÇA

- Alexander, C., Ishikawa, S., Silverstein, M., Jacobson, M., Fiksdahl-King, I. ve Angel, S., 1977. A Pattern Language- Towns, Buildings, Construction, Oxford University Press, New York.
- Ayten, M., Çabuk, S., Özkan, M., Turcan, Y. (2010). Cumhuriyet Kenti Karabük'ün Planlama Tarihi Üzerine (1937 - 1967) Bir Değerlendirme. Kuruluşundan Bugüne Karabük ve Demir Çelik Sempozyumu, 2-3 Nisan 2010. Ankara: TBMM Basım Evi.
- Çabuk, S., Demir, K., Gökyer, E. (2016). Cumhuriyet'in Yeni Kenti Karabük'ün 1937 – 1988 Dönemi Mekânsal Gelişimi ve Şehir Planları. Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Özel Sayı:2. 20-39.
- Fındıklı, E.B. (2017). Karabük'te Ağır Sanayi ve Barınma: Mekânsal Ayrışma ve Disipliner Pratikler Bağlamında Bekar İşçi Yurtları (1937-1951). Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi. 10;(52): 660-675
- Kalyoncu, H. (2007). Cumhuriyet Kenti Karabük. Karabük: Karabük Belediyesi Yayınları.
- Karabük Belediyesi. (1996). "Karabük ili, Merkez İlçesi, Yenişehir Mahallesi; Kentsel Sit ve Üçüncü Derece Doğal Sit Alanı Koruma İmar Planı İçin Analitik Araştırma Tespitleri ve Raporu". Karabük.
- Kessler, G. (1949). "Zonguldak ve Karabük'teki Çalışma Şartları", İltimaî Siyaset Konferansları, İkinci Kitap. çev. Ekmel Zadin, İstanbul: İstanbul Üniversitesi İktisat ve İktisaiyat Enstitüsü, s. 7-33.
- Köseoğlu, E. (2011) Kent Mekânına İlişkin Kuramsal Bakışlar: Rob Krier, Christopher Alexander ve Bill Hillier. İdeal Kent. Sayı 5: 96-111
- Kütükçüoğlu, M. (2012). Türkiye'nin İlk Ağır Sanayi Kenti Karabük (Milli Şef Döneminde). Karabük Valiliği Yayınları. Ankara.
- Mollayakupoglu, S. (2019). Kentsel Mekan Oluşum Sürecine Kuramsal Bir Bakış: C.Alexander'in Örüntü Dilleri. Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Trabzon.
- Öktem, S. (2004). Türkiye Cumhuriyeti'nde Modernleşme Hareketi; Karabük Demir Çelik Fabrikaları Yerleşim Örneği. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Özkan, Altınöz, M. (2015). Endüstri Kenti Karabük'ün Sosyal Yaşantısının Şekillenişinde Yenişehir Sineması'nın Rolü. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 4/1: 83-99.
- Park, Y., Newman, G.D. (2017). A framework for place-making using Alexander's patterns. Urban Design International. 22(4): 349-362

MODERN TÜRK MİMARLIĞINDA DÖNEMSEL BİR TASARIM DESENİ İNCELEMESİ: ANKARA İSRAİL EVLERİ (1955-1960)

Bu çalışma kapsamında Ankara İsrail Evleri (Ankara Dikmen Konut Yapı Kooperatifi) C. Alexander'ın kentsel ve kütleli tasarım deseni olarak belirlediği ve önerdiği çözümler üzerinden analiz edilmiştir.

ARŞ. GÖR. SEVİM GÜLEN TÜRKER

NEÜ GÜZEL SANATLAR VE MİMARLIK
FAKÜLTESİ MİMARLIK BÖLÜMÜ
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARİ
TASARIM DOKTORA PROGRAMI

Endüstri Devrimi ile birlikte meydana gelen sosyo-kültürel, ekonomik ve teknik gelişimler ve değişimler ortaya çıkan yeni tasarım yaklaşımlarını da etkilemiştir. Modern yaklaşımlar bu noktada kaliteli ve zamansız bir yapıyı çevre için çeşitli inşa yolları aramışlardır. Alexander (1979); bu zamansız inşa yöntemlerini kullanıcı etkin bir şekillendirme içerisinde ortak geleneklere, tasarım diline ve toplumsal diyaloga dayandırmaktadır. Ancak bu inşa sürecinin en önemli rehberi olan geleneksel diller ve değerler, modern yaşam içerisinde kaybolmuş ya da işlevsiz hale gelmiştir (Salinger 2000; Dawes ve Oswald, 2017). Bu eleştiri ile birlikte Alexander (1977); Bir Desen Dili (A Pattern Language)'nde bu zamansız inşa teorisi üzerinden yola

çıkarak yeni bir tasarım dili oluşturmayı amaçlamıştır (Dawes ve Oswald, 2017).

Kent ve mimarlık araştırmalarında önemli bir referans kaynağı olarak kabul edilen Bir Desen Dili (A Pattern Language, 1977); kent ve kütle ölçeğinde tanımlanmış tasarım desenleri içeren bir tasarım dili ortaya koymaktadır. Bu tasarım desenleri, kent ve kütle ölçeğinde farklılaşmış, birçok defa kullanılabilen ve tasarımlarda sonsuz ve zengin çeşitlilikler yaratan tasarım ilkeleridir. Her bir tasarım deseni, yapıyı çevre için sürekli olarak meydana gelen bir problem tanımlar ve o probleme özgü bir çözüm önerir. Bu çalışma kapsamında Ankara İsrail Evleri (Ankara Dikmen Konut Yapı Kooperatifi) C. Alexander'ın kentsel ve kütleli tasarım deseni olarak belirlediği ve önerdiği çözümler üzerinden analiz edilmiştir.

İSRAİL EVLERİ- ANKARA DİKMEN KONUT YAPI KOOPERATİFİ

İsrail Evleri, Ankara İli Çankaya İlçesi Emek mahallesinde bulunmaktadır. Döneminin en büyük konut sitesi olarak; tasarımı mimar Demirtaş Kamçıl ve mimar Rahmi Bediz tarafından yapılan yapının projesi 1955 yılında onaylanmış olup (VEKAM, 2014), 1955-1960 yılları arasında inşa edilmiştir. 1955 yılında basılan kooperatif broşürüne göre; Ankara Dikmen Konut Yapı Kooperatifi adıyla dönemin milletvekilleri tarafından kurulan kooperatif, şehrin merkezinde birçok kamu kurum ve kuruluşu yakın bir noktada konumlanmıştır. Finansmanı Türkiye Emlak Kredi Bankası tarafından sağlanan kooperatif, İsrail Evleri adını ise inşaatı yapan firmanın (İ. Frishman et. Co. Ltd Türkiye) İsrail kökenli olması sebebiyle (VEKAM, 2014) almıştır. Bodrum, zemin ve 3 kattan oluşan, toplam 53 bloklu konut sitesinde 420 daire bulunmakta olup, bunların 318 tanesi 5+1, 102 tanesi ise 2+1 olarak tasarlanmıştır. Ayrıca site içerisinde bir de okul alanı ayrılmış ancak daha sonra yerine bir konut bloğu inşa edilmiştir.

Şekil 1. İsrail Evlerinin Konumu (earth.google.com)

Şekil 2. İsrail Evleri, 2016 (Url 1)

Şekil 3. İsrail Evleri Vaziyet Planı (Kooperatif Broşürü, 1955)

Ankara'nın modern bir şehir olarak inşa edilme ve değişim süreci aynı zamanda hem Modern Türkiye'nin hem de Modern Türk toplumunun bir inşa süreci olarak ele alınabilir. Bu anlamda sosyo-ekonomik ve kültürel anlamda yüksek bir gruba hitap eden sitenin 1955 yılında basılmış tanıtım broşürlerinde yer alan perspektif çizimlerde modern yaşama yönelik yapılan vurgular oldukça dikkat çekicidir.

Şekil 4. İsrail Evleri Perspektif Çizimi (Kooperatif Broşürü, 1955)

KENTSEL ÖLÇEKTE TASARIM DESENİ ANALİZLERİ

İsrail Evleri'nde site alanı 200-300 kişinin yaşadığı iki alt bölüm olarak ele alınabilir. Sitenin etrafında çok sayıda toplu taşıma (metro ve otobüs) için durak bulunuyor olsa da siteye olan uzaklıkları yürüme mesafesi açısından değerlendirildiğinde uzak bir mesafe sayılabilir. Site içinde birbirine bağlı, tek yönlü ve ana trafik yoğunluğundan izole edilmiş yollar mevcuttur. Alan içerisinde site sakinleri için tanımlı toplam alanın %9 unu aşmayan iki adet otopark alanı bulunmaktadır. Otopark olarak tanımlanmış iki alanın yetersiz kalması sebebiyle site içindeki yollar aynı zamanda park amaçlı olarak da kullanılmaktadır.

Bloklar 4 katlı olarak inşa edilmiştir (bodrum, zemin ve üç normal kat). Blokların dört katlı olması ve çevresindeki yapıların kat sayılarının da buna uygun olarak çok yüksek katlı olmaması olumludur. Site içerisinde birçok dükkânla çevrili, küçük bir meydan tanımlanmış bir aktivite çekirdeği yer almaktadır. Bloklardan bu çekirdeğe olan ortalama yürüme mesafesi 246 m. olup maksimum mesafe 274 m. dir. Binaların arka bahçeleri yeşil etkinlik alanları olarak düşünülmüşse de rekreasyon açısından yetersiz olduğu söylenebilir.

Site içerisinde sadece küçük aileler ve/veya çocuklu aileler ve geniş aileler için tasarlanmış iki çeşit konut tipi bulunmaktadır. Aktivite çekirdeğinde bulunan eczane ve hazır yemek seçenekleri, az katlı blok tasarımları, büyük dairelerde tanımlanmış hizmetçi (bakıcı) odası yaşlı insanlara yönelik uygun yaşam alanları sunmaktadır. Yapının kira evi ya da lojman olarak değil kooperatif kurularak mülkiyet sahipliği üzerinden inşa edilmesi de site sakinlerinin konutlarına yönelik aidiyet hissi geliştirmesini desteklemektedir.

Site blokları uzun ince ve birbirine bakacak şekilde konumlanmıştır. Bu yaklaşımla arka bahçeler için özel bir aktivite ve yürüyüş alanı oluşturulmuştur. Bu durum her eve uzun bir cephe ve gölge oluşturan bir derinlik de vermektedir. Site içerisindeki yaya yolları araç trafiği ile kesişse de arka bahçe düzenlemeleri sadece yayalara yönelik yürüyüş imkânı vermesi açısından olumlu olarak değerlendirilebilir.

İki ana giriş ve alan içinde tanımlı çok sayıda T kavşak olmasına rağmen çok tercih edilmeyen dört yönlü geçiş düzenlemeleri de mevcuttur. Sitenin kendisine ait yolları trafiğe açık ve asfalt kaplanarak düzenlenmiştir. Site alanının büyüklüğü ve kullanıcı sayısının çokluğuna rağmen çocuklar için tanımlı tek bir oyun alanı vardır. Ayrıca bu alana yaya olarak ulaşım trafik hattı ile kesişmektedir. Yine de arka bahçelerin yeşil alanlar olarak tasarlanması ve yakınında bulunan park ile ulaşılabilir bir yeşil alan imkânı sunması açısından olumludur.

Şekil 5. İsrail Evleri
Kentsel Ölçek Desen
Analizleri*

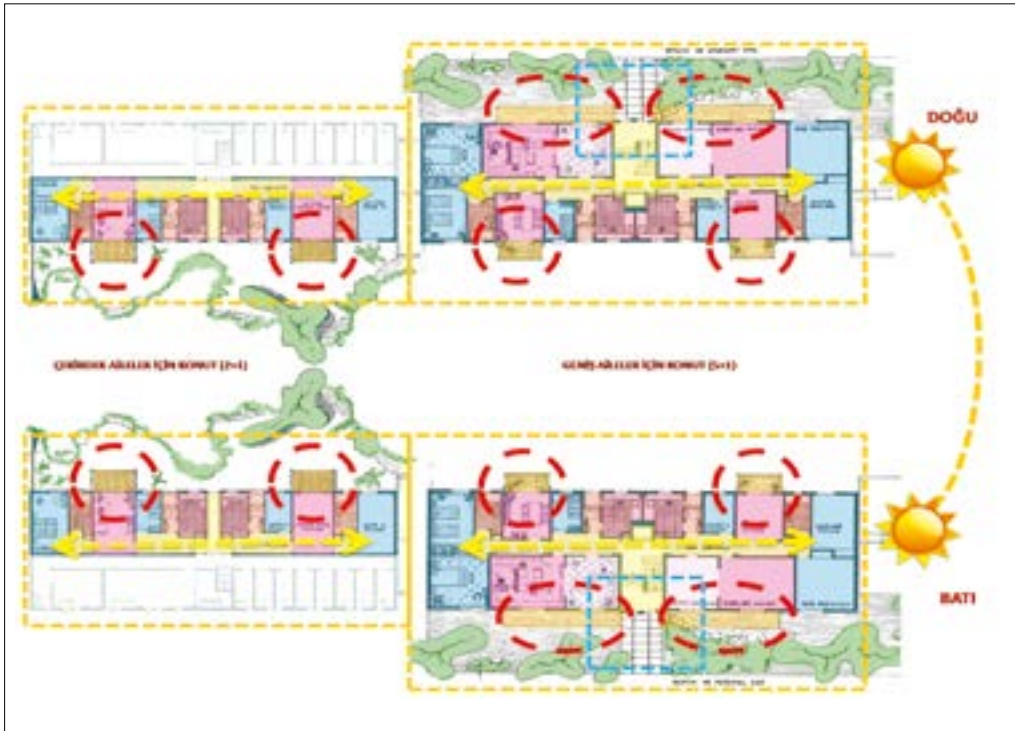

KÜTLE ÖLÇEĞİNDE TASARIM DESENİ ANALİZLERİ

Site içindeki bloklar uzun ve ince bir aks üzerinde yan yana üçlü, dörtlü ve beşli olarak gruplanmıştır. Arka bahçeler araç trafiğine uzak olmamasına rağmen blokların yerleşimi, bahçe duvarları ve yeşil düzenlemeler ile gürültü ve kalabalıktan izole edilmiştir. Bloklar ile sokak arasında yapıya ait bir ön bahçe bulunmakta ve giriş buradan verilmektedir. Otopark iki alana bölündüğü için uygun bağlantıları kurabilecek çok az yapı bulunmaktadır. Aktivite çekirdeği daha geniş katılımlı bir etkinlik alanı ortaya koymak, buna karşılık arka bahçeler insanların daha sınırlı ve izole bir şekilde zaman geçirmeleri için tasarlanmıştır.

Binalar kuzey-güney ekseninde ince bir şekilde konumlandırıldığından odalar yalnızca doğu ve batı güneşini alacak şekilde tasarlanmıştır. Binaların karşılıklı konumlandırılması nedeniyle, yatak odalarının doğu güneşini alma durumu blokların bir kısmı için mevcuttur. Evde yaşayan her kişi için özel odalar tasarlanmıştır. Binanın uzun ve ince tasarımı nedeniyle odalar sadece tek taraftan ışık almaktadır. Hem sokağa hem de arka bahçeye yeterli görüş sağlayan pencereler vardır.

İlk tasarım sürecinde betonarme karkas olarak düşünülse bile saha sonra bloklar, inşaat maliyeti ve uygun malzeme kullanımı göz önünde bulundurularak yığma yapılar olarak inşa edilmiştir. Bu nedenle mekân ölçüleri ve duvar açıklıkları buna göre düzenlenmiştir. Binalarda kullanılan renkler ve malzemeler, sıcak ve konforlu bir ortam yaratılmasına yardımcı olur.

Şekil 6. İsrail Evleri Kütle Ölçek Desen Analizleri (Plan Çizimleri, Kooperatif Broşürü, 1955)

Şekil 7. İsrail Evleri Görünüş Çizimi (Kooperatif Broşürü, 1955)

Site blokları uzun ince ve birbirine bakacak şekilde konumlanmıştır. Bu yaklaşımla arka bahçeler için özel bir aktivite ve yürüyüş alanı oluşturulmuştur. Bu durum her eve uzun bir cephe ve gölge oluşturan bir derinlik de vermektedir. Site içerisindeki yaya yolları araç trafiği ile kesişse de arka bahçe düzenlemeleri sadece yayalara yönelik yürüyüş imkânı vermesi açısından olumlu olarak değerlendirilebilir.

GENEL DEĞERLENDİRME

Bu çalışma kapsamında 1955-1960 yılları arasında inşa edilen ve 1950-1960 dönemine ait yapı örneklerinden biri olan İsrail Evleri'nin C. Alexander'ın belirlediği kentsel ve kütleli desenler üzerinden analizleri yapılmış, sonrasında ise seçilen her bir tasarım deseni yorumlanarak değerlendirilmiştir.

Yerleşmenin kent içindeki konumu ve yerleşme deseni açısından olumlu yönleri şu şekildedir;

- Şehir merkezindeki konumu, toplu taşımaya yakın oluşu ve alana ulaşım kolaylığı,

- Site alanında mahalle yaklaşımı içerisinde etraftan kopmayan ancak sınırlanmış komşuluk ilişkileri tanımlayarak izole alanlar ortaya koyan tasarım yaklaşımı,
- Yapının çevresi ile uyumlu halde inşa edildiği, az katlı oluşunun ve yapı ölçeğinin boyutu,
- Kullanıcılara yönelik etkinlik alanları tanımlanmış olması ve iç ve dış mekân ilişkilerinin bu etkinlik alanlarının konumları üzerinden kurgulanmış olması,
- Kullanıcı grubuna yönelik istek ve ihtiyaçlar iyi tanımlanmış olması, küçük aileler için küçük daireler, geniş dairelerde kullanıcıların aile ve çalışma düzenleri ele alınarak her bir kullanıcı için özel oda, çalışma odası ve ayrıca hizmetli odası tanımlanmış olması.

Kent içindeki konumu ve yerleşme deseni açısından olumsuz yönleri şu şekildedir;

- Araç yollarının, araç-yaya yolu ilişkisinin ve otopark alanlarının tasarımında yetersizlikler
- Çocuk oyun alanları açısından yetersizlik, bu alanlara ulaşımın araç trafiği ile kesişmesi ve her bir blok için kontrol edilebilir bir konumda olmaması,
- Blokların yerleşiminden ve mekânların tek bir yöne bakmasından kaynaklı olarak gün ışından her mekânın eşit şekilde yararlanamaması,
- Tanımlı bir aktivite çekirdeği ve her bir blok grubu için özel düşünülmüş yeşil arka bahçeler olmasına rağmen rekreasyon ve etkinlik düzenlemeleri açısından yetersizliklerin olması,

- Kullanıcı çeşitliliğinin belirli bir grup için kurulan bir kooperatif olmasından ötürü kısıtlı olması.

Yaşam döngüsüne üzerinden bir değerlendirme yapıldığında olumsuz olarak ele alınan değerlendirmelerde genel olarak tüm yaş grupları etkilenmiş olmasına rağmen, araç- yaya- yapı ilişkileri ve yetersiz çözümler özellikle 0-7 yaş ve 7-18 yaş kullanıcı grubunu esas olarak etkilemiştir. Ancak olumlu olarak ele alınan değerlendirmelere bakıldığında ise Ankara İsrail Evleri'nin farklı yaş grupları (0-7, 7-18, 18-65, 65+) için değişen ve dönüşen istek ve ihtiyaçlara yönelik genel olarak duyarlı, yaşam döngüsü çerçevesinde geliştirilen ve tüm kullanıcı gruplarını içine alan bir tasarım yaklaşımına sahip olduğu görülmektedir.

KAYNAKLAR

- Alexander C, Ishikawa S, Silverstienm M., 1977, A Pattern Language: Towns, Buildings, Construction. Oxford University Press, New York.
- Dawes M.J. , Oswald M.J., 2017, Christopher Alexander's A Pattern Language: Analysing, Mapping And Classifying The Critical Response, City, Territory and Architecture , 4:17.
- Dikmen Yapı Kooperatifi Broşürü,1955, Ankara Matbaası, Ankara.
- VEKAM, 2014, Sivil Mimari Bellek: Ankara 1930-1980, Sergi Kataloğu, Koç Üniversitesi, İstanbul.
- Url 1: <https://twitter.com/AnkaraApartman/status/788688078059794432/photo/1> erişim tarihi: 14.04.2021
- <https://earth.google.com/web/search/israil+evleri+ankara/> *
- <https://www.mapbox.com/> *
- *Analizler için harita altlıkları mapbox.com ve earth.google.com üzerinden oluşturulmuştur.

CHRISTOPHER ALEXANDER'IN ÖRÜNTÜLERİ IŞIĞINDA BİR DEĞERLENDİRME: YEŞİLKÖY TOPLU KONUT SİTESİ

Sağlıklı bir yaşam alanı oluşturabilmek için her yaştan ve cinsiyetten kullanıcının ihtiyaçlarına cevap verecek, en küçükünden en büyüğüne toplu bir yaşam alanı sunmak gereklidir. Kanımca, Christopher Alexander'ın "Bir Desen Dili" kitabının en önemli örüntüsü, 26 numaraya karşılık gelen yaşam döngüsüdür.

İDİL AKKUZU

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
DİSİPLİNLERARASI KENTSEL TASARIM
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Christopher Alexander "Bir Desen Dili" kitabında, kullanıcının -mimar veya değil- ihtiyacına göre seçebileceği, malzeme ölçeğinden kent ölçeğine ulaşan bir örüntü sistemi yaratmıştır. Bunun bir sistem olarak adlandırılmasının sebebi, yazarın, kitabın kullanımına ilişkin verdiği önerilerle bağdaşabilir. Alexander (1977), kitaba kişinin amacına veya ihtiyacına göre belirleyeceği bir örüntüden başlanmasını ister. Her örüntü, yazar tarafından belirlenmiş başka birkaç örüntüye bağlıdır. Sistem şu şekilde ilerler: kullanıcı başlangıç olarak bir örüntü (başlık) seçer, seçilen örüntünün ilk paragrafı bu örüntüye bağlı daha genel örüntülerin bir

listesini, son paragrafı ise yine seçilen örüntüye bağlı fakat daha özel birkaç örüntünün listesini verir. Seçilen örüntü okunduktan sonra daha genele doğru veya daha özele doğru bir süreç başlar. Her başlık başlı başına bir örüntüdür fakat aynı zamanda kopamayacağı bir örüntü sisteminin parçasıdır.

Örüntüler, doğrudan veya dolaylı olarak kentin veya yapının kullanıcılarını ilgilendirir. Alexander, 'yaşam döngüsü' örüntüsünde, yapı çevrenin yaşamın tüm evrelerine cevap vermesi gerektiğini savunur. Bu görüş ışığında, Yeşilköy Toplu Konut Sitesi'nde yaratılan mekanların, kullanıcıların yaşam döngüsü bağlamında

incelenmesi amaçlanmıştır. Aktivite alanı, sirkülasyon alanları, geçiş mekanları ve alemler olmak üzere birbirleriyle ilişkili dört örüntüye odaklanılmıştır. Yazının sonuç bölümünde ise ele alınan örüntüler, yaşam döngüsü çerçevesinde değerlendirilmiştir.

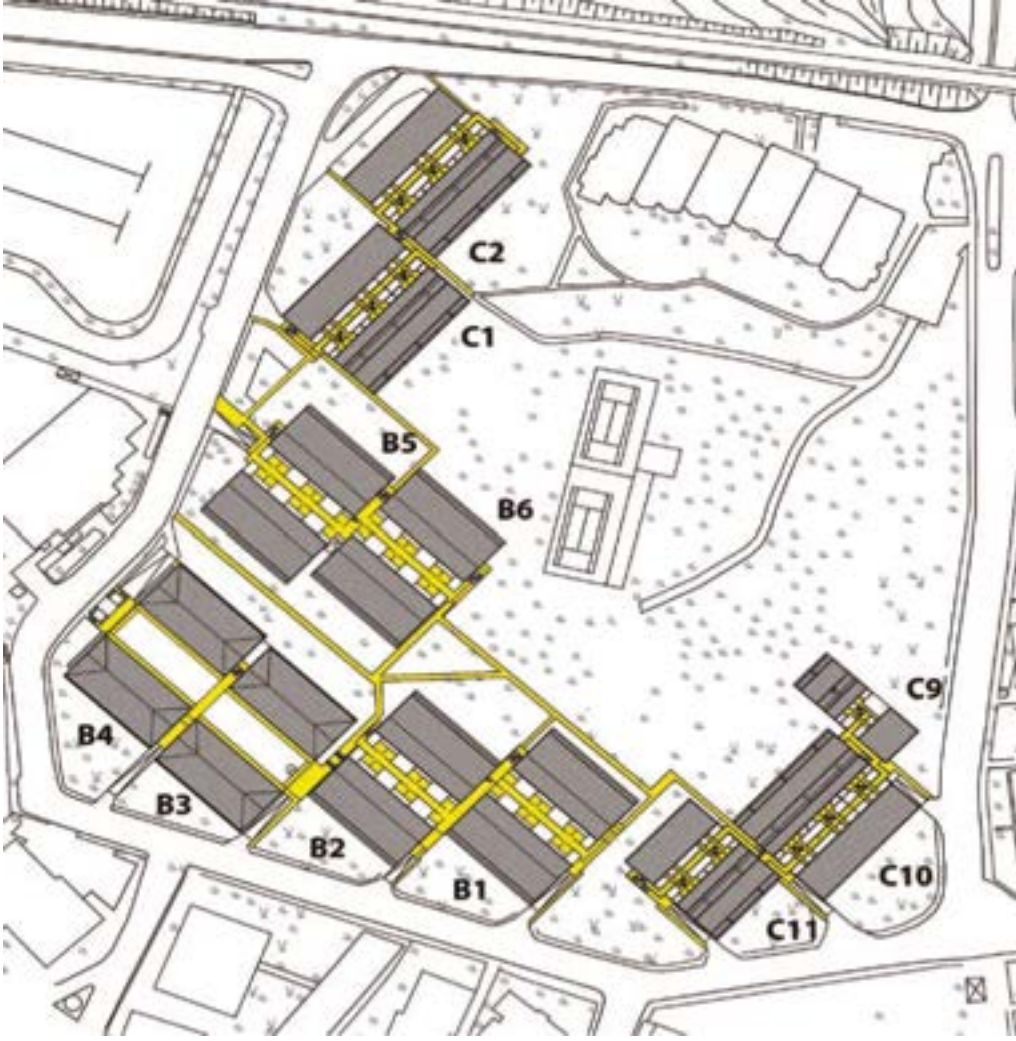
YEŞİLKÖY TOPLU KONUT SİTESİ

Yeşilköy Toplu Konut Sitesi İstanbul'un Bakırköy ilçesine bağlı Yeşilköy Mahallesiindedir (Şekil 1). Üstlenici firma olan Toplu Konut A.Ş. ile mimarlar Haluk Baysal ve Melih Birsal tarafından gerçekleştirilen proje 1977 yılında onaylanmıştır. Hesaplamalara göre site sınırları içinde kalan alan 50.000, inşaatın taban alanı 13.500, toplam inşaat alanı ise 67.500 metrekaredir. Sayılar takribi olarak hesaplanmıştır. Yeşilköy Toplu Konut Sitesi toplam 11 bloktan oluşur ve her blok 5 katlıdır. Sitede yaklaşık olarak 900 kişinin barınabileceği tahmin edilmektedir. Konumu itibariyle mahalle ölçeğinde oldukça merkezi bir noktada bulunan Yeşilköy Toplu Konut Sitesi kuzeyde Marmaray hattı, batıda ise geçici Pazar alanıyla sınırlanır (Akkuzu, 2019). Alanın güneyi ve doğusu yoğunluklu konut işlevli apartmanlardan oluşur.

Şekil 1. Yeşilköy Toplu Konut Sitesi'nin Konumu

Yeşilköy Toplu Konut Sitesi'nin vaziyet planı incelendiğinde konut bloklarının alanın batı ve güney sınırına konumlandığını görebiliriz (Şekil 2). Alanın kuzey sınırında yer alan bitişik nizamlı yapılar, özgün projede yer almaz ve ileriki bir tarihte inşa edilmiştir. Dolayısıyla sağlıklı bir değerlendirme süreci gerçekleştirebilmek adına yazı süresince sitenin özgün hali dikkate alınacaktır. Vaziyet planına geri dönüldüğünde, bloklardan geriye kalan kısımların yeşil alan olarak kurgulandığı görülebilir. Yeşil alanın ortasında iki adet saha ve bir adet çocuk oyun alanı bulunur. Her bloğun kendine ait bir zemin altı otoparkı bulunmaktadır ve her bir otoparka giriş, Şekil 2'de de görüldüğü gibi siteyi çevreleyen yolun bloğa yakın noktasından sağlanır.

Şekil 2. Yeşilköy Toplu Konut Sitesi Vaziyet Planı, (Mollaahmetoğlu Falay & Yürekli, 2017, s.115)

Vaziyet ölçeğinden yapı ölçeğine ilerlediğimizde, her bloğun gerek kendi içinde gerekse birbiri arasında bir düzene sahip olduğu fark edilebilir (Akkuzu, 2019). Bloklar, yüz yüze bakan iki adet yapıdan oluşur ve bu iki yapı açık-havada yer alan sirkülasyon elemanlarıyla birbirine bağlanır. B3 ve B4 bloklarının açık-hava koridorları üst kotlarda seyrek geçişlere sahipken, diğer blokların daha karmaşık bir örüntüye sahip olduğunu ve binalar arası geçişlerin arttığı gözlemlenebilir. C1 ve C2, kuzey-batı güney-doğu yönelimi ve sirkülasyon örüntüsü bakımından C9, C10 ve C11 ile benzerlik göstermektedir. B1 ve B2 ise kuzey-batı güney-doğu yönelimi ve sirkülasyon örüntüsü dikkate alındığında B5 ve B6 ile ilişkilendirilir. B3 ve B4 blokları, B1 ve B2 ile aynı yönelime sahip olsa da açık hava koridor örüntüsü bakımından diğer bloklardan ayrışır.

TOPLULUK VE MEKANSAL DÜZENE YÖNELİK ÖRÜNTÜ ANALİZLERİ

Aidiyet duygusu, bir mahallenin tanınabilirliği ve tanımlanabilirliği ile doğrudan ilişkilidir. Büyük bir şehirde yaşamının bireyleri birbirine yabancılaştırmasının nedeni, geniş alanlarda yoğun bir yerleşimin olmasıdır. Christopher Alexander'a göre mahalleye aidiyet duyulması için çapı yaklaşık 275 metre (300 yard) olan bir alanda 500 kişilik bir nüfus barınmalıdır. Ayrıca mahallenin ortasından ara yol geçmemesi tercih edilir (Alexander, 1977, s.81). Alexander'ın belirlediği bu ölçütler antropolojik nedenlere dayanır. Bu bağlamda, Yeşilköy Toplu Konut Sitesi kendi içerisinde bir mahalle olarak değerlendirilebilir. Alanın en geniş noktasındaki çapı yaklaşık 250 metredir. Yukarıda da belirtildiği üzere sitede tahmini 900 kişi ikamet edebilmektedir. Sitenin %50'sinden fazlasının yeşil alan olduğu düşünülürse, Alexander'ın belirlediği yoğunluk/tabán alanı orantısını karşılayabilmektedir.

Araştırmacı alan ziyareti sırasında yaşlı nüfusun yoğun olduğunu gözlemlemiştir. Bu gözlemi destekleyici bir veri olmamasına karşın Yeşilköy Toplu Konut Sitesi'nin yaklaşık 40 yıllık bir tarihi olduğu düşünülürse, sitenin ilk kullanıcılarının günümüzde 65 yaş üstü olduğu tahmin edilebilir. Christopher Alexander'a (1977, s.217) göre yaşlı nüfusun bir mahallede varlığını sürdürebilmesi, pek çok nedenle birlikte, fiziksel koşulların elverişliliğine bağlıdır. Dolayısıyla erişilebilirliğin analiz edilmesi büyük önem kazanır. Yazının kapsamı bakımından derinlemesine bir incelemeye yer verilemese de üst kotlara ulaşımın merdivenlerle kurgulandığını, asansörlerin ileriki bir tarihte eklendiği söylenebilir. Ayrıca, dairelerin hemen hemen hepsi dubleks veya yarı-dubleksdir. Daire bazında erişilebilirlik de bu anlamda kısıtlıdır. Merdivenlerin oldukça dar olması, merdiven asansörünü de olanaklı kılmamaktadır (Şekil 3).

Şekil 3. Üst kottaki koridora bağlanan ana merdiven (sol), dubleks daire içi merdiven (sağ)

Yeşilköy Toplu Konut Sitesi'nde her bloğun farklı bir girişinin olması, site çeperinde 11 adet girişin varlığı ile sonuçlanır. Bu geçiş alanlarında, zemin altı otoparka inen rampanın hemen bitişiğinde bir yaya girişi bulunur. Araç ile yayanın ayrıldığı bu noktalarda araç yer altına inerken yayanın yer üstünden devamlılığı öngörülmüştür. Alexander, geçiş mekanlarının tanımlılığını, kişinin kendini 'içeride' hissetmesi ile bağdaştırır. Sokak ile yapının iç alanı arasında bir geçiş yaratmak mühimdir (Alexander, 1977, s.549). Sokaktan siteye giriş, güvenli kapılarla açıkça belirtilmiştir. Girişler, doğrudan açık-hava sirkülasyon koridorlarına bağlanır. Dolayısıyla yaratılan geçiş mekanları birden fazla ve derecelendirilmiştir.

Derecelenme olgusu, Alexander tarafından 'alem (realm)' olarak tanımlanır. 'Alem'ler genelden özele doğru ilerleyen bir sistem oluşturmalıdır ve her alemin kendine ait bir sirkülasyon alanı bulunmalıdır (Alexander, 1977, s.483). Yeşilköy Toplu Konut Sitesi'nin 4 adet 'alem'den oluştuğu söylenebilir. Birinci alem, sitenin sınırları tarafından tanımlanır. Bir önceki paragrafta bahsedildiği gibi, site girişleri, dışarı ile birinci alem arasındaki geçişi temsil eder. İlk aleme ait sirkülasyon zemin kattan ilerler ve kullanıcıyı blok girişlerine yönlendirir. Birinci alem ile ikinci alem arasındaki geçiş mekanı fiziksel bir sınırın aksine kot farkı ile tanımlanır. Bu aşamada ikinci alem olan blok içi mekanlardaki dolaşım çoğunlukla üst kotlarda gerçekleşir. Henüz iç mekana adım atılmamıştır. Kullanıcının kendi dairesine ulaşmasıyla ikinci alem son bulur ve üçüncü alem olan daire içi başlar. Dışarı ile birinci alem arasındaki geçişe benzer bir durum, ikinci ve üçüncü alem arasındaki geçişte, yani dairenin dış kapısında görülebilir. Üçüncü aleme ait

sirkülasyon iç mekandır. Fakat bu cümle Baysal ve Birsal'in tasarımını basite indirgemek olur. Zira, yarı dubleks dairelerin iç koridoru odalar arasına gizlenmektense ikinci alemde gerçekleşen sirkülasyon ile iletişim halindedir (Şekil 4). Dördüncü ve son alem ise daire içinde yer alan odalardır.

Şekil 4. Üçüncü alem dolaşımı (daire içi koridoru) ile ikinci alem dolaşımı (blok içi açık hava koridoru) arasındaki ilişki

DEĞERLENDİRME: YAŞAM DÖNGÜSÜ

Sağlıklı bir yaşam alanı oluşturabilmek için her yaştan ve cinsiyetten kullanıcının ihtiyaçlarına cevap verecek, en küçüğünden en büyüğüne toplu bir yaşam alanı sunmak gereklidir. Kanımca, Christopher Alexander'ın "Bir Desen Dili" kitabının en önemli örüntüsü, 26 numaraya karşılık gelen yaşam döngüsüdür. Alexander, bir mahallede yaratılan mekanların, bebeklikten yaşlılığa kadar bir insanın tüm ihtiyaçlarını barındırması gerektiğini vurgular. Ayrıca bireyin hayatının her aşamasını eksiksiz olarak gerçekleştirebilmesi ve bu süreçte diğer aşamalarla iletişim halinde olabilmesi de önemlidir (Alexander, 1977, s.141).

"Bir Desen Dili" kitabından seçilmiş ve yazı süresince ele alınmış örüntülerin Yeşilköy Toplu Konut Sitesi bağlamında yaşam döngüsüne cevap verebilirliğinin değerlendirilmesi önemlidir. Yazının başında bahsedilen ve site içerisindeki bloklar tarafından çevrelenen yeşil alan, çeşitli spor ve rekreatif aktiviteleri içermektedir. Aktivite alanları, çocuk oyun parkına bitişik bir tenis kortu ile alanda her evreden kullanıcının bir arada barınabilmesini sağlar. Dolayısıyla yaşam döngüsüne cevap veren başlıca unsurdur diyebiliriz. Yapısal çevreye geçildiğinde, sirkülasyon alanlarının merdiven ağırlıklı olması çocuk ve yaşlı evreleri üzerinde olumsuz etki yaratabilir. Site giriş kapıları gibi geçiş mekanları genel olarak her evreden kullanıcının ihtiyaçlarına cevap verir niteliktedir. Birinci alem olan site içi ana sirkülasyon hatları zemin kotunda ilerlediğinden ve site sınırları içerisinde güvenli bir alan oluşturduğundan yaşam döngüsünün tüm evrelerine cevap verir. İkinci ve üçüncü alemlerde yer alan merdiven ağırlıklı sirkülasyon alanları ise, yaşlı ve çocukların erişim problemi yaşamasına neden olabilir.

KAYNAKLAR

- Akkuzu İ., 2019, Yeşilköy Toplu Konut Sitesi: Çevresi ile Yaşayan Bir Mimari, Betonart, 60, s. 32-37.
- Alexander C, Ishikawa S, Silverstien M., 1977, A Pattern Language: Towns, Buildings, Construction. Oxford University Press, New York.
- Mollaahmetoğlu Falay A. İ., Yürekli K. F., 2017, Baysal-Birsal: Yeşilköy Konut Sitesi, Arredamento Mimarlık, 313, s. 112-120.

KENTSEL YENİLEMEDE TÜRKİYE ÇAPINDA BİR KIRILMA NOKTASI: BURSA DOĞANBEY

TOKİ Doğanbey Kentsel Dönüşüm Projesi, Bursa kentinin Osmangazi İlçesi'nde Haşim İşcan ile Gazcılar Caddeleri arasında yer alan Doğanbey, Tayakadın, Kiremitçi ve Kırcaali Mahalleleri'ni kapsamaktadır.

DOÇ. DR. MİRAY GÜR

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
MİMARLIK FAKÜLTESİ MİMARLIK
BÖLÜMÜ

GİRİŞ

Doğanbey Kentsel Yenileme Uygulaması, kentsel dönüşümün planlama politikalarından biri olduğu ülkemizde kent silüetine olan etkisi ile tartışmalar başlatmış, bu tartışmalar fiziksel sorunlardan güvenliği tehdit eden kullanımına kadar farklı platformlarda ilerlemiştir. Makalede süreçte rol oynayan aktörler, yenilemenin ekonomik, yasal, planlama, uygulama ve sosyal boyutu ve kullanım sonrasında yaşananların medyaya yansımaları çerçevesinde Doğanbey eleştirel bir bakış açısıyla özetlenmektedir.

PROJE VE UYGULAMA SÜRECİ

TOKİ Doğanbey Kentsel Dönüşüm Projesi, Bursa kentinin Osmangazi İlçesi'nde Haşim İşcan ile Gazcılar Caddeleri arasında yer alan Doğanbey, Tayakadın, Kiremitçi ve Kırcaali Mahalleleri'ni kapsamaktadır. Bölgenin Bursa'nın en

eski yerleşim alanlarından biri olması, arsa ve bina sahiplerinin çoğunun artık bu mahallerde yaşamaması, mülkiyetin çok parçalı ve küçük hissedarlardan oluşması nedeniyle Osmangazi Belediyesi projenin hayata geçirilmesini kararlaştırmıştır (Osmangazi Belediyesi 2008). Dönüşümün gerçekleştirildiği bölgede Bursa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından tescil altına alınmış 6 anıtsal yapı, 16 sivil mimarlık örneği yer almaktadır. Doğusunda Ördekli Hamamı Çevresi Kentsel Sit Alanı bulunan dönüşüm alanının önemli bir özelliği, 2014 yılında UNESCO Dünya Miras Listesi'ne alınmış olan tarihi Hanlar Bölgesi'ne yakın bir konumda ve Bursa kentinin merkezinde yer almasıdır. Bu çerçevede bölgede yerel kimliğin korunduğu, gelecekteki beklentileri karşılayabilecek, kullanıcının yaşam biçimine uygun bir yaşam alanı önerilmiş olması gerekirken, sayılara dayalı bir yaklaşım benimsendiğini

söylemek mümkündür. Türkiye’de rant ile ilintili olarak, Bursa kentsel dönüşüm hedeflerinin yüksek olduğu bir kenttir. Bu nedenle, kent merkezinde yer alan projenin, kullanıcı yaşam kalitesi ile birlikte kente katacağı değer önemlidir.

Foto 1. Yenileme Öncesinde Bölgenin Dokusu (Osmangazi Belediyesi 2008)

Doğanbey Kentsel Dönüşüm Uygulaması 28.11.2006 tarihinde T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığı ve Osmangazi Belediye Başkanlığı arasında imzalanan “Bursa Osmangazi Doğanbey Kentsel Yenileme Projesi Protokolü” ile başlamıştır. Sürecin başlamasıyla 1910 paydaş, 3784 hissedar olduğu, paydaşların yarısının 50 m²’den, %80’inin ise 100 m²’den az mülkiyetinin olduğu tespit edilmiştir. Dönüşüm sonrasında tüm mülk sahiplerinin bölgede konut sahibi olması hedefi tasarım kararlarını oldukça olumsuz etkilemiştir. Osmangazi Belediyesi’nin hak sahiplerini mağdur etmeme, konut sahibi yapma hedefine yönelik Öncü Danışmanlık Firması danışmanlığında geliştirilen, uygulamanın özünü oluşturan sayısal paylaşım modeli ekonomik boyutun yanı sıra planlama ve tasarımı, dolayısıyla kenti olumsuz etkilemiştir. Modelde, 5 m² ve üzeri arsa payı olan maliklerin konut sahibi olması ve her 2 m² arsaya karşılık 3 m² bitmiş konut verilmesi tasarımı etkileyen en önemli maddelerdir. Bursa Büyükşehir Belediyesi’nin olumlu olduğunu düşünerek yaptığı açıklamaya göre, Türkiye’de benzer dönüşüm projelerinde mülk sahiplerine arsa hisselerinin ¼’i oranında bitmiş daire verilirken, Doğanbey’de 1,5 katı oranında bitmiş daire verilmiştir. Ancak bu “olumlu” durum kitlesel yoğunluğu oldukça arttırarak kentte bir darbe etkisi yaratmıştır.

Sayısal paylaşım modelinin belirlenmesinin ardından istimlak sürecinin başlamasıyla birlikte hak sahipleri tarafından çok sayıda kamulaştırma davası açılmış, ancak davalar parsellerin kamulaştırılması ve işlemlerin yürütülmesinin devamı kararı ile sonlanmıştır. Sürecin ilerlemesiyle Foto 2’de görülen 200.000 m²’lik alanın Kentsel Dönüşüm Alanı olarak ilan edilmesine yönelik plan değişiklikleri yapılmış ve 2008’de alanda kamulaştırma yapılabilmesine dair Başbakan oluru alınmıştır. Tasarıma ilişkin yetkili kişilerden alınan bilgilere göre, TOKİ alanın doğusunda yer alan sit alanına yakın bölgede alçak, MİA bölgesi doğrultusunda ise yüksek konut bloklarının tasarlanmasını uygun görmüştür. Bu kararın ardından TOKİ proje için süreçte mimarla görüşmüş ve bu kapsamda görüşülen ilk mimar (Nalbant) tarafından emsal değerinin arttırılmaması ve yoğunlukların yükseltilmemesi esas alınarak tasarlanan, kentsel alan, yapı tipolojileri ve bağlantılarla ilişkili olumlu öneriler barındıran bir taslak proje geliştirilmiştir (Foto 2). TOKİ’nin anlaştığı firmalardaki sınırlılıklar, konvansiyonel yapım yöntemlerinin dışına çıkılamaması ve mali kaygılarla öneri kabul edilmeyerek mimarın proje ile ilişkisi kesilmiştir. Uygulanan proje ise, reddedilen projenin TOKİ mimarları tarafından, daha fazla konutun yer alacağı şekilde revize edilmesiyle geliştirilmiştir. İlk öneride 2407 olan konut sayısının avan proje sonrasında 2729’a ulaştığı uygulama projesi Foto 2’de görülmektedir. Bölgeye ilişkin dikkat çekici bir unsur, konut alanında dönüşüm öncesinde 75-100 kişi/ hektar olan yoğunluğun, dönüşüm sonrasında 500 kişi/ hektara yükselmesidir. Buna rağmen yetkililer tarafından, 1/5000 ölçekli Bursa Nazım İmar Planı’nda yoğunluğun 800 kişi/hektar olarak görüldüğü ve bunun projede azaltıldığı belirtilerek, uygulama savunulmaktadır. Buradaki sorun plan kararlarının, sayısal veriler baz alınarak, insanı odak noktasına yerleştirmeden verilmesidir.

Foto 2. Dönüşüm için önerilen (solda) ve uygulanan (sağda) projenin vaziyet planı

Uygulama sonrasında alanın bir kısmında 3-4 katlı, çoğunluğunda 22-23 katlı binalar uygulanmıştır. Blokların yükseklikleri arasındaki dengesiz görünüm kullanıcıyı rahatsız etmekte olup, farklı inşaat firmalarının uyguladığı binaların dilinin de farklılık gösterdiği gözlenebilmektedir. Az katlı konutlar geleneksel konut dokusunu referans alırken, daha yüksek konutlar "TOKİ mimarisi"ne, en yüksek bloklar ise "rezidans tipolojisi"ne yakın bir üslupla tasarlanmıştır. Bölgede özgün bir projenin ortaya çıkmaması, "TOKİ mimarisi"nden uzaklaşılması kent merkezinde kimliksiz bir kitlesel yoğunluğu beraberinde getirmiştir. TOKİ tarafından 6 ayrı etap halinde uygulanan Doğanbey Kentsel Dönüşüm Projesi'nde 75, 112.5 ve 150 m² olmak üzere üç tipte, toplam 2729 adet konut yer almaktadır (Foto 3). 3-4 katlı sıra evler biçimindeki A Bloklar'ın tamamına yakını 75 m², az sayıdaki teras katları 112,5 m² büyüklüğündedir. B ve C Blokların 23 katlı olduğu projede, B Bloklar 112,5 ve 150 m²'lik dairelerden, C Bloklar ise üç tipin karışık olduğu dairelerden oluşmaktadır. D Blokların tamamında daireler 150 m² büyüklüğündedir (Foto 4). Doğanbey'de, 3 yıllık gecikmenin ardından 2012'nin Temmuz ayında konut teslimleri başlamıştır. Sayısal paylaşım modeline göre Osmangazi Belediyesi tarafından gerçekleştirilen kura çekiminde, hak sahiplerinin konutlarının yer aldığı bloğa veya konut büyüklüğüne ilişkin talepleri dikkate alınmadığından süreçte sosyal sorunlar yaşanmıştır. TOKİ mimarlarının revizyonu nedeniyle metrekare farkından doğan borçlar ise ekonomik sorunları oldukça büyütülmüştür.

Foto 3. Doğanbey Kentsel Dönüşüm Uygulaması - genel görünüm

Foto 4. Alandan görüşler

KULLANIM SONRASI DÖNEM

Alanda yapılan yaşam kalitesi analizi sonucunda, kullanıcıların yapı kalitesi anlamındaki beklentilerinin kesinlikle karşılanmadığı, yeşil alanın çok azaldığı ve bu durumun kullanıcı memnuniyetini olumsuz etkilediği, kullanıcıların neredeyse tamamının alanın fiziksel görüntüsünden rahatsızlık duyduğu, komşuluk ve sosyal ilişkilerin büyük oranda bittiği görülmüştür (Gür ve Dostoğlu 2016). Alanda mahalle kültürünün bir getirisi olarak yaşam biçiminin dikey bloklar nedeniyle tamamen bozulması komşuluğun yanısıra güvenliği de oldukça olumsuz etkilemiştir. Literatürde de görüldüğü gibi sosyal ilişkileri ve komşuluğu besleyen konut alanlarında konut nitelikleri, ortak kullanım alanlarındaki aktiviteler, konutların tipolojisi, ölçeği, tasarım kararları, yoğunluğu ve yarı özel mekânlar etkilidir (Galster 2001, Wilkerson ve ark. 2011). Yatay mekânsal organizasyonun sağladığı güvenlik, sosyal etkileşimi ve beraberinde dayanışma, aidiyet ve bağlılık hissini, aile yaşantısını olumsuz etkilenmiş, dönüşüm öncesindeki mahalle kurgusunun desteklediği kullanıcı yaşantısı yok olmuştur.

Dönüşümün başlamasından itibaren günümüze dek tasarım, uygulama ve kullanımı içeren süreç, yaklaşık 10-12 yıldır. Bu süreçte ilerleyen paragraflarda kısaca belirtilen, basında tartışmalara yol açan olumsuz yönler farklı platformlarda gündeme gelmiş ve gelmektedir. Doğanbey’de kullanım süreci ile birlikte yıkım tartışmaları başlamıştır. Bunun en öncelikli nedeni, tarihi kent

merkezinde bu gabaride ortaya çıkan ölçek ve kent silüetidir. Osmanlıya başkentlik yapmış olan, insan ölçeğine uygun sokakları, bahçeli ve avlulu dokusuyla “Yeşil Bursa” adını alan kente aykırı bir yapılaşma kentin merkezine uygulanmıştır. Ayrıca kullanım süreci başladığında, yapı kalitesi ve kullanıcı beklentileriyle örtüşmeyen sonuçlar tartışma ortamını tetiklemiştir. Binalar kullanılmaya başlar başlamaz fiziksel bozulmalar meydana gelmiş; Lodosta cephe kaplamalarının uçması, daha kullanılmayan konutların su ve nem alması sorunlara yol açmıştır. Kullanıcıya doğrudan yansıyan maliyetin yanısıra sosyal problemler artarak devam etmektedir.

Daha önce mahalle ölçeğinde komşuluk ilişkisinin çok önemli olduğu dayanışma ve güven içinde kapılarını bile kilitlemeden, çocuklarını birbirlerine emanet ettikleri bir düzene alışmış yerli kullanıcının çok farklı yeni ve tanınmayan kullanıcılarla komşu olması güvensizlik ortamı oluşturmuştur. Mahallelinin dönüşüm öncesindeki yatay sirkülasyonlu, az katlı konut ölçeğinden birdenbire dönüşüm sonrasındaki çok katlı bloklarda hiç tanımadığı insanlarla yaşamak zorunda olması geleneklerine çok bağlı insanlar için kabullenebilir olmamıştır. Özellikle büyükşehirlerdeki kentsel dönüşümlerde, merkez ve rant alanlarında kullanıcıların bir kısmı daha fazla kar etmek veya alanda oturmak istemediği için mülkünü satmakta veya kiraya verebilmelidir. Bu durum Doğanbey’de –kullanıcıların ifadesiyle- “girenin çıkanın belli olmadığı, takip edilemeyen”

Daha önce mahalle ölçeğinde komşuluk ilişkisinin çok önemli olduğu dayanışma ve güven içinde kapılarını bile kilitlemeden, çocuklarını birbirlerine emanet ettikleri bir düzene alışmış yerli kullanıcının çok farklı yeni ve tanınmayan kullanıcılarla komşu olması güvensizlik ortamı oluşturmuştur.

insanlarla aynı mekânlarda bulunmak anlamına gelmektedir. Mahremiyet duygusuyla yaşamaya alışmış, birbirlerini lakapları ile tanıyan, sosyo kültürel alışkanlıkları içselleştirmiş “eski Bursalı”lar bu yeni ortama ayak uyduramamış, fiziksel değişimin yanısıra sosyo-ekonomik olarak da zorlanmışlardır. Konutların sahip olunma sürecinde dönüşümün bir parçası olan ekonomik değişimler (konut ödemeleri, daha önceden olmayan aidatlar) de yeni bir yaşama alışmaya çalışan kullanıcı için olumsuz başka bir boyut olarak yaşanmıştır.

Doğanbey ile ilgili yıkım tartışmalarına ilişkin birtakım haberler yorumsuz olarak kısaca aktarılsa; İlber Ortaylı’nın “rezalet” olarak tanımladığı Doğanbey için “Doğanbey’deki binaları törenle yıkın!”, Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Alınur Aktaş’ın “Bursa’nın böğrüne saplanmış bir ucube” olarak tanımladığı alan için “Allah ömür verirse o konutları yıkacağım”

Doğanbey TOKİ Konutları'nda daha kullanım öncesinde başlayan yıkım tartışmaları, hayata geçirilmesi oldukça zor olan, hem sosyal hem fiziksel açıdan problemli bir öngörüdür.

sözleri, BUÜ İnşaat Mühendisliği Bölümü Başkanı Prof. Dr. Adem Doğan'ın 2012 yılında Doğanbey için "insanlar içine yerleşmeden yüksek katlı olanların belirli katlarını yıkmak uygun bir çözüm gibi gelmektedir" şeklinde görüş bildirmesi örnek olarak belirtilebilir Sosyal perspektiften incelendiğinde, "Fuhuş, uyuşturucu, terk edilmişlik ve günlük kiraya verilen evler yüzünden Doğanbey TOKİ terk edilmeye başlandı. Huzurlu bir yaşam umut eden devasa binalarda oturanlar, birikimlerinin camlarına satılık tabelası asıyor, cazibe merkezi her geçen gün yalnızlaşıyor", "Bursa'nın göbeğindeki Doğanbey TOKİ'de boş durumda bulunan Borsa Evleri'ni madde bağımlıları mesken tutarken, zaman zaman fuhuş için kullanıldığı iddia edildi." gibi haberlerde yer alan güvenlik sorunları, tinercilerin bulunmasına ve fuhuşa yönelik iddialar, "Doğanbey TOKİ'de yaşadığımı çekinerek söylüyorum" şeklindeki bir kullanıcı görüşü, "2011'de tamamlanan konutlar o günden bu yana, hem sakinlerinin binalara yönelik şikayetleri, hem de Bursa'nın

silüetinde ve dokusunda yarattığı etki ile kentin en çok tartışılan sorunlarından." gibi haberler kentsel dönüşümün hedeflerinin amacına ulaşmadığının büyük bir göstergesidir.

BUGÜNE DAİR SON SÖZ

Doğanbey TOKİ Konutları'nda daha kullanım öncesinde başlayan yıkım tartışmaları, hayata geçirilmesi oldukça zor olan, hem sosyal hem fiziksel açıdan problemli bir öngörüdür. Yıkım olasılığı düşünüldüğünde, 2747 hanenin yer aldığı bölgede başka konut sahibi olma olanağı olmayan bu kadar kullanıcının nerede yaşayacağı, halen ödemelerine devam edilen konutların ortadan kaldırılmasının kullanıcı üzerindeki ekonomik ve psikolojik etkileri vb. çözülmesi zor yeni açmazları beraberinde getirmektedir. Kısacık bir kullanım evresinde dahi aileleri alanı terk etmeye iten sosyal sorunlar, eski mahalle kültürünün yerini birbirine güvenmeyen sakinlerin alması, farklı tartışmaların alanın değerini sürekli düşürmesi, fiziksel bozulmaların da gözle görülür olduğu konutlarda ekonomik borçlarını ödemeye devam eden kullanıcı için yıpratıcı olmaktadır. Kentin merkezi konumunda, UNESCO Dünya Mirası altındaki Hanlar Bölgesi'ne bu denli yakınlığı ayrıca kentin tarihi ve kültürel değerini de zayıflatan güçlü bir olumsuzluktur. Yerinde kalsa da, yıkılsa da çözümsüz problemleri beraberinde getiren alan için zaman içerisinde çözüm üreten önerilerin gelişmesi umulmaktadır.

Kentin merkezi konumunda, UNESCO Dünya Mirası altındaki Hanlar Bölgesi'ne bu denli yakınlığı ayrıca kentin tarihi ve kültürel değerini de zayıflatan güçlü bir olumsuzluktur. Yerinde kalsa da, yıkılsa da çözümsüz problemleri beraberinde getiren alan için zaman içerisinde çözüm üreten önerilerin gelişmesi umulmaktadır.

KAYNAKLAR

- Galster, G. 2001. On the nature of neighborhood. Urban Studies, 38(12), 2111-2124.
- Gür, M. Dostoğlu, N. 2016. Bursa Doğanbey üzerinden Kentsel Dönüşümde Yaşam Kalitesinin Tartışılması. Megaron, 11 (1), 89-105
- Osmangazi Belediyesi, 2008, Yeni Merkez Uygulama İmar Planı Revizyonu Değişikliği Plan Açıklama Raporu, Osmangazi Bel., Bursa
- Wilkerson, A., Carlson, N.E., Yen, I.H., Michael, Y.L. 2011. Neighborhood physical features and relationships with neighbors: does positive physical environment increase neighborliness?, Environment and Behavior 44 (5), 595-615, 2011.
- <https://emlakkulisi.com/ilber-ortayli-doganbeydeki-binalari-torenle-yikin/555664>
- <http://www.bursadabugun.com/haber/bursa-nin-ucubeleri-yikilacak-aktas-acikladi-950048.html>
- <http://www.bursaort.com/haber/doganbey-de-fazla-katlar-traslanabilir-mi-18875.html>
- <https://www.bursa.com/fotogaleri/doganbey-tokide-fuhus-iddiasi-ozel-haber-684/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=WF0t2Q5brEI>
- <http://www.bursadabugun.com/haber/doganbey-toki-de-su-isyani-ozel-haber-202366.html>

SAĞLIKLI KENTLER BİRLİĞİ

ÜYE BELEDİYELER İLETİŞİM BİLGİLERİ

BELEDİYE	TEL	WEB	BELEDİYE	TEL	WEB
Abana Belediyesi / Kastamonu	0366 564 11 65	www.abana.bel.tr	Karşıyaka Belediyesi / İzmir	0232 399 43 03	www.karsiyaka.bel.tr
Adalar Belediyesi / İstanbul	0216 382 78 50	www.adalar.bel.tr	Kırıkkale Belediyesi	0318 224 27 61	www.kirikkale-bld.gov.tr
Akçadağ Belediyesi / Malatya	0422 417 10 36	www.akcadag.bel.tr	Kırklareli Belediyesi	0288 214 13 34	www.kirklareli.bel.tr
Altıeylül Belediyesi / Balıkesir	0266 241 00 10	www.altieylul.bel.tr	Kırşehir Belediyesi	0386 213 44 85	www.kirsehir.bel.tr
Altınova Belediyesi / Yalova	0226 461 29 40	www.altinova.bel.tr	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi	0262 318 10 10	www.kocaeli.bel.tr
Amasra Belediyesi / Bartın	0378 315 10 81	www.amasra.bel.tr	Koçarlı Belediyesi/Aydın	0256 761 40 24	www.kocarli.bel.tr
Antalya Büyükşehir Belediyesi	0242 249 50 00	www.antalya.bel.tr	Konya Büyükşehir Belediyesi	444 55 42	www.konya.bel.tr
Aydın Büyükşehir Belediyesi	0256 226 63 52	www.aydin.bel.tr	Körfez Belediyesi / Kocaeli	0262 528 23 02	www.korfez.bel.tr
Aydıncık Belediyesi / Mersin	0324 841 30 50	www.mersinaydincik.bel.tr	Malkara Belediyesi / Tekirdağ	0282 427 10 33	www.malkara.bel.tr
Balçova Belediyesi / İzmir	0232 455 20 00	www.balcova.bel.tr	Menteşe Belediyesi / Muğla	0252 214 48 80	www.mentese.bel.tr
Balıkesir Büyükşehir Belediyesi	0266 239 15 10	www.balikesir.bel.tr	Merkezefendi Belediyesi / Denizli	0258 265 38 88	www.merkezefendi.bel.tr
Bandırma Belediyesi / Balıkesir	0266 711 11 11	www.bandirma-bld.gov.tr	Mersin Büyükşehir Belediyesi	0324 231 88 80	www.mersin.bel.tr
Bayındır Belediyesi / İzmir	0232 581 50 00	www.bayindir.bel.tr	Mezitli Belediyesi / Mersin	0324 358 10 05	www.mezitli.bel.tr
Beşiktaş Belediyesi / İstanbul	0212 236 10 20	www.besiktas.bel.tr	Mudanya Belediyesi / Bursa	0224 544 16 50	www.mudanya.bel.tr
Bilecik Belediyesi	0228 212 11 68	www.bilecik.bel.tr	Muğla Büyükşehir Belediyesi	0252 214 18 46	www.mugla.bel.tr
Burdur Belediyesi	0248 233 53 90	www.burdur-bld.gov.tr	Muratpaşa Belediyesi / Antalya	0242 444 80 07	www.muratpasa-bld.gov.tr
Bursa Büyükşehir Belediyesi	0224 234 00 87	www.bursa.bel.tr	Nilüfer Belediyesi / Bursa	444 16 03	www.nilufer.bel.tr
Çankaya Belediyesi / Ankara	0312 488 88 00	www.cankaya.bel.tr	Odunpazarı Belediyesi / Eskişehir	0222 217 30 30	www.odunpazari.bel.tr
Çankırı Belediyesi	0376 212 14 00	www.cankiri.bel.tr	Ordu Büyükşehir Belediyesi	0452 225 01 04	www.ordu.bel.tr
Darende Belediyesi / Malatya	0422 615 25 00	www.darende.bel.tr	Ortahisar Belediyesi / Trabzon	0462 224 40 71	www.trabzonortahisar.bel.tr
Denizli Büyükşehir Belediyesi	0258 265 21 37	www.denizli.bel.tr	Osmancık Belediyesi / Çorum	0364 600 13 00	www.osmancik.bel.tr
Didim Belediyesi / Aydın	0256 811 26 60	www.didim.bel.tr	Osmangazi Belediyesi / Bursa	0224 270 70 70	www.osmangazi.bel.tr
Dinar Belediyesi / Afyon	0272 353 60 53	www.dinar.bel.tr	Osmaniye Belediyesi	0328 440 00 80	www.osmaniye-bld.gov.tr
Edirne Belediyesi	0284 213 91 40	www.edirne.bel.tr	Pamukkale Belediyesi / Denizli	0258 213 76 67	www.pamukkale.bel.tr
Emet Belediyesi / Kütahya	0274 461 30 10	www.emet.bel.tr	Pendik Belediyesi / İstanbul	0212 444 81 80	www.pendik.bel.tr
Erzurum Büyükşehir Belediyesi	0442 233 00 04	www.erzurum.bel.tr	Samsun Büyükşehir Belediyesi	0362 431 60 90	www.samsun.bel.tr
Fethiye Belediyesi/Muğla	444 90 82	www.fethiye.bel.tr	Sandıklı Belediyesi / Afyon	0272 512 69 46	www.sandikli.bel.tr
Fındıklı Belediyesi / Rize	0464 511 30 10	www.findikli.bel.tr	Selçuklu Belediyesi/Konya	444 99 19	www.selcuklu.bel.tr
Gazipaşa Belediyesi / Antalya	0262 642 04 30	www.gazipasa.bel.tr	Serdivan Belediyesi / Sakarya	0264 211 10 50	www.serdivan.bel.tr
Gebze Belediyesi / Kocaeli	0262 642 04 30	www.gebze.bel.tr	Süleymanpaşa Bel. / Tekirdağ	0282 259 59 59	www.suleymanpasa.bel.tr
Gölcük Belediyesi / Kocaeli	0262 412 10 12	www.golcuk.bel.tr	Şirnak Belediyesi	0486 216 1205	www.sirnak.bel.tr
Gülyalı Belediyesi / Ordu	0452 811 20 53	www.gulyali.bel.tr	Tepebaşı Belediyesi / Eskişehir	0222 320 54 54	www.tepebasi.bel.tr
Hatay Büyükşehir Belediyesi	0326 214 91 90	www.hatay.bel.tr	Tirebolu Belediyesi / Giresun	0454 411 40 16	www.tirebolu.bel.tr
İnegöl Belediyesi/Bursa	0224 715 10 10	www.inegol.bel.tr	Toroslar Belediyesi / Mersin	0324 322 72 00	www.toroslar-bld.gov.tr
İstanbul Büyükşehir Belediyesi	0212 455 14 00 - 01	www.ibb.gov.tr	Trabzon Büyükşehir Belediyesi	0462 322 46 01	www.trabzon.bel.tr
İzmir Büyükşehir Belediyesi	0232 482 11 70	www.izmir.bel.tr	Urla Belediyesi / İzmir	0232 754 10 88	www.urla.bel.tr
Kadıköy Belediyesi / İstanbul	0216 542 50 55	www.kadikoy.bel.tr	Ürgüp Belediyesi / Nevşehir	0384 341 70 76	www.urgup.bel.tr
Kadirli Belediyesi / Osmaniye	0328 718 10 39	www.kadirli.bel.tr	Yalova Belediyesi	0226 813 98 46	www.yalova.bel.tr
K. Maraş Büyükşehir Belediyesi	0344 223 50 72	www.kahramanmaras.bel.tr	Yenipazar Belediyesi / Aydın	0256 361 30 04	www.yenipazar.bel.tr
Karatay Belediyesi/Konya	0332 350 13 13	www.karatay.bel.tr	Yeşilyurt Belediyesi / Malatya	0422 377 77 77	www.yesilyurt.bel.tr
Karesi Belediyesi / Balıkesir	0266 243 04 00	www.karesi.bel.tr			

DÖNGÜSEL EKONOMİ VE SAĞLIK: FIRSATLAR VE RİSKLER

Kitap istekleriniz için:
bilgi@skb.gov.tr

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında
Yönetmelik'in 5'inci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde
bandrol taşınması zorunlu değildir.